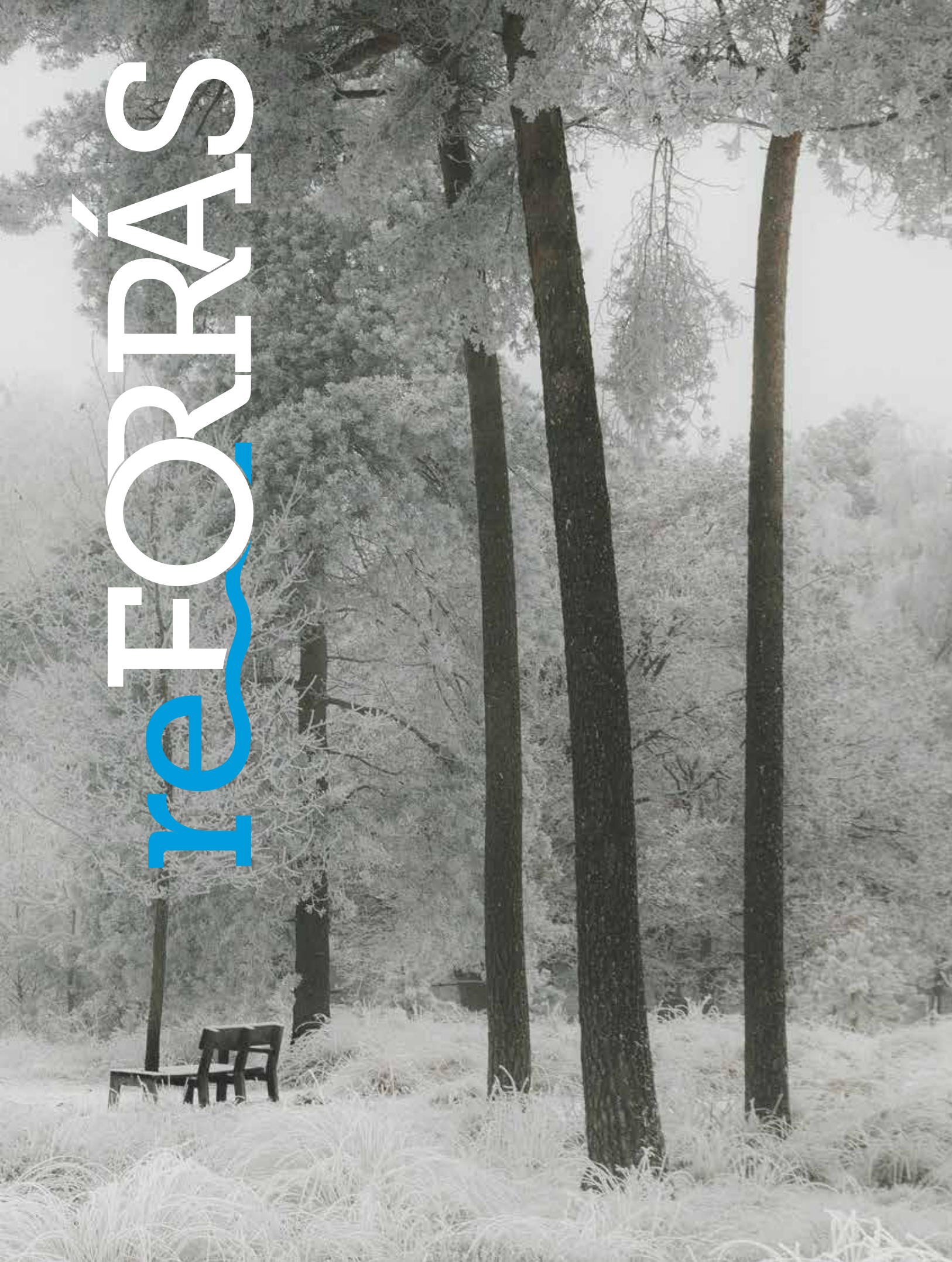

reFORRÁS

HŰSÉG

Vannak olyan helyzetek, olyan pillanatok az életünkben, amikor a hűség fogalmának jelentősége felértékelődik. Megérezhetjük és megérthetjük annak a titkát, hogy a hűségben van valami, ami több nálunk. Nem egyfajta „szellemi termék”, ami az embernek sajátja és jól eladható az érzelmek piacán, hanem olyan különleges és ritka ajándéka az embernek, ami egész létünk meghatározó értékmérője lehet. A hűség ugyanis a Lélek gyümölcseinek egyike. Ugyan kérem! – mondja a ma embere -, amikor minden bizonytalan körülöttünk, hát hogyan maradhatnánk bármihez is hűek, vagy ha mégis, akkor nem vagyunk versenyképesek, mert kinek van szüksége régi, elavult elvekre.

tét, arra eszmélünk, hogy még ők is elbuktak olykor. Ez azonban nem adhat nekünk feloldást, hogy lám-lám még ők sem, akkor mi meg pláne hol is vagyunk a hűség-től. De éppen az ő példájuk nyomán értjük meg, hogy a hűség nem bennük volt, hanem a hozzájuk hűségesen lehajló, a nekik kezet nyújtó Istenben. Ha a karácsonyi történet jegyes párjának nézzük a történetét, ott van a megdöbben, bizonyára csalódott József, aki a vélt hűtlenség okán maga is hűtlenné akart lenni. De az emberi hűtlenséget is maga az örökké hű Isten ígéretének beteljesedése írja felül. A gyermek, aki születik, Immánuel: akiben velünk az Isten. Hozzánk fordul, a hűtlen emberhez, hogy örök hűségével kimunkálja a mi hűségünket. Isten és ember között és aztán Mária és József között, köztem és közted. Mert a hűség ma is Isten helyreállító

Miskolcon minden hónap első vasárnapján óriási tömeg látogatja a régiségvásárt. Én is rácsodálkozom néha arra a sok értékes vagy értéktelen tárgyra, ami egykor valakinek akár nemzedékek során át jelentette a családi összetartozás, a hűség jelképét, aztán jött valaki, aki már nem tartotta értéknek és piacra dobta. És milyen sokan veszik meg ezeket a hűségről, elkötelezettségről tanúskodó, aztán egyszerű áruvá változó emlékeket. *Kinek van szüksége régi, elavult korok üzenetére?* Talán azoknak, akikben mégis maradt még vágyakozás azokra a ritka és különleges értékekre is, mint a hűség.

Amikor az elmúlt hetekben a hivatásról, lelkipásztori szolgálatról, gyülekezetről, családról vagy házasságról kérdeztek engem, vagy olvastam azokat a történeteket, amelyeket most kézbe adunk, felerősödött számomra a hűség szóban rejlő erő. *Ki az, aki mindig hűen tud megállni egy-egy élethelyzetben, feladatban? Honnan lehet ehhez erőt meríteni?* Ha kézbe vesszük a Bibliát és végig olvassuk az igazi nagy bibliai hősök történe-

munkájának az eredménye. Vele, Őbenne és Ő általa lehetünk hűségesek hivatásban, szolgálatban, minden emberi kapcsolatunkban.

A 2023. év a lelkipásztori hivatás éve volt a református egyházban. Sok hűséges szolgálat áldásáról, vagy éppen a szolgálat nehézségéről hallhattunk, olvashattunk a **ReForrás** oldalain is. *Mennyire voltunk mi hűségesek ebben a szolgálatban?* Bizonyára nem eléggé. De Jézus Krisztus soha nem hagyott egyedül bennünket, még akkor sem, ha „Néha átokkal panaszlom de Ő így szól: „*Nem haragszom! Néha rángatom, cibálok:- tudja, hogy csak őt kívánom.*” (Babits)

Kívánom, hogy ez az ünnep és az Örökkévaló Istentől ajándékba kapott minden időnk legyen egyre teljesebb a tőle kapott békességgel, örömmel, hogy hűséggel szolgálhassuk Őt.

Hangóné Birtha Melinda
főszerkesztő

HŰSÉG

**„Hű az Isten, aki elhívott titeket, az Ő Fiával,
Jézus Krisztussal, a mi Urunkkal való közösségre.”
(I. Kor 1,9)**

TARTALOM

14 Történet és Recept - Emlékek szárnyán

34 Bemutatkozik a Diósgyőri gyülekezet

Köszöntés
Hűség 1
*Hangóné Birtha Melinda
írása*

Meditáció -
Karácsonyi gondolatok 4
Kassai Tímea írása

Lelkipásztori hivatásban -
A lelkész karácsonya 6
Dr. Kiss Klára írása

Hitvallásaink -
HEIDELBERGI KÁTÉ -29 7
Fukász László írása

Igazat Mondd,
ne csak a valódit 8
Népszámlálás után

Gyereksarok
- Tirekifi 20

Gyereksarok
Karácsonyi történet 22
Döbrentey Ildikó írása

**Adni, kapni,
továbbadni...** 23
Levente Péter írása

Kreatívsarok
**Betlehem üvegbe
zárva** 24
Hangó Viola írása

Női szemmel
- E. Kovács Judit 26
Marozsák Dániel írása

Kerületünk ősszel 28
*Csomós Balázs
összeállítása*

Borsod-Gömör
kiemelt gyülekezetei:
Zubogy 32
Marozsák Dániel írása

Kiadja a Tiszáninneri Református Egyházkerület Elnöksége:

Pásztor Dániel | *püspök*
Dr. Molnár Pál | *főgondnok*

Felelős Szerkesztő:
Hangóné BIRTHA Melinda

Szerkesztőbizottság:
Anda Judit, Baksy János,
Csomós Balázs, Marozsák Dániel,
Szalay László Pál, Tokár Sándor

Rovatvezetők:
Dr. Kusnyír Éva,
Viola Judit, Dr. Kiss Klára

Külső munkatársak:
Vass Enikő, Tóth Alexandra

Teljes nyomdai előkészítés:
Cseh Attila

Naptárterv: Dr. Fiser-Nagy Ágnes

A szerkesztőség címe:
3525 Miskolc Kossuth u 17.,
srlszerk@gmail.com

Nyomda: Kapitális Kft.
Felelős vezető: ifj. Kapusi József
Ára: **500 Ft**

ISSN 2063-9376

74 Turisztika - Lélekjelenlét Beszélgetés Rudolf Mihállal

Műemlék
- A Habán kerámia 36
Dr. Kusnyír Éva írása

Árvay Józsefre emlékezünk 37
Egeresi Gábor írása

Nőszöveget
Egymás terhét hordozva 39
Pogácsás Patrik írása

Intézményi hírek
- Szociális munka napja 42

Gyülekezeti hírek
- Mindenkor örüljetek 51

Te mit teszel a jászol elé? 65
Lenkey-Simon Mária írása

Egyház és Irodalom
- Ételek és életek 80
Hangóné BIRTHA Melinda írása

110 éve halt meg Fejes István, 82
Dr. Dienes Dénes írása

Karácsonyi gondolatok

★ Lk 2; 12, 20 ★

Évről évre különleges lelkülettel készül a világ a karácsony ünnepére. Sokszor gondolkodom afelett, hogy voltaképpen az egész világ megmozdul ezen az ünnepen. Ki csupán egy kellemes szokást lát, van, aki az emberek közötti szeretetkapcsolat ünnepét éli meg, van, aki a nyomorúságos élet elviseléséhez kap ebben az ünnepben pár nap csillogást, önfeledt örömet. A keresztyén ember pedig az Isten földig lehajló szeretetét ünnepli Jézus Krisztusban. A csillogáson, a ragyogáson, az örömen túl, ott a belső szobában az Isten önmagát váltságul ajándékozó szeretetén megrendült szívünkben születik meg az ünnep. Ez a megszületett találkozás nem öltöztethető le, nem dobozba kerülő dísz, nem használatban megkopó ajándék, hanem egy olyan átformáló kapcsolódás, amely alkalomról alkalomra megerősödik. Nagyon fontos kérdés, hogy kit várunk az ünnepben.

Több mint 2000 évvel ezelőtt a zsidóság várta a megígért Messiást. Hittek benne, reményük valós volt. Várták a dicső királyt, aki elhozza neki a teljes győzelmet, minden sérelmüket megtorolja, igazi világbirodalmat épít. Nem így jött el Isten megígért Királya. Nagyon megszólított a Csíksomlyói passió című darabban a jeruzsálemi főpap az előadásban folyamatosan megszólaló, felháborodott felkiáltása: „No, de egy istállóban?!!” Ez az Isten ígértét váró zsidóság Jézus egész földi életén megbotránkozva utasítja el Isten akaratát. Nem kell a jászolbólcső, nem

kell az önfeláldozó szeretet, nem kell a szolgáló Messiás. Ők Dávid erejét, dicsőségét, Salamon pompáját keresték. Végre lássa meg a világ, mit jelent a kiválasztottság! Így történt meg, hogy akit az angyalok az ember számára is érzékelhetően ünnepelnek, amikor hangzik a mennyei kórus: „Dicsőség a magasságban Istennek, a földön béke, az emberekhez jóakarattal.”, azt csak az Isten kiválasztásából a pásztorok hallják meg. Ők, lesznek ennek a csodának részesei. Elindulnak, viszik a meghallott üzenetet, megélik az örömet. Ez a találkozás átformálja őket,

bár nem lesznek hatalmasabbak, gazdagabbak, mégis a legnagyobb történet velük. Visszatérnek az éjszakába, a helyükre, dicsérik az Istent. Ők, a nép legkisebbjei, a lenézettek, a nehéz sorsban lévők, megtelnek magasztalással. Megtörtént az átformáló találkozás. Igazi ünnepük volt. Betlehem a rendelet engedelmisségének terhében marad, mozgalmas az élete. **Van, aki jó üzlete nyer, van, aki sok lehetőséget remél, ám de nem lett részese a megszületett csodájának.** Nem történt meg az életet megtartó találkozás. A „*No de egy istállóban?!!*”-féle magatartás több, mint egy felháborodás, több mint egy csalódás. Az Isten megváltó szeretetének az elutasítása. Azt látom, hogy a mai kor embere szereti a jászolbölcsőt. Szereti az istállóban megszületett gyermekeket. Távol áll tőle a főpapi felháborodás. Nem borzasztja az istálló ténye, nem rendíti meg az a körülmény, amibe beleszületett a Megváltó. De ez az elfogadó magatartás nem egyenlő a pásztorok engedelmes útjával. A mai kor embere szereti Jézust a jászolbölcsőben tartani. A megszületett gyermek öröme, az emberek öröme. A betlehemi hangulat a mi téli éjszakáink örömteli hangulatát szolgálja. Szereti

a világ a jászol történetét. Őszinte önvizsgálattal meg kell vallanunk, hogy sokszor a keresztyén ember is bele-süpped ebbe a hangulatba.

Sőt, a jászol Jézust keressük egész életünkben. A jászol Jézusa, aki szeret minket, aki gyógyít, aki segít, aki viszi a keresztyénket, aki szolgál, aki megért, aki életét adja érttem. Szeretjük ezt a jászolban született Jézust. De ellenállunk annak a Jézusnak, aki onnan elindulva a keresztyénen át a szívünk trónján akar helyet magának. Mi itt sokszor megtorpanunk. De hála Isten kegyelmi idejének, türelmes várakozásának, ne mond le rólunk. Évről évre kopogtat, hogy egyszer megnyisd a szíved, hogy életed betöltse az Úr Jézus Krisztus uralma. Az a Krisztus Jézus, aki, mint király lép be az életedbe, az uralmat a vállán hordozza, csodálatos tanáccsal vezet téged, erejével támogat, békét teremt az életedben, sőt az örökkévalóságba vezeti az életed. Isten áldjon meg az ünnepben a király Krisztus uralmával! **Ámen.**

Kassai Tímea lelkipásztor ✦ Léva

A LELKÉSZ KARÁCSONYA

MINDENKI karácsonya

*„Minden ünnep egy örület, egy kálvária volt.
De a végén valahogy mégis jól jöttünk
ki belőle, valahogy nekünk is ünnepünk
lett, és erőt nyertünk belőle.”*

Egy immár felnőtté vált lelkészgyerek mesélt ezekkel a szavakkal gyermekkorára családi karácsonyairól. Valóban a hosszú adventi készülődés, az egyre sűrűsödő intézményi és gyülekezeti programok, az ünnep kellékeiről való gondoskodás, és a lelki ráhangolódás alkalmi az ünnep olyan forgatagába rántják a lelkipásztort (és családját!), amiből nagyon nehéz kitartania magát, hogy a szentestére nagy várakozással érkező gyülekezet elé fentről kapott, átímadkozott, kristálytisztá üzenettel állhasson. Nehezen szokott sikerülni. Mi lelkészek ilyenkor gyakran érezzük a karácsonyi evangélium szentséges nagysága mellett saját eszköztárunk szegényességét. Hogy a tartalmat nem tudjuk a hozzá méltó formába önteni. Hogy a Krisztus Jézus születésének csodájához képest mennyire szármalmasan emberi, ahogyan beszélni tudunk erről.

De nem éppen ez a feszültség a karácsony lényegi vonása? Milyen nagy távolság volt a megígért Üdvözítő nagysága és a megtalált gyermek kicsisége és elesettsége között! Milyen nagy különbség volt az angyalok fényes megjelenése és a betlehemi istálló félhomálya között! Milyen távolság van az égen ragyogó csillag kozmikus jelentősége és a szállást keresők jelentéktelensége között! És karácsonykor éppen a távolságokat áthidaló Istent ünnepejjük. Aki Jézus Krisztusban összekötötte a mennyet a földdel, az embert az Istennel, a láthatót a láthatatlannal, a testet a lélekkel. A testben megjelent Istenben újra összeér az, ami összetartozik. Jézus Krisztus jászlánál összeérnek társadalmi végletek, oda érkeznek szegény pásztorok és tehetős királyok, egyszerű emberek és tudós bölcsek. Mert minden embernek „megjelent az Isten üdvözítő kegyelme”. Vagyis nem lehetünk annyira kicsik, annyira mélyen, annyira rossz véleménnyel magunkról, hogy nekünk ne jelent volna meg az Üdvözítő. És nem lehetünk annyira jó családból valók, annyira jól képzettek, annyira magas presztízzsel rendelkezők, hogy ne szorulnánk rá az Isten üdvözítő kegyelmére.

Jézus Krisztus a Felséges Isten emberi arcát mutatta meg nekünk. A távoli Istent a közelségben. Aki „magasságban és szentségben lakik, de a megtörttel és alázatos lelkével

is.” (Ézs 57,15) Aki átölel végtelent, de szalmában, rongyokba pólyáltan is megjelent. Aki „ördög csalta bús szívünket menny magasból látnijött.” Nem kell felkapaszkodni hozzá, mert oda sohasem érnénk el. Nem kell folyton lábujjhegyre állnunk. Nem kell erőlködnünk, hogy valami emberfeletti keresztyénséget hazudjunk magunknak. Isten jött ide, mint velünk mindenben szolidáris Megváltó. Hozzánk vezető útjainak vége egy emberi test lett. Testi, egészen emberi minőségünkben is kitűnően tud kapcsolódni hozzánk. Nála mindig együtt van a természetes és a természetfeletti. Egyszerű, hétköznapi világunk is tele van Istennel! **Az Isten idejött! Velünk van! Köztünk jár!**

Nos, mi lelkipásztorok, ha jön az ünnep, a tőlünk telhető legnagyobb ünnepélyességgel tesszük, amit egyébként is szoktunk; Jézus Krisztushoz hívogatunk. De a hívás végső alanyai nem mi vagyunk. Karácsonykor maga Isten hívott meg minden népet Jézus Krisztus jászlánhoz. Ő nem csak a keresztyének, hanem a világ Üdvözítője. A mi dolgunk, hogy a ránk bízottakkal együtt az alázat szalmájára térdelve adjunk hálát a lehetőségért.

„Jézus Krisztus,

*Aki zsidó anyától születél,
és elfogadtad a perzsa bölcsek ajándékait,
Aki engedted magadat megtalálni a görögöktől,
és megdicsérted a római százados hitét,
Aki engedted a kánaáni asszony kérésének,
és hagytad, hogy egy afrikai vigye keresztedet,*

**Köszönjük, hogy kis jászladhoz
mi is hódolva borulhatunk.”**

Dr. Kiss Klára

HEIDELBERGI KÁTÉ 29. KÉRDÉS- FELELET

Miért nevezik Isten Fiát Jézusnak, azaz Üdvözítőnek:

Azért, mert ő szabadít meg bűneinktől,
és mert üdvösséget másnál sem
keresni nem kell, sem találni nem lehet.

A karácsony örök tragédiája, hogy nem lép túl a „kis Jézus” imádatán. Szokások, gyermeki énekek és rímek gyakran elhomályosítják azt a nagy üzenetet, hogy a betlehemi csecsemő az emberiség megváltója. Ő nemcsak Mária és József fia, nemcsak Dávid fia, hanem ő a magasságos Isten fia, ahogyan megkeresztelkedésekor maga Isten mondja ki a mennyei hangban: „Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm (Mt 3,17). Nevét Atyjától kapta és ez bizonyosága annak, hogy ez a különleges gyermek nem valami tőle különböző lény, hanem az Ő egyszülött Fia, azaz „egyedül önmaga által és önmagából élő Isten maga” (Karl Barth). Minden névnek jelentése van, de az általunk, emberek által adottak nem igazán hordozzák viselője személyiségének lényegét vagy küldetését. Jézusnál azonban tökéletesen érvényesül, hogy nevének jelentése az, aki Ő maga: **Isten megszabadít.**

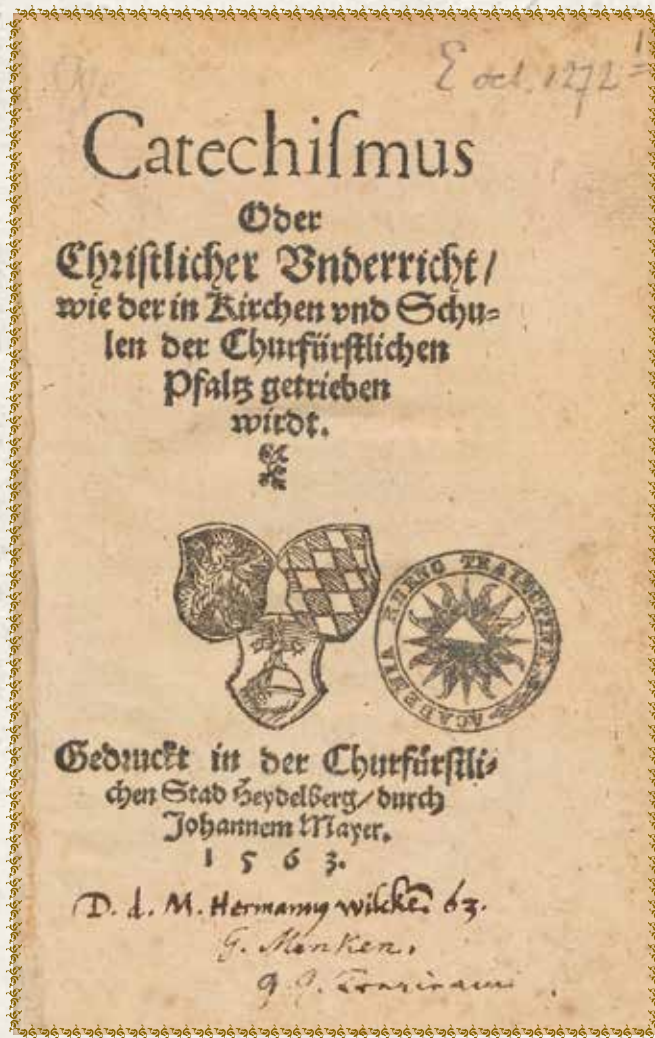
Azért jött, hogy legyőzze a bűn és a halál hatalmát és megváltson minket a kárhozattól. Azért jött, hogy mindazok, akik benne hisznek, újjászületett, Istentől nyert, valóságos, bűneikből Ő általa megszabadult életet élhessenek. Az Úr adja vissza az élet elvesztett teljességét, olyan minőségi életet, ami már e földön örökélet, mert az örökélet nem meghosszabbítása a földi életnek, hanem részesedés Isten életéből. Már most üdvözítőnk, és ez belenyúl az

örökkévalóságba. Akik engedelmeskednek Jézusnak, azok átélhetik jelenlétét a fáradtságokban, a stresszhelyzetekben, a konfliktusokban, a széthullott kapcsolatokban, a szenvedésekben, és mint egy kimondhatatlan misztériumot, saját tapasztalatukon át megtudhatják, hogy valójában ki Ő. Azt, hogy szabadításra szorulunk talán sohasem vitatjuk, azonban azt, hogy ez a szabadítás kizárólag csak a szabadító Isten kezéből jön, már nehezebben fogadjuk el.

Az egész Heidelbergi káté nagyszerűen megvilágítja már az elején, hogy létezik vigasztalás, a nyomorúságunk, a végességünk és a szabadításra szorult állapotunk tudatában. Kimondja, hogy *testestől-lelkestől Krisztus tulajdona* vagyunk és csak ennek komolyan vétele után beszél mindarról, amely sötét, de igaz képet fest az emberről. A bűn elválasztott minket Istentől, a másik embertől. Olyan csapdába estünk, amelyből magunk erejéből nincs kiút. A szabadulás nem abban van, hogy mi képesek lennénk felemelkedni Istenhez, hanem abban, hogy Isten alá száll hozzánk Jézus Krisztusban.

Áldozatával és feltámadásával nem csupán egy második esélyt adott nekünk, hogy rendbe szedjük életünket és kapcsolatunkat Istennel, aztán újra visszaessünk a mélybe. Hanem Ő megtett mindent ami szükséges, de mi nem vagyunk képesek megtenni. Jézus mindent elvégzett: a megváltás poklán szerezte meg üdvösségünk ajándékát.

Fukász László
Tiszaújváros

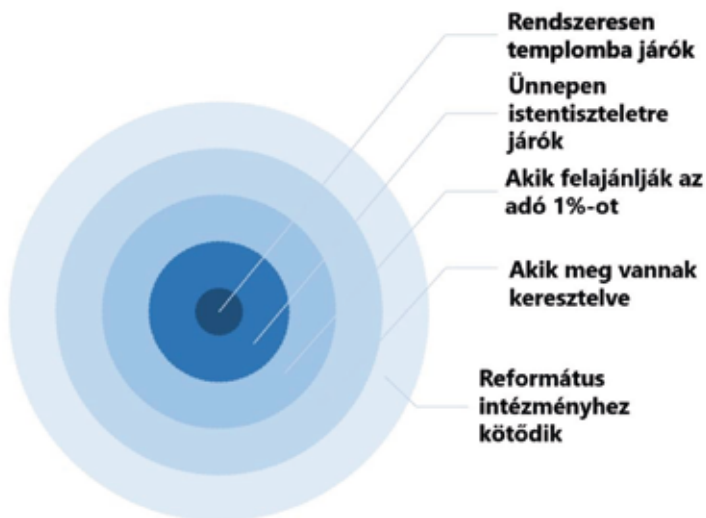
IGAZAT MONDD, NE CSAK A VALÓDIT

NÉPSZÁMLÁLÁS után

A Tiszáninneni Református Egyházkerület világi értelemben másfél vármegyét fed le, ezen belül 20 járást, 16-ot Borsod-Abaúj-Zemplén, 4-et Heves vármegyében, mely 433 települést (358 és 75) érint.

A magyarországi népszámlálások történetében 1930, 1941, 1949, 2001, 2011 és 2022 azon évszámok, amikor vallásra vonatkozó kérdést tettek fel. A kérdésre nem válaszolók aránya 1930, 1941 és 1949 években 0% volt. 2001-ben már 10,8%, 2011-ben 27,2%, 2022-ben 40,1%. 2022-ben a vallásra, a nemzetiséghez tartozásra, az anyanyelvre, az egészségi állapotra nem volt kötelező a válaszadás, így pontos információ nem kapható. A kérdésfeltevés sem volt azonos. 2001-ben és 2022-ben „Mi a vallása, felekezete?”, 2011-ben „Mely vallási közösséghez, felekezethez tartozónak érzi magát?” Talán a tavalyi kérdés is segíthetett a választól való elzárkózásban, hiszen nagyon közvetlen volt. Dr. Duráczky Bálint egyetemi adjunktus szerint érdemes megnézni, mit jelent annak a reformátussága, aki nem jár istentiszteletre. Ezt az ábrán megjelölt koncentrikus körökben lehet jól érzékeltetni. A halmazokon belül pedig mindenki maga dönti el, hogy mikor mondja a népszámlálásnál: **ő református.**

Egyházkerületünk területén 2001-ben 929.015 ember élt (az ország 9,1%-a), 2011-ben 863.101 (az ország 8,7%-a), 2022-ben 785.924 (az ország 8,2%-a).

A népszámlálások alapján az egyházkerület területén a reformátusok száma: 2001: 209.245, 2011: 146.867, 2022: 112.673, mely szám a 2001. évi 53,8%-a.

Összehasonlításképpen a katolikusok számai Tiszáninnen: 2001: 537.048, 2011: 372.163, 2022: 267.635, mely szám a 2001. évi 50%-a.

A vallási közösséghez, felekezethez nem tartozók száma: 2001: 90.778, 2011: 115.431, 2022: 91.478, mely szám a 2001. évi 100,8%-a.

A nem válaszolók száma: 2001: 76.118, 2011: 211.120, 2022: 298.989, mely szám a 2001. évi 392,8%-a.

Az egyházkerület területén hasonló változás ment végbe, mint országosan. Megnőtt a nem válaszolók aránya, bár az országos 40,1%-hoz képest kevesebb, 38%. A magukat vallástalanoknak mondók aránya szinte ugyanannyi 2022-ben, mint 2001-ben, Tiszáninnen 11,6%, országosan 16,1%, azaz nem a vallástalanok száma lett jóval magasabb, hanem a nem válaszolók száma, akik között ugyanúgy lehetnek hívők, mint hitetlenek.

A vallási, felekezeti hovatartozásukat megvallók közül a reformátusok aránya országosan hasonló: 1930: 20,9%, 1941: 20,8%, 1949: 21,9%, 2001: 21,3%, 2011: 21,2%, 2022: 22,5%.

Összehasonlításképpen a katolikusok aránya: 1930: 67,2%, 1941: 68,2%, 1949: 70,5%, 2001: 73%, 2011: 71,3%, 2022: 68,7%.

Az egyházkerület területén 2022-ben a következő a magukat a népszámláláson reformátusoknak vallók aránya:

Cigándi járás	39,4%
Mezőcsáti járás	30,1%
Tokaji járás	23,5%
Putnoki járás	21,9%
Sárospataki járás	20,4%
Szerencsi járás	19,8%
Gönci járás	19,8%
Sátoraljaújhelyi járás	18,7%
Sziksói járás	17,3%
Kazincbarcika járás	16,6%
Tiszaújvárosi járás	16,2%
Miskolci járás	15,8%
Edelényi járás	15,8%
Mezőkövesdi járás	12,0%
Encsi járás	11,6%
Egri járás	5,9%
Ózdi járás	5,0%
Füzesabonyi járás	4,5%
Hevesi járás	4,3%
Pétervásárai járás	2,4%

A cigándi és a mezőcsáti járásban a reformátusok aránya meghaladja a katolikusokét, a többi járásban a katolikusok aránya haladja meg a reformátusokét. Településeket tekintve a legnagyobb arányban (62,8%) Jósvafőn vallották magukat reformátusnak.

Az egyházkerület térképén megtekinthető a magukat reformátusnak vallók aránya. A térképet Szabó Balázs és dr. Duráczky Bálint készítette.

A magyarországi reformátusság tekintetében Tiszáninnen meghatározó egyházkerület, a reformátusok aránya országos átlagon felüli, de az országon belüli vándorlás miatt változnak a számok is Budapest környéke és a nyugati megyék javára.

Végezetül megállapítható, hogy míg országosan a magukat reformátusnak vallók aránya 9,8%, addig Tiszáninnen 14,3%, ez a szám a magukat vallásosnak megjelölők körében országosan 22,5%, Tiszáninnen 28,5%.

✿✿✿✿✿✿ **Dr. Szemán Ákos** • egyházkerületi főjegyző

Mit üzen a népszámlálás a gyülekezeteknek?

„A politikai kereszténység kudarca – először kerültek többségbe a nem vallásosak Magyarországon”, ezzel a címmel robbant be a közéletbe a népszámlálás vallásfelekezeti adatait értelmező egyik első elemzés. Már a címből is egyértelművé válik, hogy a szerző véleménye szerint az egyház nem megfelelő társadalmi jelenléte okozta a magukat vallásosnak tartók további csökkenését. Hajlamosak vagyunk az egyházon belül is így gondolkodni a népszámlálásról: tízévente kiderül hogyan hatott a társadalomra az egyház jelenléte, sikerült-e növelni a reformátusok számát vagy legalább megállítani annak csökkenését? Az évtizedről-évtizedre jelentősen visszaeső vallásfelekezeti kötődéssel rendelkezők számából aztán könnyen vonjuk le a fájó következtést, miszerint az egyház nem tudta teljesíteni a rábízott feladatot, tovább erodálta önmagát. Ha az adatokban azt keressük, hogy *az egyház milyen hatással van*

a társadalomra, akkor rendre tragikus képhez fogunk jutni, amely ráadásul valós tanulságokkal sem szolgál. Ehelyett a megközelítés helyett szeretnék az olvasó figyelmébe ajánlani egy másik – véleményem szerint a stratégiaalkotás szempontjából gyümölcsözőbb – megközelítést. A népszámlálás nem azt mutatja meg, hogy az egyház milyen hatással van a társadalomra, hanem éppen ennek ellenkezőjét, azt, *hogy a társadalmi folyamatok milyen hatást gyakorolnak az egyházra.*

A társadalmat mozgató törvényszerűségek meghatározóak minden közösségre, így az egyháziakra nézve is. Hiába van a közösségeknek egyébként hatásuk a környezetükre, a társadalmi vastörvények nagyságrendekkel erősebbek, felülírják ezeket a népszámlálás makró megközelítésében elvesző kisközösségi hatásokat. Számos olyan vastörvénynek titulálható társadalmi folyamatot lehet azonosítani, amelyek a jövőben is meghatározóak lesznek és jelentős hatást fognak gyakorolni az egyházi közösségekre. Ha az egyház ismeri és figyelembe veszi a környezetét meghatározó társadalmi változásokat, akkor sokkal tudatosabban tudja tervezni szolgálatait, képes lesz helyén kezelni a közvetlen környezet reakcióit, megértheti, hogy miképp tud megszólalni az emberek számára az evangélium.

Néhány, a népszámlálásból kiolvasható, kiemelkedő hatással bíró társadalmi törvényszerűség:

Szekularizáció – elmúlóban van az az idő, amikor az embereknek magától értetődő volt, hogy tartoznak valamilyen felekezethez. Ez a korszak még nem múlt el teljesen, hiszen még mindig háromszor-négyszer annyi ember vallhatta magát reformátusnak, mint aki egyházi keretek között gyakorolja a vallását. A 10 év alatt eltűnt reformátusok többsége minden bizonnyal nem vesztett felekezeti kötődéséből, hanem a felekezeti kötődésről való gondolkodás változott meg annyira, hogy azt a gyenge kapcsolódást, amit az eddigiekben felekezeti hovatartozásként jelölt a népszámláláskor 2021-ben már nem jelölt annak. Vizsgáljuk meg, hogy a gyülekezet aktív tagjai és a népszámlálási adatok között mekkora az eltérés, ha az országos átlagnál nagyobb nagyságrendű, akkor készülhetünk rá, hogy a gyengén kötődők száma erodálódni, hanyatlani fog.

Előregedés – változik a társadalom korfája, amely értelemszerűen hatást gyakorol a közösségekre is. Ez egyes településeket jobban érint, ezért érdemes megvizsgálni, hogy az elmúlt 10 évben hogyan változott az egyes korcsoportok lélekszáma a gyülekezetet körülölelő közigazgatási egységben, és ennek fényében tervezni a gyülekezetet körülvevő közösségre irányuló szolgálatot.

Népességcsökkenés, belső vándorlás – Magyarország népessége 334 000 fővel csökkent tíz év alatt, de ez a népességfogyás a belső vándorlásnak köszönhetően területileg nem egyenletesen oszlik el. Egyes megyékben nőtt is a népesség, míg máshonnan minden tizedik ember eltűnt.

Nézzük meg, hogy a gyülekezetünk környezetét mi jellemzi! Tőlünk vagy hozzánk költöznek? Abban, hogy az elköltözők találjanak új gyülekezetet az elköltözőnek is felelősége van, de a felelősség közös, hiszen ott, ahol nő a népességszám újra meg kell tudni szólítani a beköltözőket.

Végül pedig minden mögött ott van az **individualizáció**. Az emberekre egyre jellemzőbb, hogy az egyéni céljait a közösség céljai elé helyezik. Ez észrevétlenül pusztítja a gyülekezeteket, ráadásul nem csak a lazán kötődők, hanem az aktív tagok kapcsolódását is. A népszámlálásból akkor profitálhatunk a legtöbbet, ha ráirányítja a figyelmünket, hogy a nagy erővel bíró társadalmi változások kihívást jelentenek, és az egyháznak ennek megértésére épülő tudatossággal érdemes, erős közösségként megszerveznie önmagát.

✿✿✿✿✿✿✿ **Dr. Duráczky Bálint • szociológus**

Egy meg egy... egyre megy? A népszámlálásról „gyásztól a vágyig”

„**Az igazat mondd, ne csak a valódit**” ismétli rovatunk címe József Attilát, aki 1937-ben ezzel a kéréssel fordult Thomas Mannhoz az üdvözlésére írt költeményben, majd így folytatta: „*a fényt, amelytől világlik agyunk / hisz egymás nélkül sötétben vagyunk / (...) mesélj arról, mi a szép, mi a baj, / emelvén szívünk a gyásztól a vágyig.*”

Mióta napvilágot láttak a legutóbbi népszámlálás eredményei, különösen az úgynevezett „vallási” adatok, sokszor lehetett hallani, hogy a számok önmagukért beszélnek, s amit mondanak, az nagyjából annyi, hogy a keresztyének kisebbségbe kerültek a Keresztény Magyarországon, a vallás rohamosan veszít erejéből a társadalomban, s ennek meglesznek a politikai, gazdasági, társadalmi következményei. Az adatok persze nem beszélnek önmagukért. Az adat egy pusztán szám, ami a valóság bizonyos jellemzőjét leírja, de ahhoz, hogy információ legyen belőle, amiből következtetni tudunk arra, ami van, olyan keretekre – többnyire más adatokra – van szükség, melyek segítségével összefüggéseket, folyamatokat lehet felvázolni. Ezek pedig már értelmezések, hiszen nem mindegy, hogy egy számot mely más számok összefüggésébe állít valaki – sőt, az sem mindegy, hogy a valóság mely jellemzőjét írjuk le. A népszámlálásnál maradván a megélt hitet nehezen lehet mérni a „*mi a vallása, felekezete?*” kérdéssel.

Az adatok tehát nem csak arra jók, hogy megmutassák nekünk a valót, hanem arra is, hogy eltakarják, ha épp valakinek ez kell – s akkor még nem is beszéltünk az igaz(ság)ról. Az, hogy mi is tulajdonképpen a vallás helyzete ma Magyarországon, egy társadalmilag roppant terhelt

kérdés. Vannak ugyanis, akik minden áron és eszközzel azt akarják bizonyítani, hogy ez egy – közelebbről nem tisztázott értelemben véve (ez is az eltakarás egyik formája) – keresztyén ország, mások pedig azt, hogy nem az. Az egymásnak feszülő érdekek azután a népszámlálási adatok egymással ellentétes magyarázatait születték, s ebben maguk az egyházak is érintettek lettek. Mi is.

A KSH szerint például miközben a népesség 40,12%-a nem válaszolt a vallásra vonatkozó kérdésekre – vagyis minden állításunkat sok kérdőjel kíséri –, a válaszadók 50%-a, 2,9 millió fő katolikus volt, közülük 2,6 millióan a római katolikust, 165 ezren a görögkatolikust jelölték meg vallásukként. A reformátusok aránya 16,41% az evangélikusoké 3,1% volt 2022-ben. A válaszadók 27%-a úgy nyilatkozott, hogy nem vallásos. Közelebbről a reformátusok aránya a válaszolók közt a 2011-es 15,93%-ról 2022-re 16,41%-ra „nőtt” (vagyis fél százalékponttal sem) miközben a magukat reformátusnak vallók száma 209 472 fővel csökkent. Mindezt egyházunk hivatalos honlapján úgy kommentálták, hogy „a reformátusok növelték híveik arányát a válaszadók között.”

Ha el tudunk szakadni a véleményektől és hagyjuk szóhoz jutni az adatokat, s minél hosszabb időtávon és minél szélesebb merítésben állítunk egymás mellé számokat, akkor az látszik – s ebben megegyeznek a társadalomkutatók – hogy a megszokott népegyházi keretek eróziója felgyorsult. A folyamat nem most kezdődött, de most válik sokkal látványosabbá. Ez a való. Ezt el kell gyászolni, a sokkon túl kell esni, rá kell jönni, hogy a tagadás nem használ és el kell jutni a vágyig. **Folytatni kell az életet az adott keretek között:** hirdetni kell az igét és szüntelenül imádkozni ébredésért. Szembe kell nézni azzal, hogy mit vétettünk, tévedtünk, herdáltunk, és bűnbánatot kell tartani. Össze kell kapaszkodni és rá kell döbenni az egymásra utaltságunkra. Fel kell fedezni és tudatosan fel kell térképezni azokat az értékeket, képességeket és lehetőségeket, melyeket egyen-egyenként és közösségeinkben hordozunk. Miközben ragaszkodnunk kell Isten kijelentett igazságához, érzékennyé kell válnunk arra, hogy ezt a Lélek milyen módon, milyen – netalán járhatlan – úton akarja érvényre juttatni. Miközben komolyan kell vennünk, hogy Krisztuson kívül nincs más út az Atyához, azt is komolyan kell vennünk, hogy amint Krisztus számára ez az irántunk megmutatkozó részvét és irgalom útja volt, úgy nekünk is részvéttel és irgalommal kell a másik emberhez fordulnunk, mert Krisztus képében vagyunk jelen mellette.

Emberi, társadalmi létünk velejárója az, hogy az igazságig nem nagyon jutunk el, mert a való eltakarja azt előlünk, mi pedig a valót egymás és magunk elől. De az igazságnak nem is az a természete, hogy automatikusan „generálódik” a valóság részeiből, hanem az, hogy megmutatkozik, felragyog, abban, Aki Igaz – ha vágyunk rá, s ha hagyjuk. Az igazság iránti vágyunkat pedig úgy tudjuk kifejezni, ha a valóság felé fordulunk, s ha belelépünk abba a folyamatba, mely elvezet a gyásztól a vágyig.

✿✿✿✿✿ **Dr. Nagy Károly Zsolt • főiskolai docens**

Íme a számok?

Ha nagyon biblikusak akarunk lenni – sajnos általában nem akarunk – akkor a népszámlálás egy teljesen semleges dolog, míg Dávidnál három napos dögvészt hoz magával, Agusztusz népszámlálása közepén megszületik a Megváltó. Egyik esetben sem a népszámlálás a lényeg, hanem sokkal inkább a körülmények, Dávid bűne nem a számbavétel, hanem az, hogy nem kérdezte meg az Urat, a császár pedig biztosan nem azt az Urat kérdezte meg, aki a történéseket olyan szépen rendezte össze. Szóval a számok értelmezése egy olyan közösségen belül, ahol a kilencvenkilencet otthagyják, hogy elmenjenek az egyért, vagy ahol az egy megtérő bűnöst is örömjongás fogadja a mennyben, mindenképpen biblikus visszafogottsággal kell történni.

Persze ha nagyon-nagyon szeretnénk párhuzamot vonni, akkor a mi sztorink inkább a Dávid féle valósághoz áll

közelebb, azzal az aprócska különbséggel, hogy Dávid nem azzal kezdte a Jóistennek, hogy „növeltük a híveink arányát a válaszadók között”, hanem beismerte a felelősségét és a tévedését. Ezzel nem kerüli el a büntetést, de legalább esélyt teremt arra, hogy a dolgok máshogy folytatódjanak, mint ahogy addig a pontig eljutottak. Nekünk sajnos ez nem sikerült, és az utólagos nyilatkozatok már nem sokat segítettek ezen az egészen. Persze nehéz dolog leírni azt, hogy „mély bűnbánattal vesszük tudomásul azt, amit tettünk”, de ez az előfeltétele annak, hogy inkább essünk az Úr kezébe, mint az emberekébe. Éppen ezért nehezen hihető a nagy vágy, miszerint majd népegyházból hitvalló egyház leszünk, mert ezt az egész történetet, olyan gyönyörű népegyházi módon értelmeztük meg kommunikáltuk, hogy ha valahol ezt tanítani akarnák, akkor mi lennénk a mintapélda a vágyak, a szavak és a tettek teljes diszharmóniájára.

Persze ez a történet sem a „nagygyeházi” folyamatokról szól, hanem minden helyi közösség saját megküzdési stratégiájáról, ahol azért sokakat értek nagyon komoly meglepetések. Vannak olyan közösségek, ahol a

„nem fogyás” is hihetetlen eredmény, vagy olyan szórványok, ahol megfordulnak az arányok és lassan többen lesznek, mint az anyagülekezetben. Én a saját konkrét kontextusomból kiindulva szeretném megközelíteni ezt a kérdést, hiszen Miskolcon nagyon pontos külső és belső számhalmaz áll a rendelkezésünkre, amiből lehet és kell tanulságokat levonni. Amikor tavasszal a megyei közgyűlésre a misszió előadó elkészítette a maga jelentését, akkor a borsod-gömöri gyülekezetek saját belső legfontosabb statisztikai számadatai hangzottak el.

Ez konkrétan Miskolcra nézve azt jelenti, hogy a tizenöt református egyházközség saját belső statisztikája alapján 9.200 fő reformátust becsülnek, aki életvitelszerűen Miskolcon él. Ebből a becsült számból kevesebb, mint a fele, 4.200 fő van nyilvántartva a gyülekezetek különböző rendszereiben és vasárnaponként ebből jóval kevesebb, mint a fele 1.500 fő jár el istentiszteletre. Az, hogy itt mi a sok

vagy a kevés, azt nyilván izgalmas lenne megvitatni, de ennél sokkal fontosabb lehet az az egyházlátás, ami a népszámlálás után körvonalazódhat. Ugyanis abból kiolvasható, hogy Miskolcon 21.000 ember mondta azt magáról, hogy református, ami pontosan 11.800 fővel több, mint amit eddig a református közösségeink becsültek.

Ebben még nincsen benne az agglomerációs kérdés, egyszerűen csak az, hogy miközben húsz év alatt Miskolcon az önmagukat reformátusnak vallók száma megfelelőzdött, ez még mindig kétszer annyi ember, mint amit a jelenlegi református gyülekezeti struktúra kezelni tud. Itt jön az, amivel az elején kezdtem, hogy kinek milyen felelőssége van ebben a témában, hiszen a miskolci egyházmegye ötletének már a kezdeti szakaszban útját állták, pedig a jelen helyzet azt mutatja, hogy már réges-régen ebben a szervezeti struktúrában lenne érdemes mozognunk. Ugyanakkor hosszútávon mégis csak pontosan a mi régióinkban fontos a városi misszióknak a kérdése. Ahol a falvak egészen más képet mutatnak, mint mondjuk Szabolcsban, ahol a reformátusság derékhada még mindig falusi ember. Nálunk ez már nem igaz és talán éppen itt van az ideje annak, hogy a számokban lássunk valami kijózanító üzenetet, ami a jelen döntéseit egy sokkal szebb jövő előkészítésére ösztönözheti.

Visszatérve a bibliai példához, János evangéliuma elején, amikor Jézus megjelenik Keresztelő Jánosnál, akkor ő így mutat rá a lényegre: „Íme, az Isten Báránya, aki elveszi a világ bűnét!”. Én sohasem szerettem, ezt a fordítás, mert az „Íme” az olyan semmilyen, miközben itt arról van szó, hogy „nézzétek” vagy „vegyétek észre”, hogy ez a Jézus az Isten Báránya. Népszámlálás után olyan sután hangzik: „**Íme a számok**”, mintha János azt mondta volna: „Íme milyen sokan vagy kevesen jönnek Jézussal.” De nem ez az üzenet. Hanem az, hogy vegyétek észre, Jézus az a páska bárány, aki elveszi a világ bűnét. És nem az menekült meg, aki zsidónak vallotta magát, vagy beikszelte, hogy Gósen földjén lakik, hanem az, aki hitt az Isten szavának, engedelmeskedett, fogta a bárány vérét és bekente vele az ajtaját. Ma sem az tart meg minket, hogy „**Íme a számok!**” és mi van a számokban, hanem az, hogy „**Jézus a Bárány!**”. A neki engedelmeskedő egyéni és egyházi életnek pedig van jövője, nemcsak egyszer vele odaát, hanem már itt is, ebben a világban, függetlenül a számoktól. Mert ennek a Báránynak királysága van és nem országa, így nem a terület az elsődleges fontosságú meg az ott élők száma, hanem a Királynak a személye és a vele való élő kapcsolat.

Ifj. Csomós József

TÖRTÉNET ÉS RECEPT

TÖRTÉNET: VIOLA JUDIT

FOTÓK: CSOMÓS BALÁZS

EMLÉKEK
SZÁRNYÁN

A repülő karcsú teste megrázkódott, először lassan, majd egyre gyorsabban gurult a kifutópályán, majd hirtelen felemelkedett az orra és magabiztos erővel egyre feljebb és feljebb fúrta magát a levegőbe. A kinti világ úgy látszott, megdőlt és az utasok némelyikének gyomrában mintha hangyák kezdtek volna mászkálni. Néhány fiatal megsápadva várta, hogy végre elérjék a repülési magasságot és újra vízszintes legyen a gép padlózata és kioldhassák a biztonsági öveket. A törzs közepe táján húsz-huszonöt éves úr üldögélt egy csapatban, látszott rajtuk, hogy összetartoznak. Amikor a csinos utaskísérők körbe kínálták a vodkát, nem haboztak, megragadták a poharakat és mosolyogva ürítették ki. A hangszórókban megszólalt a kapitány és ékes finn nyelven rövid beszédet intézett az utasokhoz, amelynek végén tört magyarsággal emígyen szólt:

**• Tisztelettel köszöntöm a fedélzeten a teli habo-
ru hoseit! Onkenetes magyar barátainkat!**

A többi utas csodálkozva nézte az öreg urakat és lelkesen megtapsolták őket. A Helsinkibe tartó gép utasai közül minden finn tudta, hogy 1939-ben, amikor a hatalmas Oroszország lerohanta a hozzá képest aprócska Finnországot, magyar önkéntesek indultak, hogy segítsenek a testvérül tartott népnek megvédeni a hazáját. Viszontagságos, hosszú utazás után jutottak el hozzájuk és mire a speciális kiképzést is megkapták, jószerevével véget is értek a harcok, fordulhattak vissza. És most, ötven évvel később azok, akik még életben voltak és fizikailag is bírták az utazást, meghívást kaptak egy látogatásra.

A csapat nagy része felélénkült - ebben a kiváló finn itálnak is szerepe lehetett -, és ki-ki a szomszédjával csevegve próbálta feleleveníteni az emlékeit. János bácsi az egyik ablak mellett foglalt helyet, de nem volt kedve beszélgetni, ezért lecsukta a szemét, mintha aludna. De ez csak a látszat volt, agyának mozivásznán egymást váltották az emlékképek. Láta az akkori Európa városait, Franciaországot, az Eiffel tornyot, a szép lányokat, Londont, ahol fogadta őket a király és mellette ott állt hűgával a mostani királynő, II. Erzsébet. A hajót, ami végül fedélzetére vette őket. Szinte érezte orrában a sós párárt és talpa alatt a fedélzet emelkedését és süllyedését. Eszébe jutott, milyen fejedelmien élhetett, mert az elkészített ételeket alig négyen-öten fogyasztották, a többiek már az evés gondolatára is a korláthoz futottak, vagy a zacskók és vödörök után kotorásztak. Új kép tolult előre: havas hegyoldal, fenyő és boróka bokrokkal telehintve és a síleckék, amelyek az ő számára teljesen feleslegesek voltak, mert ahányszor nekiindult, annyiszor törte el aléceket. Végül felmentést kapott, mert átlagon felüli magasságához nem találtak több megfelelő méretű sítalpat. Láta a finn tanyákat, amelyeknek gazdái lovas szekérrel kivitték a tejeskannákat a legközelebbi portalanított útig és mindenféle aggodalom nélkül otthagyták, hogy a begyűjtő elvigye őket. A családi szauna, ahová legényével együtt meghívták és az a szörnyű zavar, ami erőt vett rajtuk, amikor kiderült, hogy meztelenül és a

családdal együtt kell használni a házikót. Önkéntelenül elmosolyodott azon, hogy még atléta korában sem futott olyan gyorsan, mint pucéran a havon, hogy minél előbb bele ugorhasson a tavon vágott lékbe. Aztán elébe úszott egy gyönyörű szőke nő arca, aki a hadsereget ellátó női csapatban, a lotték között dolgozott, és akinek hevesen udvarolt. Róla eszébe jutott az iskola, ahol étkeztek, a lányok kedvessége és az ételek. Erre enyhén megborzongott. Ez volt az egyetlen, amivel nem tudott megbarátkozni. Jószereivel csak tejen, rénszarvaskolbász és csokoládén élt. Szépen belealudt az emlékekbe, s csak amikor szomszédja megrázta, akkor ébredt fel.

• Odanézz, Janikám! – mutatott ki az ablakon kenyeres Jóska. – **Nézd milyen gyönyörű!**

És valóban az volt. Kék tenger, fehér csillogó hegyek és mint egy hatalmas, törött tükör cserepei, úgy csillogtak a tavak az ereszkedő gép utasai előtt. A reptéren két tolmács várta őket, akik bejelentették: a hivatalos fogadást másnapra szervezték a minisztériumban, ma már csak a szálloda és a vacsora várja őket. Míg a csomagokat várták, egyik kísérőjük titokzatos képpel karon ragadta János bácsit és egy közelben álldogáló, kellemes külsejű idősebb hölgyhöz vezette. Szőke haját beezüstölték az ősz szálak, de a szeme még mindig olyan kék volt, mint egy ifjú lánykéé. Ez a szempár árulta el, néhány percnyi csendes szemlélődés után, hogy ő bizony az, akinek olyan lelkesen udvarolt az egykori tábori lelkész. Mindkettőjüknek kicsordult a könnyű, hát még amikor ille megszólalt

• Nem jöttél vissza értem, pedig vártalak. Még magyarul is megtanultam értened.

Jani bácsi nem találta a hangját, sokáig nem tudott megszólalni:

• Nem jöttem, mert nem jöhöttem – nyögte aztán.

• De most gyere velem, főztem neked egy hamisítatlan finn vacsorát – mosolygott rá az asszony és karon ragadta egykori lovagját.

János bácsi segélykérően nézett körül, mert a viszontlátás élménye összezsugorodott a finn konyhát felidéző emlékek mellett. Végül a tolmácshoz fordult:

• **Nem jönne velem, mert egyedül nem tudok eltalálni a szállodához. Valaha még prédikáltam is finnül, de ma már eladnának ezen a nyelven.**

Kísérőjük készségesen ment vele. Hármasban vacsoráztak és kellemesen elbeszélgettek. Kiderült, hogy nem csak Jánosnak lett családja, de Ilke asszony is férjhez ment, megözvegyült és van egy lánya, aki jelenleg Svédországban él. A vacsora pedig, amitől hősünk annyira tartott, egyszerűen mesés volt. A hallevés, a rizses máj és a pirog az utolsó cseppig, illetve morzsáig elfogyott. Meg is állapította, hogy nem gondolta, hogy ennyire fog ízleni neki.

Az egész látogatás jól sikerült, a programok olajozottan követték egymást és a csapat megkapta az elismerést és a köszönetet. A búcsúztatásnál megjelent

a hadügyminiszter és a nagykövet és természetesen Ilke asszony is. Egy csinos csomagot adott Jánosnak és megkérdezte

• **Ugye azt hitted, hogy a nyakadba akarom varrni magamat? Eszembe sem jutott. Örülök, hogy láttalak. Ezt vidd el a feleségednek, leírtam neki a legjobb receptjeimet magyarul. Ha főz belőle, gondoljatok majd rám. Ugyanannyi szeretettel, amennyivel én imádkozom értetek.**

Így az éven, karácsony első napján, amikor csak a szűk család jött össze János bácsiéknál, egy Ilke asszony hamisítatlan finn menüje fogadta a gyerekeket és az unokákat, amely osztatlan sikert aratott.

TEJSZÍNES LAZACLEVES (LOHIKEITTO)

HOZZÁVALÓK: • 50 dkg lazac • 2 liter víz • 2-3 darab krumpli • 3 szál sárgarépa • 1 pritaminpaprika • 2 szál újhagyma vagy 1 fej hagyma • 3 db babérlevél • 3 dl tejszín • 1 csokor friss kapor • só, bors (ízlés szerint)

Ha a lazac friss, akkor távolítsuk el róla a bőrt, győződjünk meg róla, hogy nem maradt benne szálka, ha fagyasztott, akkor olvasszuk ki, majd vágjuk 2x2 cm-es darabokra. Kevés olajon, kis lángon pirítsuk az apróra vágott hagymát, majd adjuk hozzá először az apró kockára vágott paprikát, majd a felkarikázott sárgarépát. Néhány perc pirítás után öntsük fel forró vízzel, tegyük bele a fűszereket és főzzük fel, majd, ha már forr, adjuk hozzá a hal méretűre felkockázott krumplit és takarékon forraljuk addig, míg a zöldségek megfőnek. Ekkor tegyük bele a halat, majd pár perc múlva a tejszínt és pár perc forralás után zárjuk el. Friss apróra vágott kaporral és rozskenyérral az igazi.

MEGJEGYZÉS: Ha nem növényi tejszínt használunk, akkor azt hőkiegyenlítővel tegyük a levesbe, ha sűrűbbre szeretnénk, akkor a habarást vagy az étkezési keményítőt is „elbírja”. A hálnak nem tesz jót, ha túlfőzik, azt tényleg az elzárás előtt pár perccel tegyük bele. A nyers hal meg nekünk nem tesz jót, nyugodtan lehet ellenőrizni egy darabon, hogy tökéletes állagú-e.

RAKOTT MÁJ (MAKSALAATIKO) KARÉLIAI PIROGGAL (KARJALANPIIRAKKA)

HOZZÁVALÓK:

RAKOTT MÁJ: • 1 csésze rizs • 2 csésze víz • 1 fej hagyma • 2 evőkanál vaj • 1,5 csésze tej • 2 csésze tejszín • 40 dkg darált sertésmáj • 2 egész tojás felverve • 2 evőkanál méz vagy áfonyalekvár • só, bors, majoránna (ízlés szerint)

PIROG: • 2 dl víz • 25 dkg liszt • 25 dkg rozsliszt • 1 tk só • 2,5 dkg olvasztott vaj • 2 nagy krumpli • a krumplival azonos súlyú sült sütőtök • 5 dkg reszelt keménysajt • tejszín vagy tej a lekenéshez

A rakott májhoz a rizst kétszeres mennyiségű vízben előfőzzük. Az apróra vágott hagymát kevés olajon megpirítjuk, majd hozzá keverjük a darált májat és készre pirítjuk. Ízlés szerint fűszerezük, majd összekeverjük az összes hozzávalót, egy laza masszát kell kapjunk. Vajjal kikent, zsemlemorzzával egyenletesen megszórt sütőedénybe tesszük és 220 fokon 40-50 percig sütjük, tűpróbával ellenőrizzük. A pirog töltelékéhez a krumplit sós vízben megfőzzük, tejszínnel és vajjal pürét csinálunk, majd hozzákeverjük a készre sült sütőtököt, belereszeljük a sajtot. A pirog tésztájához a hozzávalókból egy közepes keménységű tésztát gyúrunk, majd lisztezett deszkán hosszú rúddá sodorjuk, egyenlő szeletekre vágjuk, a kezünkkel ellapítjuk és letakarva 15 percet pihentetjük. A pihentetés után

vékony lappá nyújtjuk, majd a korong közepébe simítunk egy csapott evőkanálnyi tölteléket, aztán a tészta széléit ujjunkkal összecsiszpve befelé hajtjuk, úgy, hogy 4-5 „összecsiszpéssel” egy közepen nyitott csónakformát kapjunk. A sütőnk legmagasabb hőfokán (250-275) fokon 8-10 percig sütjük. Sütőből kivéve tejszínnel vagy tejjel átkenjük, fogyasztásig konyharuhával letakarva pihentetjük.

Megjegyzés: Ha bátrak vagyunk, akkor a rakott májba tehetünk egy-két marék mazsolát, vagy aszalt vörösfenyőt, de ezt János bácsi már nem enné meg, a finnek viszont tesznek bele. A pirog is, ha nagyon „finnesre” akarjuk, akkor a töltelék lehet sima sós tejberizs, és apróra vágott keménytojással kikevert sós vajjal tálalják. Ha a receptben leírtakat követjük, akkor sütés előtt érdemes megkóstolni a tölteléket, mert lehet, hogy a sajtnak nem elég sós, és érdemes a töltelék is sózni.

európaRádió

A református értékadó

A református értékadó műsorai most már telefonos alkalmazáson is elérhetővé váltak a két egyházkerület híreivel és kiadványaival együtt.

**AZ ÉRTÉKEK
HULLÁMHOSSZÁN**

**AZ APPLIKÁCIÓ
INGYENESEN ELÉRHETŐ:**

ANDROID:

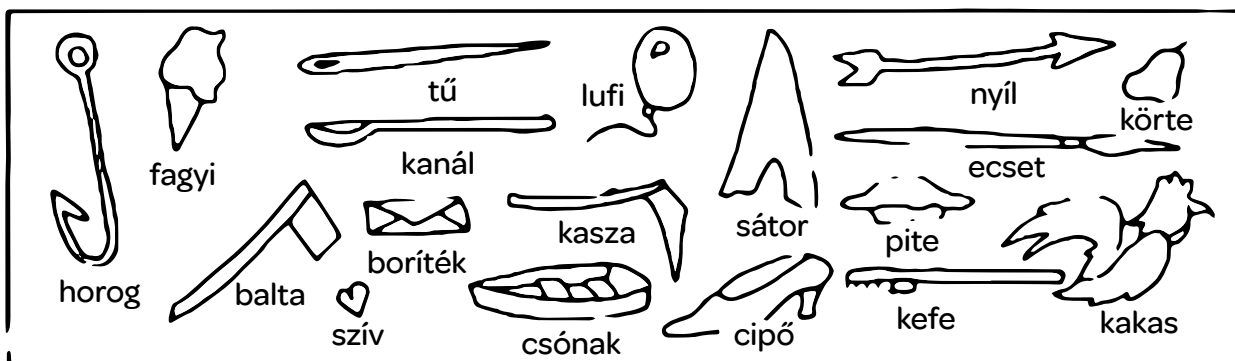

IOS:

18 darab tárgy rejtőzött el a Jézus születéséről készült színezőben. Figyeld meg a formájukat! Megtalálod őket?

EMOJI KVÍZ

Melyik karácsonyi dalokat rejtik az emoji?

M _____ l

Cs _____ j

P _____ , _____ k

K _____ ,
_____ ny

Ó _____ ő

A _____
_____ t

F _____ e

Ó _____ ,
_____ j

Cs _____ , _____ ó

F _____ ny

Döbrentey Ildikó

KARÁCSONYI TÖRTÉNET

-...és a fa alatt pedig nem lesz semmi – zárta le karácsonyi belső monológját Ida. **- Minek is, nem vagyok én már gyerek!**

Ida egyedül élt. Amúgy hatvanas, teltkarcsú, ápolt nő volt. Minden ünnepre és hétköznapra volt egy sor ételreceptje, különös tekintettel a süteményekre, kalácsokra. A szülők halála után rámaradt szép, budai otthona, ugyanúgy, mint a nyugdíjba vonulásáig fenntartott kis kozmetikai műhelye, ragyogott a tisztaságtól.

Szeretett csinosan öltözni. Másnap szenteste, karácsony napjára pedig vendégeket várt. Tükör elé állt, próbálgatta, mi-
ben fogadja majd őket. Mosolygós kritikával nézegette magát a fémszál pulóverben, végül bólintott:

- Vennem kell egy új melltartót. Lássuk csak. Ezt a testszínűt két éve? Kétezer-tizennégyben, vagy tizenötben vettem? Négyezer forint volt. Mennyibe kerülhet mostanság?

Ida beosztással élt, hogy a nyugdíjból mindenre jusson. Kabátba bújt, kosarat fogott, lement vásárolni. Útközben betért a fehérnemű boltba. Nézegette a vállfákra akasztott melltartókat, és kiválasztott egy szép fehérret a méretében. Vitte a próbafülkébe, próbálgatta. Éppen jó. A fémszál pulóver alá. Igen, jó lesz.

- Megfelel? – kérdezte az eladónő, és gyakorlott mozdulattal máris hajtogatta, dobozba rendezte a melltartót.

- Megfelel – mondta Ida, ám abban a pillanatban meglátta a dobozon az árat: hétezer forint. Gyorsan hozzátette: **- Igen, jó, de még gondolkodom rajta** – és kisetett a boltból. **- Semmi baj** – nyugtatta magát – van mit felvennem, több is, majd veszek máskor.

Kerülővel ment haza, hogy benézessen a vietnámihoz, aki pár napja félretette neki a gyöngyökkel kirakott, sötétkék bársony retikült. Éppen olyat szeretett volna. Háromezer forint. Ha megjön a nyugdíj, már hozza is. Megvolt a retikül, a kedves vietnámi tartotta a szavát.

Ida befordult a hazafelé vezető néptelen, szűk kis utcába. Elgondolkodva lépegetett. Alig nézett fel, inkább a járdát figyelte. A járdát, ahol valamit megmozdított a cipője orrával. Egy papírfecni. Közelebb hajolt, és döbbenetben látta, hogy nem papírfecni, hanem egy tízezres. Felvette, körülnézett. Sehol senki. Felnevetett. Hogyan is venné ki magát, utána lépni valakinek, mutatni a pénzt és megkérdezni, bocsánat, nem maga veszítette el? De nem, nincs itt senki, és kezében a tízezres. És a melltartó, meg a táska, az éppen tízezer. Megfordult, futva sietett vissza.

A vietnámi örömmel fogadta, gondosan becsomagolta a retikült. Ida fizetett, a vietnámi megvizsgálta, hogy nem hamis-e a pénz. Úristen, gondolta Ida, de nem, minden rendben volt, jó pénz. Jó pénz, Ida ölelte a csomagot. Sietősen, mosolyogva lépett a fehérnemű boltba, az eladó mosolygott, elővette a kis papírdobozt, becsomagolta. Ida fizetett.

• Levente Péter

Hazaérve, az örömtől meg a fáradságtól elgyöngyülve, berogyott a fotelbe. Megsimogatta a csomagjait:

- Nem bontalak ki benneteket, csak holnap, a fa alatt!

Felsőhajtott:

- Uram, Teremtőm, mekkora ajándékot küldtél nekem! Meg kell hálálnom.

Kötényt kötött. Elővette a gyúródeszkát, ami még a mamái volt. Lisztet, cukrot készített elő, margarint, tojást, élesztőt, mindent, ami kell. Sütött két tepsi aprósüteményt, aztán begyúrt egy nagy adag kalácsot. Nem sajnálta az időt, jól kidolgozta, szépen megfonta a tésztát. Meg is érte a fáradságot, mert a kalács magasra nőtt, pirosra sült. Az illata betöltötte a lakást, és még a lépcsőházat is. Már sötétedett, amikor Ida egy nagy kartondobozba pakolt mindent, és elindult a lépcsőn lefelé. Amerre ment, mindenütt karácsonyi illatfelhő kísérté. Határozottan lépkedett, tudta, hova megy.

A szomszéd utcában megállt a hajléktalanok utógondozójának épülete előtt. Nem csöngetett, csak otthonosan belépett. A bentlakók észrevették, máris közelebb jöttek.

- Ida néni? Még karácsonykor is? – fogadta egyikük. **- Hozta a finom pogácsát?**

- Most inkább egy kis édeset – válaszolta Ida, és az előtérben álló karácsonyfa alá helyezte a dobozt. Felnyitotta a fedelét, és máris körbekínálta az aprósüteményt. Került kés is, felszeletelte a kalácsot, jutott abból is mindenkinek. **- Áldott karácsonyt, áldott karácsonyt** – ismételte Ida fénylő szemmel. **- Áldott karácsonyt, egészséget, békességet** – válaszolták a bentlakók. **- Békességet, Ida néni, békességet.**

Ida elégedetten tért nyugovóra aznap este. Az ágyából látta a karácsonyfát, alatta a két kis csomagot.

- Mégiscsak lett ajándék a fa alá. – mosolyodott el. **- Lett nekem is, meg nekik is.** – és olyan nyugodtan, olyan békésen aludt el, mint a tiszta szívű emberek. Aludt, mint ahogyan a karácsonyi kisdud fog aludni, amikor másnap majd újból megszületik.

• Döbrentey Ildikó

Levente Péter

ADNI, KAPNI, TOVÁBBADNI...

Cortez hódítótól ihletve, az „édes a bosszú, de legjobb hidegen” szellemében, kiskamasz koromtól elszántan gyűjtöttem *ellenségeimet*. Kamasz koromban családom keresztény életviteli miatti hátrányok, majd édesapám ötvenhatos meghurcoltatása alapozta meg korai *üldözési mániámat*. Ifjan hovatarozásom bizonytalansága, szülővárosom Nagyvárad-Oradea értelmeshetlensége, Trianon traumája, a holocaust tragédiája (és akkor még nem olvastam Szolzsenyicint se’), adott tápot *bosszúvágyam* életben tartásához. Éretlen felnőtté válásom két évtizedes kohójában a diplomások, útlevelesek, anyagi hinterlandosok iránt az *irigység* táplálta tovább ellenségkép-gyártásom arcképcsarnokát.

Miért nem látszott ez rajtam? Mert édesapám, márianosztrai szabadulása után, látva első színészmesterség vizsgámat, tizenkilencéves koromban így biztatott:

– Mától támogatom művészi pályára készülődésedet, azzal a feltétellel, hogy *ha egy napon nem tudsz derűsen kilépni az utcára, aznap inkább maradj otthon!*

Miért nem keseredtem meg sértettségem bugyrában? Mert huszonhárom évesen házassági szövetséget kötöttem mai napig szerelmemmel, gyermekeink édesanyjával, alkotó társammal, Döbrentey Ildikóval. *A földön egyedül ő láthat engem fáradtan, hisztérikusan, bizonytalanul viselkedni.*

Miért nem keserítettem meg környezetem kedvét? Mert tékozló fiú utamról megtérve, a marxista esztétika-filozófia meg- és felismerésén megütközve, első gyermekünk elvesztése megrendült pillanatában, huszonnégy évesen kezdet csókoltam apámnak:

– Köszönöm, hogy gyermekkoromtól megismertté engem a te utaddal! Most tudok választani. *Nem idealista materialista leszek, hanem realista, Jézuskövető, egyistenhívő.*

És akkor csoda történt velem! Huszonhat esztendősen a tiltottból egy csapásra a túrt kategóriába csöppentem Móka Mikiként, a televízió képernyőjén. Ez megkönnyítette derűs reggeli ébredéseimet, bosszúvágyam hidegen tartását, fékezte sértettségem gyarapítását. Sikeres szolgálatok Ildikóval a médiumokban, Isten ajándéka, Dóra kislányunk születése, turista útlevelé campingsátorral, százötven konzervvel a Zsiguli tetején! *Mennysorsági pillanatok a földön.*

Negyven esztendőös voltam, amikor második kisfiúnkat is eltemettük. Minden tartásomat elveszítettem ezzel a kereszttel a vállamon. Összeomlottam. Dadogva soroltam újabb ellenségeim mulasztásait.

Akkor találkoztam dr. Kontra Gyuri bátyámmal, aki Karácsony Sándor szellemében majd két évtizeden át beszélgetett velem az *érett felnőtségre*, azaz alázatra, irgalomra, türelemre való törekvés lehetőségéről. Megértettem, hogy *a pokol is a földön kezdődik*, hogy *éretlen felnőtt vagyok*, vallásgyakorlóként is álszentem, önző farizeusként viselkedtem, családomnak pedig több, személyes, lelki-szellemi-fizikai együttlétre lenne szüksége.

Ekkor, 1986 karácsonyán, belvárosi, ütött-kopott bérházunk faliújságjára feleségem kiírta: **ÁLDÁS BÉKESSÉGE HÁZ MINDEN LAKÓJÁNAK.** Ha hiszik, ha nem, ma is ott olvasható a megviselt, de eredeti felirat, mindenkori lakóközösségünk és unokáink reményt keltő öröme.

Azóta, harminckét esztendeje, bosszúvágy helyett *megbocsátó és elbocsátó szeretettel* ügyködöm ellenségképcsarnokom lebontásán. Sőt, Ildikóval elkezdtek gyűjtögetni földi őrangyalainktól kapott emlékeinket, gyermekkorunktól az elszámolás pillanatáig. Sikerült üldözési mániámat óvatossági mániává transzponálnom, ellenségeim java pedig ellenfélle nemesedett. Ezt az örömhírt szeretném továbbadni, annak, akinek van szeme a látásra és füle a hallásra. Önnek, hűséges olvasónk!

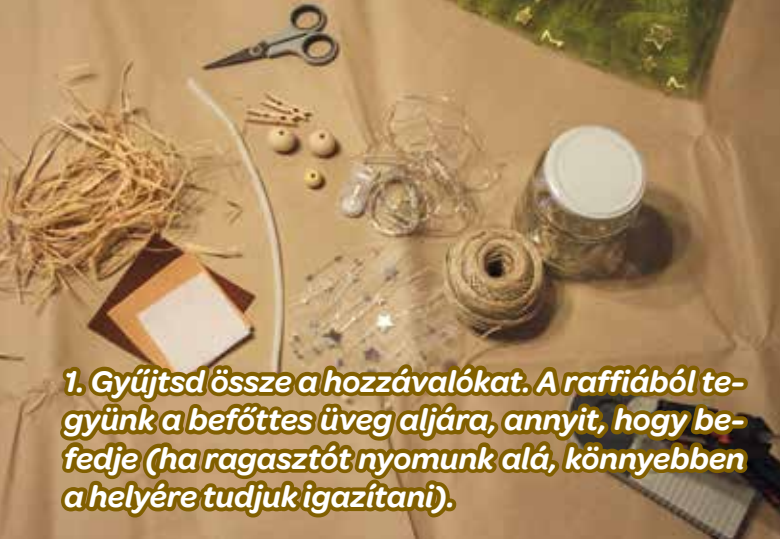
Héreg, 2015. nyarán

Levente Péter • önképző társaslény

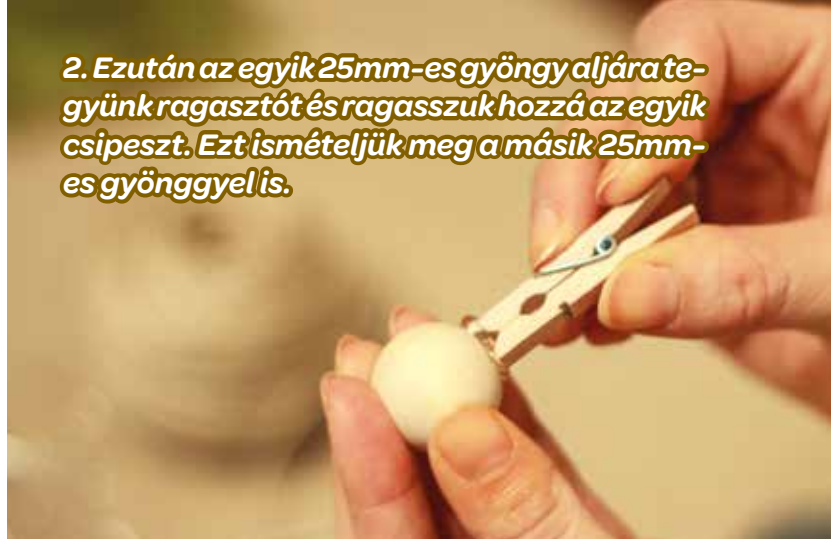
...FOLYTATOM 2023. ÁDVENTJÉBEN

...Miskolcon, az avasi Notre Damban szolgáltunk Döbrentey Ildikóval és Misa Vihula gitárbűvölővel, Családi Színház 3-103 éveseknek előadásunkkal. Egy két és fél éves leányka vállalta a kisebbség képviselését, a cumiját határozott mozdulattal Ildikó kezébe nyomva, dédimamammá változott. Képzelt-beli, sárga sálát kötött nekem, az évszentes, éjszakai pelusos dédunokájának. A gondos szomszédasszony szerepére kamaszlány jelentkezett, a biztonságot jelentő előszobaajtó működtetését öt éves legényke vállalta, karjai ajtószárnyaként működtek. A nézőtérén unokatestvéreimmé fogadtam óvodástól tinédzserig minden jelenlévőt... Másfél óra múlva ért véget a KACAGÓ KONCERT...

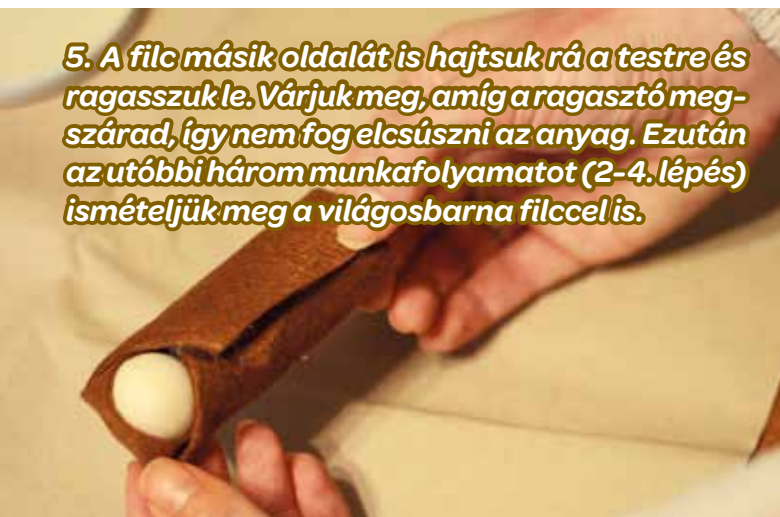
...Az 1961-62-es évadban az Állami Bábszínház előadásával léptem először színpadra Miskolcon. Köszönöm Ildikó néne nevében is kitarató bizalmukat, Levente Péter bátyó, a magyarral is értő milliónyi unokánk nagyapója

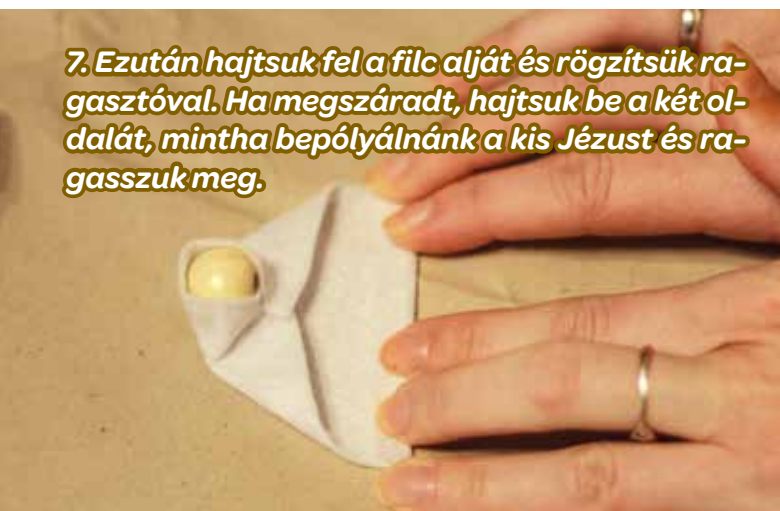
1. Gyűjtsd össze a hozzávalókat. A raffiából te-
gyünk a befőttes üveg aljára, annyit, hogy be-
fedje (ha ragasztót nyomunk alá, könnyebben
a helyére tudjuk igazítani).

2. Ezután az egyik 25mm-es gyöngy aljára te-
gyünk ragasztót és ragasszuk hozzá az egyik
csipeszt. Ezt ismételjük meg a másik 25mm-
es gyönggyel is.

5. A filc másik oldalát is hajtsuk rá a testre és
ragasszuk le. Várjuk meg, amíg a ragasztó meg-
szárad, így nem fog elcsúszni az anyag. Ezután
az utóbbi három munkafolyamatot (2-4. lépés)
ismételjük meg a világosbarna filccel is.

7. Ezután hajtsuk fel a filc alját és rögzítsük ra-
gasztóval. Ha megszáradt, hajtsuk be a két ol-
dalát, mintha bepólyálnánk a kis Jézust és ra-
gasszuk meg.

9. Mária szeretné ölébe venni a kis Jézust, ra-
gasszuk össze a kisdedit és édesanyját úgy,
mintha kezében tartaná az újszülöttet.

BETLEHEM ÜVEGBE ZÁRVA

HOZZÁVALÓK:

- egy üres befőttes üveg fedéllel
- 2 db 25mm-es fagyöngy
- 1 db 15mm-es fagyöngy
- 2 db 45mm-es facsipesz

FILCEK:

- 10x10cm sötétbarna,
- 9x9cm világosbarna, 7x7cm fehér
- Fehér zsenília drót
- Natúr raffia
- Karácsonyi organza az üveg tetejére
- Juta kötőzsinór
- Rövid led fényfüzér
- Melegragasztó, olló

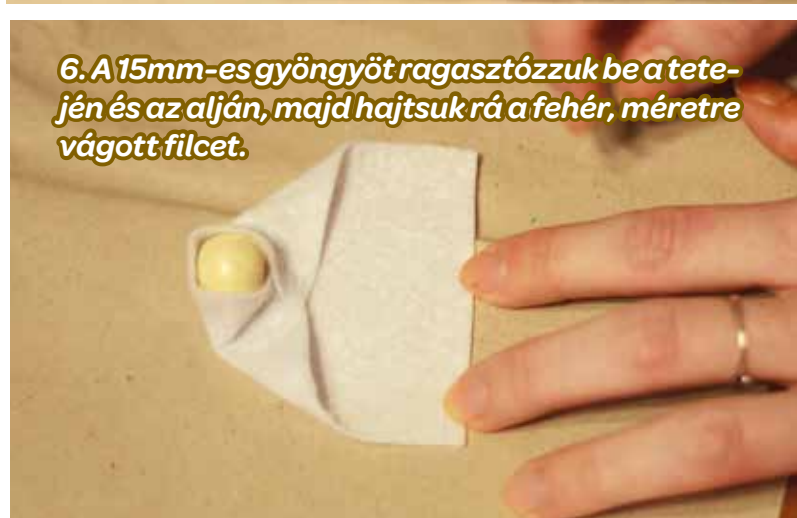
10. Tegyük ragasztót Mária és József ruhájának
aljára és rögzítsük őket az üveghez. Megérkeztek
a betlehemi istállóba.

3. A négyzetre vágott, sötétbarna filcet hajtsuk rá az egyik összeragasztott „gyöngyfejre” úgy, hogy a tetején és az alján ragasszuk meg, majd a két sarkát hajtsuk a csipesz alá (lásd a képen).

4. Hajtsuk rá a filc egyik oldalát a csipeszre és rögzítsük ragasztóval.

6. A 15mm-es gyöngyöt ragasztózzuk be a tetején és az alján, majd hajtsuk rá a fehér, méretre vágott filcet.

8. A fehér zsenília drótból készítsünk vándorbot Józsefnek, hiszen hosszú utat kellett megtennie Betlehemig. Hajtsuk be a drót tetejét, majd ragasszuk József „kezébe”.

11. Led világítást is tehetünk az üvegbe. Végül az üveg tetejét díszíthetjük karácsonyi organzával (kör alakra vágva) és juta kötőzsinórral. Elkészült az üvegbe zárt Betlehemünk.

NŐI SZEMMEL

Beszélgetés - É. Kovács
Judittal

2023. november végén É. Kovács Judithoz látogattam el, aki Gömörszőlős polgármestere, illetve a helyi református gyülekezet frissen megválasztott főgondnoka. A faluhoz engem is sok gyerekkori emlék köt, mivel életem első néhány évét én is itt töltöttem. Az É. Kovács család rengeteget tett a falu megmaradásáért, É. Kovács Laci bácsi, a polgármester asszony édesapja különösképpen is.

«MD: Hajl tudom, akkor polgármester asszony azon a portán nőtt fel, ami a miénkkel volt határos. Milyen emlékei vannak a gyerekkoráról?»

ÉKJ: Igen, még most is vissza tudok emlékezni, hogy gyerekkoromban, hogy nézett ki a takaros porta és a házunk, ahol a szüleimmel, nagyszüleimmel éltünk együtt. Emlékszem arra is, hogy anyukám varrt mindenféle ruhaneműt a családnak. Nagyon ügyes volt: szőtt, varrt, hímzett, az én ruháim is mindig saját édesanyjai kézzel varrottak és szépen hímzettek voltak. Ezeket vettem fel a vasárnapi alkalmakra is. Emlékszem, hogy a szomszéd barátnőmmel vasárnaplóba öltöztünk, vagyis vasárnap kiöltöztünk, mint a templomba indulók. (Vasárnaplónak hívtuk az ünnepi ruhát.) Édesanyám keze nyomát a portán mindenütt meg lehetett látni, sok volt a virág kint és bent.

«MD: Hogyan telt itt a Gömörszőlősön a gyerekeknek a mindennapjai? Még akkoriban, ha minden igaz, működött az iskola. Polgármester asszony is itt kezdte a tanulmányait?»

ÉKJ: Az első osztályt még itt jártam, a 2-3-4 osztályosokkal együtt tanultunk osztatlan iskolai rendszerben, egy tanítóval. Az épületben most galéria és Tompa Mihály emlékszoba van kialakítva. Élénk emlékeim vannak az első tanítónénimről, meg arról, hogy ünnepi műsorokat csináltunk, a nagyok színelőadást. Volt jelmezbál is az iskolában. Otthon készítettük el a maskarákat, álarcokat, jelmezeket, amiben megjelentünk. Közben megszűnt itt az iskola, a második osztálytól már a keleméri iskolába jártunk. Oda naponta gyalogmentünk, később kerékpárral. És ez így volt nyolcadik osztályig. Nem volt diákbusz, gyalogosan rövidítettük az utat mezei csapáson, árkon-bokron keresztül.

«MD: Az általános iskola után polgármester asszony gimnáziumban tanult tovább?»

ÉKJ: Igen, mivel édesapám sokat rajzolt, festett és valahogy ez az irányvonal nálam is elkezdődött. Így rajz pályázatokon helyezéseket értem el és így felvételiztem rajz tagozatra Miskolcra a Zrínyi Ilona Gimnáziumba. Akkoriban a Lévay gimnáziumnak az épületében volt a Zrínyi. Ott érettségiztem és onnan egyenesen ezen a szakirányon tovább tanulva előbb rajz-földrajz szakos tanári diplomát szereztem Egerben, majd később etnográfusi képesítést Debrecenben.

«MD: Jellemző volt abban az időben hogy olyan sokan tovább tanultak volna innen a faluból?»

ÉKJ: Akkoriban még a többség helyben maradt. Az érettségi azért már cél volt, úgyhogy többen itt a faluból is érettségihez jutottak, de még nem volt jellemző annyira hogy felsőfokú képzésben vegyenek részt.

«MD: De a főiskola után polgármester asszony is hazajött?»

ÉKJ: Igen, de először pár évig tanítottam Kazincbarcikán, aztán hazaköltözve a gyermekvédelemben dolgoztam nevelőszülői felügyelőként. Férjhez mentem, építkeztünk, közben két lányom született. Utána családoként már helyben dolgoztam a miskolci ökológiai intézet gömörszőlősi projektjeiben.

«MD: Gyerekként mindig olyan volt számomra, mint ha Gömörszőlős felett az idő megállt volna. Polgármester asszony élete során milyen nagyobb változások mentek végbe a faluban?»

ÉKJ: A lakosság száma fogyott. Ez nem csak Gömörszőlősre, hanem minden hasonló magyarországi településre igaz. Az 1970-es 80-as évektől az önellátó gazdálkodás, mint életforma már egyre kevésbé volt jövedelmező és az emberek szabadultak a földjeiktől. Voltak, akik leadták, merthogy plusz adóterhet jelentett. No meg megváltoztak az emberek mindennapjai is. Korábban a falubeliek amellet, hogy eljártak dolgozni a környező ipari üzemekbe, termelősövetkezet itt nem lévén, megtartották a földjeiket, ezzel a régi önellátó életformát is őrizve. Hazaérve a munkából késői ebéd el-

már kezdett eltűnni ez az életmód. Ekkor már kevésbé volt vonzó a mezőgazdaságban dolgozni, inkább a városi életforma vált érdekessé, így nagyon sokan el is költöztek a fiatalok közül a városba. Ez a tendencia sokáig így volt, a kétezres évektől fordult meg egy kicsit ez a trend. Ekkortól nem csak a gömörszőlősi fiatalok számára vált újra érdekessé a falusi lét, hanem a városiaknak is vonzóvá vált a természetesebb életforma. A Gömörszőlősre irányuló turizmus is egyre erősödött, az utóbbi időben több család költözött ide.

« MD: Ezek a változások kihatással voltak a falu gyülekezetére is.

ÉKJ: Természetesen. Gömörszőlősnek sosem volt helyben lakó lelkipásztora, mindig a keleméri lelkész járt át hozzánk. Jelenleg is így van, lelkipásztorunk több településen szolgál. Jól bevált gyakorlat, hogy összevont alkalmakat is tartunk a környező települések gyülekezeteivel. Illetve, mivel határmenti település vagyunk, tartjuk a kapcsolatot a határon túli egyházi gyülekezetekkel, közösségekkel, a szomszédos testvér településsel is.

« MD: Polgármester asszony életében is nagy változások, váltások voltak: művészi háttér, tanár, aztán település vezető. Egyikből a másik szervesen következett?

ÉKJ: Ezek nekem mind összefüggnek egymással, egymástól nem elválaszthatók. Bármi is volt a munkám, vagy bármi feladat adódott a falu életében, az esztétikum, a szép, igényes kivitelezés mindig fontos volt nekem. Mindig az alapvető volt számomra a közösségi élet segítése, az együvé tartozás erősítése, segíteni az embereknek akár egyénileg, akár közösségben. Otthon a családban is megállapították, hogy én a segítő típus vagyok, és akkor érzem jól magam, ha adni tudok.

« MD: Ezt én is tanúsíthatom. De erről árulkodik a rendezett falukép is.

ÉKJ: Talán azt mondhatom, hogy nőként és gömörszőlősiént különösen is fontos annak a helynek a szépsége, rendezettsége, ahol élek. Fontos, hogy a körülöttem lévő környezet rendezett, otthonos legyen. Ennek a megteremtése lehet, hogy nekem eleve abból fakad, hogy nő vagyok és a képzőművészet irányába nyitott vagyok. Mondták is már, hogy hát igen, látszik, hogy női polgármestere van a falunak. Talán ebben is van valami, hogy mi nők egy kicsit női szemmel is látunk, tevékenykedünk, a praktikusságon túl az esztétikum is kiemelten fontos számunkra.

É. Kovács Judit azt a családi örökséget viszi tovább, amit szüleitől örökölt és aminek a gyökerei az Újszászy Kálmán féle sárospataki népfőiskoláig és még azon túlra is visszanyúlnak. A faluban az önkormányzat által működtetett, az elődök által létrehozott néprajzi gyűjtemény és galéria található, a református templomban festett kazettás mennyezeteket bemutató kiállítás is megtekinthető.

fogyasztása után indultak az úgynevezett itthoni második műszakba. Mindenki ment a dolgára, az állataihoz és a földjére munkálkodni, s ez egy plusz anyagi biztonságot adott a gömörszőlősieknek. Így a föld szeretete a családokon belül is öröklődött. Ez az életforma megmaradt egészen az én ifjú koromig, én is így nőttem föl. A kilencvenes években viszont

Marozsák Dániel • lelkipásztor

2023.
november 11.

Lelkész-presbiteri konferencia

„... ha valaki prédikál, úgy mondja szavait, mint Isten igéit, ha valaki szolgál, úgy szolgáljon, mint aki azt Istentől kapott erővel végzi, hogy mindenkor Isten dicsőíttessék Jézus Krisztus által...” 1Pét 4,11

Hagyományosan a Lévy József Református Gimnáziumban tartottuk idei konferenciánkat is, amelynek középpontjában a presbiteri szolgálat állt. Aktualitást adott ennek, hogy ebben az évben zajlott gyülekezeteinkben a nem lelkészi tisztségviselők választása. A négyszáz résztvevő kerületünk sok-sok egyházközségéből érkezett, és egy nagy gyülekezet tagjaként hallgatta az igét, imádkozott, énekelt.

Dr. Rákos Loránt, felvidéki püspökhelyettes előadása nem csak történeti visszatekintés volt a presbitériumok kialakulásáról, hanem megismerhettük a presbiter személyének és szolgálatának azokat a jellemvonásait, amelyek építik a gyülekezetet, és amelyek nyomán példává és a szó nemes értelmében előljáróvá válik az, aki egy református közösségben elnyeri ezt a tiszteletet.

Mészáros János Elek, aicsúti presbiter, nem csak az előadott, hitről, hazaszeretetről szóló dalokkal, dicséretekkel állt a hallgatóság elé, hanem szóban elmondott bizonyosságtételeivel is, amelyekből élénk tárult az Istennek hálás presbiter testvér Krisztus-hite.

2023.
november 17.

Nyugdíjas lelkipásztorok találkozója

„Emlékezz vissza az egész útra, amelyen vezetett Istened, az ÚR...” 5Móz 8,2

Hagyományteremtő szándékkal hívta egyházkerületünk elnöksége találkozásra azokat a nyugdíjas lelkészeket, lelkészövegyeket, akik Tiszáninnen végezték egykor szolgálatukat. Üzenet ez feléjük, annak az üzenete, hogy számon vannak tartva, hogy hálásan gondolunk ma is rájuk, köszönet mindazért, amit Isten dicsőségére, gyülekezeteink javára tettek.

Nagy örömünkre szolgált, hogy több mint harmincan el tudtak jönni, öröm volt látni azt, hogy rég látott ismerősökként köszöntötték egymást. Püspök úr igehirdetése, főgondnok úr köszöntője, a felsőzsolcai református iskolások műsora után, felemelő volt hallgatni nyugdíjas lelkésztestvéreink visszaemlékezéseit, mert bizonyágtétellé vált minden megszólalás: hálaadássá Isten felé, köszönetté a szolgálathoz erőt adó Krisztus felé.

A találkozó végi asztalközösség jóízű beszélgetései az egymás iránt szeretettel érdeklődő, az emlékeket együtt felidéző, hálás szívű nyugdíjas lelkészközösséget láttatták. Gondolatainkban és imádságainkban azok is ott vannak, akik már nem tudtak részt venni a találkozón.

2023.
2023. december 2.

ADVENTI ALKALOM

lelkészgyermek, unokák részére

„Mert nem a gyermekek tartoznak gyűjteni a szülőknek, hanem a szülők a gyermekeknek.” 2Kor 12,14

Második alkalommal került megrendezésre advent elején az a kedves esemény, amelyre a lelkészcsaládok kisgyermekait, unokáit várta egyházkerületünk. A lelkési szolgálatban az év végével, a karácsony közeledtével sokasodnak a teendők, feladatok, sokszor szeretteiktől, gyermekeiktől, unokáiktól kénytelenek a lelképásztorok elvenni az időt. Nekik ajándékozott egyházkerületünk egy délelőttöt, ahol ők vannak a középpontban, ahol kézművesfoglalkozás, mikuláscsomag és más meglepetések várták őket. A természet adta alapanyagokból ki-ki elkészíthette és magával vihetette a karácsonyhoz kapcsolódó, csodás, kis alkotásait.

2023.
november 18.

Lelkész SZENTELÉS a kerületben

November 18-án hat új felszentelt lelképásztor állt szolgálatba a Tiszáninneri Református Egyházkerületben. Az ünnepi közgyűlés 10 órakor vette kezdetét a püspöki hivatal dísztermében, ahol a szentelést kérelmező lelkészek jelentkezését a közgyűlés alkotó tagjai egyhangúlag elfogadták. Majd ezt követően **Beidek Endre, Kocsis-Halász Teodóra, Molnár Zsolt, Nagyné Csomós Mária, Tóth Emese és Tóth Henrietta** az elnökségtől átvette az önálló gyülekezeti szolgálatra feljogosító oklevelét. A Belvárosi Református templomban a lelképásztorok a lelkészi szolgálat hűségese betöltésére magukat esküvel is elkötelezték a gyülekezet és Isten színe előtt, majd hagyományainkhoz híven előljáróink kezüket az ifjú lelkészek fejére téve kérték **Isten áldását szolgálataikra.**

ZUBOGY

Beszélgetés - Soltész Gabriellával

A Borsod-Gömöri Református Egyházme-
gyében nagyon sokféle gyülekezettel ta-
lálkozhatunk. Az egykori ipari központok
városi gyülekezeteitől fogva, egészen a
határmenti kistalusi közösségeig. Az adventi idő-
szak előtt Demeterné Soltész Gabriellával ültünk
le beszélgetni, aki egy ilyen kis faluban szolgál, Zu-
bogyon, az egykori Gömör vármegyében található
településén.

**«MD: Röviden be tudnád mutatni Zubogyot, illet-
ve a gyülekezetet?»**

SG: A gyülekezet Zubogyon is fogyóban van. Dehát a falu is. Amikor ide költöztünk 609-en voltak, most már 500 alatt van a létszáma a falunak. 176 választói névjegyzékbe felvett tagunk van a gyülekezetben. Itt olyan 20 körül van az átlag vasárnapi istentiszteleteknek a látogatottsága.

«MD: Egyházunkban most volt a főgondnok- és presbiterválasztás. Nálatok is zökkenőmentesen lezajlott a tisztújítás?»

SG: A jelenlegi két gondnokunk már több mint 30 éve van szolgálatban, mind a ketten 70 év feletti. A presbitérium aktív volt a presbitéri szövetségben is és pontosan a presbitéri szövetségnek az alapelveit követve ők azt mondták, hogy 70 év felett már nem szeretnék gondnokságot vállalni. Így új gondnoka lesz a gyülekezetnek. Való igaz, hogy a presbitérium igen aktív volt: a presbitéri szövetségen túl a gyülekezetben is kivették a részüket a közös teherviselésből. Azt mondhatom, hogy a gyülekezet presbitériumával mindig is jó volt együtt dolgozni. Soha nem volt semmilyen problémánk, nem szoktunk vitatkozni, veszekedni. Nyilván vannak sarkalatos pontok, amikről az emberek máshogyan gondolkodnak, de hát ez szerintem mindenhol így van. De ez sohasem vezetett nagy vitához, és nem is okozott soha feszültséget a gyülekezetben. Eddig mindent megtudtunk beszélni.

«MD: És milyen a kapcsolat a helyi önkormányzattal?»

SG: Jó a kapcsolatunk az önkormányzattal. Ha kell, akkor bármiben szívesen segítenek. A férjem nagyon sokáig volt képviselő itt a faluban, most csak az utolsó ciklusban nem az és polgármester helyettes is volt. A képviselőtestületi tagok is kötődnek az egyházhoz. Fiatalok is szívesen jönnek, segítenek bármiben. Számíthatunk rájuk és ez kölcsönös. Volt például, amikor a falunapot istentisztelettel kezdtük.

«MD: Zubogyon még mindig működik általános iskola és óvoda.»

SG: Igen, de sajnos az iskolában is már csak az alsó négy osztály van. És oda is csak összesen 14 gyerek jár. Lennének még többen is gyerekek, de ők Kazincbarcikára járnak iskolába. Itt nem kérdés, hogy a gyerekek hittanóra járnak e vagy etikára, mert itt minden gyermek református hittanra jár. Jó a kapcsolat a szülőkkel is. Mivel kis falu vagyunk, ezért mindenki ismer mindenkit, itt minden összekötődik mindennel. És mivel kis település vagyunk éppen ezért nagyon fontosnak tartom, hogy az ember igyekezzen bekapcsolódni a helyi szervezetekbe. Ezek nem túl nagy szervezetek, de ezzel válik az ember is hitelessé és még jobban a falu közösségének a részévé. Lehet ez nálunk családi vonás is. A férjem is pedagógus családból származik, és így mindig részesei voltunk település életének, ahol éppen laktunk.

«MD: Korábban is hasonló szolgálati helyeid voltak?»

SG: Igen, a teológiai tanulmányok után Ragály, Trizs, Imola, Jósavfő, Szinpetri és Tornakápolna településeken voltam segédlelkész Hangó István mellett. Utána pedig Baktakéken és a környező szórványokban szolgáltam három évig.

« MD: Hogy jött az elhívás a lelkészi szolgálatra? »

SG: Titokban kereszteltek meg, hiszen akkor nem lehetett csak úgy templomba járni meg gyereket keresztelni. Kiss István volt a lelkész, aki megkeresztelt. Ő úgymond családi jó barát volt. A felesége anyukámmal együtt tanított Kurityánban. Utána azon kívül, hogy Miatyánk, semmit nem tudtam az egyháztól, a vallásról meg a hitről. Istenről se tudtam semmit egészen hatodikos koromig, amikor a buszon az osztálytársaim énekeltek egy éneket, ami egész pontosan a „Tüzed uram Jézus” volt. Már akkor is nagyon szerettem énekelni és nagyon rosszul esett, hogy én nem ismertem azt az éneket, amit ők énekeltek a buszon és megkérdeztem hogy hol tanulták vagy mi ez az ének. Mondták, hogy ezt ők a tiszteletes bácsinál tanulták, és hogy ők járnak káté órára. Fogalmam sem volt, hogy mi az a káté óra és otthon mondtam anyukámnak hogy,

hát én szeretnék menni káté órára, mert ott olyan szép éneket tanulnak. Így kezdtem el templomba járni. Mikor idősebb lettem még akkor sem terveztem, hogy teológiára megyek. Elmentünk többen a faluból a barátnőimmal egy ifjúsági nyári napra és ott jött az elhívás a teológiára. Ekkor harmadikos voltam a gimnáziumban. Egy könyvjelzőt húztunk mindannyian és az volt rajta, hogy az „aratni való sok, a munkás kevés.” Ez egy nagyon érdekes dolog volt számomra, mert addig védőnői hivatásra készültem és mert mindenképpen biológiával szerettem volna továbbtanulni. Amikor ezt a kártyát kihúztam, akkor azt mondtam, hogy akkor nekem teológiára kell menni. Tehát ez így jött és akkor így mentem a teológiára.

Demeterné Soltész Gabriella 18 éve szolgál Zubogy és Felsőkelecsény településeken.

B E M U T A T K O Z I K a Miskolc-Diósgyőri gyülekezet

« A miskolci gyülekezetek között az egyik legnagyobb létszámú a Diósgyőri. – Péter András és feleségét, a gyülekezet lelkipásztorait kérdeztük - Hogyan jellemeznének ezt a közösséget?

A mottókkal: Köztünk az Isten szeretetének ünneplése folyik a gyülekezet családi közösségében.

« A tiszolgálati éveitek alatt, hogyan változott, alakult a gyülekezet élete?

Merem remélni, hogy folyton változik. Az 1530-as években létrejött református gyülekezet Diósgyőrben Evangélium Szerint Reformált Eklézsiának nevezte magát. Úgy gondoljuk, hogy a reformátusság nemcsak egy múltbeli örökség, hanem folyamatosan, ma is megvalósítandó feladat. Arra vagyunk nyitottak, hogy folyton **reformálódjunk** a Szentlélek vezetésére figyelve, az ígére építve, ma is az evangéliumhoz igazodva éljük meg egyenként és közösségben is a Krisztus követését.

« Fontos és kívánatos minden gyülekezetben, hogy a lelkipásztor/ok mellett szolgáló, munkatársi közösség legyen. Hogyan alakult, hogyan működik ez nálatok?

Éppen a választásra készülve mondtam a testvéreknek: minden lelkipásztornak ilyen presbitériumot és ilyen főgondnokot kívánok, mint akikkel mi szolgálhattunk az elmúlt évtizedekben. Rajtuk kívül (16 fő) pedig még legalább 40-50 szolgáló testvér végez elkötelezetten rendszeres szolgálatot (gyermek és ifjúsági, sáfársági szolgálatban). Azok száma pedig, akikre alkalmilag lehet számítani kb. 40 fő. Az idei MIÉRTT-en pl. több, mint 70-en szolgáltak a gyülekezetünkben. Nagyon hálásak vagyunk értük az Úrnak!

« Mindig nagy kérdés a gyermek és ifjúság jelenléte? A református iskola és óvoda elsőként éppen Diósgyőrben alakult. Milyen változást hozott ez?

Abban az áldott helyzetben vagyunk, hogy nagyon jó a kapcsolat az iskola/óvoda és a gyülekezet között és egymást támogatjuk. Ez pedig ösztönzőleg hat oda-vissza számszerű és lelki gyarapodás tekintetében is. Gyülekezetünk csaknem 500 éves történetében mindig is kiemelt szerepe volt a gyermekeknek, fiataloknak. Az ifjúsági munkát a gyülekezet szervezileg, anyagilag jelentős mértékben támogatja, a közösségi teret biztosítja. A közösség szakmai felügyeletét, a vezetést, a működtetést a gyülekezet önkéntesei végzik.

« Ti személy szerint 24. éve szolgáltok itt. Nektek mit jelent ez a közösség? Mi volt a legnagyobb kihívás? Mire emlékeztek a legnagyobb hálaadással?

Számunkra az egész itteni szolgálat kezdettől fogva mind a mai napig – és amíg csak itt leszünk – „a legnagyobb”! Nem emelnénk ki semmit, mert mindent így élünk meg: ami éppen adatik, az éppen a legnagyobb: közösség, kihívás, öröm, hála – aztán minden eltörpül amögött, ami még előttünk van. Hisz Aki közöttünk van és adja mindezeket, Ő nagyobb a Templomnál, az embereknél, mindennél az Ő szolgálatában pedig minden a legnagyobb: **feladat, gyümölcs, kiváltság.**

«Mi az, amit feltétlenül fontosnak tartotok még elmondani a gyülekezetéről? Tanácsként, megtapasztalásként mit adnátok tovább?»

Isten Lelkének csodálatos munkája az, hogy az ide járó emberek a Krisztusban egységben, békességben és szeretetben tudnak élni. Pedig nagyon sokfélék vagyunk kort, származást, kegyességet, temperamentumot tekintve. De működik a „nyelveket egyező hitre” hozó Lélek, aki a mindnyájunkat elfogadó és szerető Krisztusról tesz bizonyosságot bennünk. **Ezért tud a mi gyülekezetünk:** elfogadó, befogadó, tanítható, változni tudó közösség maradni. Úgy, ahogy együtt megértjük az ige-, az idő- és egymás szavát!

GYŰLEKEZETI ÉLET DIÓSGYŐR BEN

A gyülekezetünk missziói szolgálatának tekinti, hogy a hétköznapi élet több területén is megszólítsuk az embereket, úgy, hogy képesek maradjunk közben betölteni a Jézustól kapott feladatunkat: „...tegyetek tanítványokká...”

Igyekszünk szolgálni az emberi életnek minden területén: testnek, léleknek és szellemnek egyaránt.

- **A testnek: egészség megőrzés és helyreállítás tekintetében. Fiataloknak sport, játék, idősebbeknek egészségügyi tanácsadás stb. tér, hely és program lehetőségek felkínálásával.**
- **A léleknek: kultúra, tudomány, technika, hagyomány és újdonságok a világban. Lelki gondozás, válságkezelés.**
- **A szellemnek: hit, erkölcs, közösség építése és ápolása.**

IFJÚSÁG KÖZÖTTI SZOLGÁLATUNK:

A gyülekezetünkbe nagyszámban kerülő fiatalok között közösséget építünk, szervezünk heti rendszeres programokkal, táborokkal. Úgy tanítjuk őket, hogy egészséges, becsületes, szilárd énképpel rendelkező, a társadalomban aktív életet élő felnőtté válhassanak, akik segítik embertársaikat. Célunk, hogy ez minden fiatal számára elérhető legyen, szeretnénk egész Diósgyőr fiatalságát megszólítani.

Minden vasárnap 3 külön csoportban foglalkozunk a fiatalokkal, játékokkal, beszélgetésekkel, tanulással.

Szombaton délutánonként laza programot szervezünk a 13-22 éves ifjúsági korosztálynak: sport (foci, kosárlabda, ping-pong), filmnézés, közös vacsora készítés, éneklés-zenélés, beszélgetés, előadások meghallgatása, a nagyobb programok közös szervezése. A fiatalokkal korcsoportok és érettség szerint nekik való témákkal foglalkozunk, pl.: *megbocsátás, szeretet, hit, siker, pénz, kapcsolatok, barátság, szex, alkohol, drogok, szekták*. A közösségben kulcsszerepet játszik a játék, a mozgás, a sport, ezzel is az egészséges életmódra való nevelés.

A tavaszi és az őszi szünetben 3 napos, nyáron egy hetes táborokat szervezünk 2006 óta. Rendszeresen szervezünk nagyobb programokat: teaházakat, karácsonyi, szilveszteri, farsangi összejöveteleket.

FELNŐTTEK KÖZÖTTI SZOLGÁLATUNK:

Mottónk szerint mi Isten szeretetét ünnepeljük a gyülekezet családi közösségében. Ezt mi vasárnaponként kétféleképpen is tesszük: egy hagyományos, liturgikus, református istentiszteleten a templomban, és egy másik, kötetlenebb, „otthonosabb” alkalmon a gyülekezeti házunk felső nagytermében. Ezen mai evangéliumi dicséreteket éneklünk zenekari vezetéssel, és az ige hirdetésen túl van lehetőség bizonyágtételre, imaközösségre, utána pedig beszélgetésekre, imakérésekre. Olykor együtt is ebédelünk, így is gyakorolva a közösséget.

Számukra nagyon fontos a lelki növekedés és a közösség építése. Ennek szolgálatában állnak a hétközi alkalmaink, amelyeken közös bibliatanulmányozásra, témák feldolgozására, gondok és örömök megosztására nyílik lehetőség.

A nagy ünnepeken kívül minden hónap utolsó csütörtökén Úr vacsorázunk, évente kétszer egy-egy hétvégére elvonulunk valahová 70-75 fővel, hogy testileg-lelkileg együtt felüdüljünk. Kéthetente házicsoportok működnek több helyen is és online is. Az imaóra alkalmi kedden, szerdán és csütörtökön vannak, a Bibliaóra (különböző célcsoportoknak) csütörtök esténként. A résztvevők száma alkalmanként, illetve csoportonként 12-15 fő.

Évtizedek óta a gyülekezet tagjai önkéntesen tartják karban, tisztán az épületeket, a kertet, a környezetet. Jelenleg hetente két alkalommal jönnek össze: az idősek egy hétköznapi délelőttöt töltenek együtt, hasznosan. Tavasztól ősziig kerti munkák, park és épület gondozás, télen kézimunka a fő tevékenység. A dolgozó férfiak pedig szombatonként szorgoskodnak, együtt reggeliznek és beszélgetnek az ige és az élet dolgairól. Igyekszünk

odafigyelni az egyedül élő, nehéz sorsú testvéreinkre is: ennek szolgálatában áll a „**Szeretettel Szolgáljatok Egymásnak Alapítvány**”.

Feladata az öregek lelki, anyagi és természetbeni támogatása.

Dr. P. Kusnyír Éva:

LUXUSCIKK AZ ÚRASZTALÁN **A HABÁN KERÁMIA**

Református templomaink úrasztalain számtalan kerámiatípussal találkozunk. Az elmúlt évszázadokban eleink egyaránt adományoztak kőedénynek nevezett keménycserép korsókat vagy kaolinból készített, a legfinomabb kerámiafélének tartott porcelán tárgyakat: az úrvacsorai és keresztelő felszereléseink között minden kerámiaváltozatot megtalálunk. Van azonban egy kerámiatípus, melyet forma- és díszítményvilága, valamint technikai kivitelezése igazi luxuscikké emelt századokkal ezelőtt. Ez volt a habán kerámia.

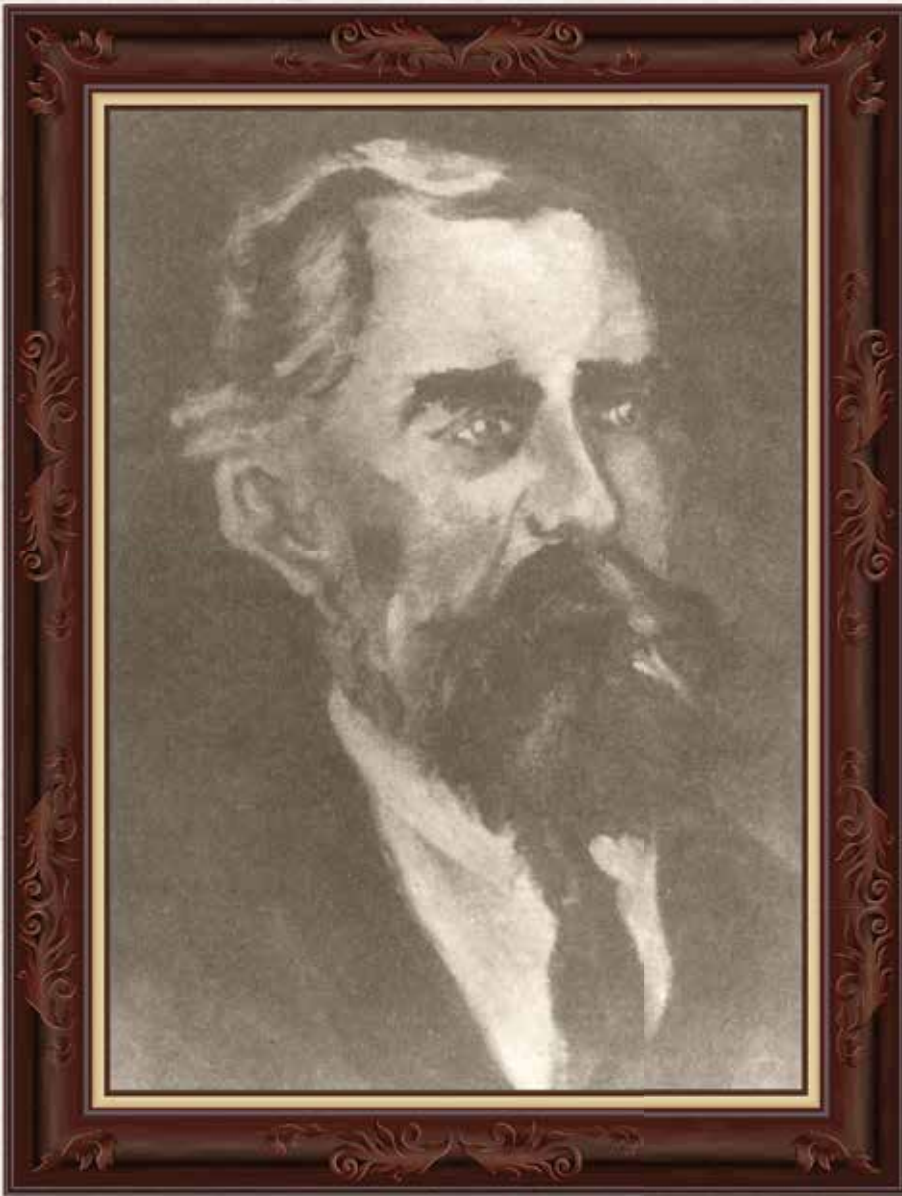
A habánok a reformáció népi ágát képviselő anabaptisták, vagy ahogyan a 17. századi magyar forrásokban hivatkoznak rájuk: újkeresztyének, morva testvérek voltak. A 16. században központjuk a Cseh Királyság Morvaország nevű régiója volt, innen származik a morva testvérek elnevezés. A tiszáninneri egyházvidéken, főként Sárospatakon már 1645 előtt is tevékenykedtek habán mesterek. 1645-ben I. Rákóczi György erdélyi fejedelem bírta rá őket, hogy tömegesen Patakra költözzenek. Felvidéki protestáns főurak szintén telepítettek birtokaikra habánokat. Gyakori tévedés a habán mesterekkel kapcsolatban, hogy csak a kerámiakészítés mesterségéhez értettek. Kiváló mesterei voltak például az üvegművességnek, könyvkötésnek, valamint késcsinálásnak is. A legismertebb hozzájuk köthető mesterség mégis a kerámiaművesség maradt. A habán edényeket *fajansznak* nevezzük, alapanyaguk egy olyan agyagfajta, amely világosra ég. A habán kerámia jellegzetes színvilággal rendelkezik: a fehér ónmázra kék, zöld, sárga és barna színekkel festettek. A festés óriási gyakorlatot és kezűgyességet igényelt, mert a festék azonnal odatapadt a felületre, így javításra nem volt lehetőség. A habán edények egyaránt népszerűek voltak főúri udvarokban és polgári háztartásokban, valamint a különféle céhek is ezeket használták ünnepi edényként. Nem véletlen, hogy a habán mesterek rendszerint összetűzésbe kerültek a települések helyi faze-kasaival.

A habán kerámia a 17-18. században valódi luxuscikknek számított. A habán kerámiák stílusát kezdetben a reneszánsz stilizált, keleties virágdíszei jellemzik, ezt váltja fel az 1670-es évektől a németalföldi Delft hatására a „chinoiserie” stílus, apró figurákkal, házacskákkal, egzotikus tájak és madarak ábrázolásával. A Sárospataki Református Kollégium Múzeuma kivételes habán darabokat őriz református gyűlekezeteink múltjából. Gyakran előfordult, hogy egy-egy iparos céh által használt korsót úrasztali használatra adományoztak. Erre kiváló példa a Borsod-Gömöri Református Egyházmegye területén található Tiszatarján gyülekezetének habán úrasztali korsója. A korsó jellegzetes fehér alapfestéssel készült, kerek talppal, ovális, öblös testtel, széles nyakkal, ón fedővel, talprészen ón peremmel. Az edény testén körbefutó kék csíkok és tornyos pikkelyes díszítések között színes virágdíszítés található. A díszítés közepén koszorúban elhelyezve a csizmadia céh jelvényei: lábbelik és az azok elkészítéséhez használt eszközök láthatóak. A korsó nyakrészénél kék csíkok között felirat: „*Matthias Launyar 1692.*” Fontos megjegyeznünk, hogy az 1692-es dátum feltehetően nem az adományozás, hanem a készítés dátuma a korsón. A korsó valószínűleg a 18. században került a tiszatarjáni gyülekezet tulajdonába, ahol az 1980-as évekig használták.

Református őseinket nem holmi földi hívság vezérelte, amikor úrasztali felszereléseket adományoztak gyülekezeteiknek. Sokkal fontosabb szempont volt az a megfelelési elv, hogy az úrasztalára mindig mindenből a legjobb kerülhessen. Így kerülhetett a 17-18. század egyik legértékesebb luxuscikke, a habán kerámia gyűlekezeteink tulajdonába, Isten dicsőségére.

A 200 ÉVE SZÜLETETT ÁRVAY JÓZSEF EMLÉKEZETE

sárospataki látogatását elevenítjük fel. Megcsodálhatunk többek között egy eredeti Petőfi kéziratot is és betekintést kapunk a pataki diákhonvédek máig megindító hazaszeretének mélységeibe.

Mégis van még adósságunk, mert kétszáz évvel ezelőtt született meg Árvay József is, akiről megemlékezni kötelességünk. Kortársai szemében ugyanolyan tekintély volt, mint Erdélyi János. Nem véletlen, hogy 1860-ban a pataki kollégium 300 éves nagy jubileumi, országos jelentőségű megemlékezésén ő volt a fő szónok. Erre így emlékszik vissza Radácsi György:

*„Láttam, s még most is és mindhalálig látom, amint a báró Vay Miklós szavaira kitörő tetszés-zajban odaemelkedik a főgondnok elhagyott helyére, az úrasztala mellé helyezett emelvényre. Semmi dísz rajta, ami elvonhatná szavaitól a figyelmet. A középtermetűnél kissé magasabb, szakállas-bajuszos szép férfialak. Amint nagy szemeit végighordozza a díszes táboron, néma csend támad, s ő szólni kezd. Mintha orgona zendült volna meg... A sárospataki főiskoláról beszélt, ennek háromszázados múltjáról, nagy alapítóiáról, nagy szenvedéseiről, nagy hivatásáról s nagy szükségeiről (...) A hangja zengése búvölt-e el, vagy amit beszélt, az fogta-e meg gyermeklelke-
met, én nem tudom; de az bizonyos, hogy én az 1860. év július 8-tól az Árvay József képét szívemben hordozom.”*

A 2023. naptári év lassan már a végéhez közeledik, és elmondhatjuk: a visszaemlékezések tekintetében gazdag esztendő lesz ez. Ne mondjuk még ki azt, hogy volt, mert még van adósságunk! Természetes dolog, hogy a Petőfi emlékév kapcsán mindenki igyekezett a nagy költőnkéről megemlékezni. Mi is ezt tettük. Egyházkerületünk múzeumában, a pataki Berna soron 2024. ápriliséig tekinthető meg a gazdag Petőfi kiállításunk. Itt a költő rövid, de annál tartalmasabb

Árvay József 1823. december 13-án született a zempléni Kistráskán. Édesapja a község református lelkésze volt, de őt fia alig ismerhette, mert három évvel később elhunyt. Az árván maradt gyermek 8 évesen érkezett meg Sárospatakra. Érdekes egybeesés, hogy éppen ekkor, 1831-ben történt a véres koleralázadás, aminek a vezetője szintén Kistráskán született. A kisdíák kiváló ta-

nuló volt, és egészen 23 éves koráig itt tanult. Nagy méltatója, Ködöböcz József így foglalja össze ezeket az éveket: „Az iskola haladó hagyományai, református puritán erkölcsse, nevelési rendszere, a diákok bevonása a nevelő munkába, a külföldet is megjárta professzorok tevékenysége, eljárása: kedvező hatással voltak fejlődésére. Árvay maga is korán megkezdte a nevelői munkát. Hároméves korában elvesztette édesapját, s mint szegény falusi papgyermek a gimnáziumi, bölcsészeti, jogi és teológiai tanulmányai idején tanuló társainak oktatgatásával kereste az alma mater ösztöndíja által biztosított kenyéréhez a sót.”

Tanulmányai befejezése után házitanító lett. 1848-ban fél évig Megyaszón segédlelkész volt. Innen került Téglásra az ország egyetlen református grófi családjához, ahol Degenfeld Imre nevelője lett. Tőlük 1849 nyarán betegen távozott Golopon élő rokonaihoz. A következő évben itt lett előbb káplán majd megválasztott lelkész.

Innen hívták vissza Sárospatakra 1851. őszén a gimnáziumba, mint matematika tanárt, ahogyan akkor mondták: „mennység tan szaktanárt”. Munkáját a legnagyobb odaadással végezte, szakmai tudásának elmélyítésére külföldi tanulmányutat tett Bécsbe, ahol néhány hónapot töltött el 1853-ban.

Az egyházkerület őt bízta meg, hogy az 1857-ben elinduló tanítóképző első igazgatója, alapítója legyen. Ezt a munkát is nagyon komolyan vette, külföldi tanulmányúton igyekezett betekinteni hasonló intézmények munkájába. Németországban, Belgiumban és Svájcban is gyűjtötte a tapasztalatokat.

Az egyházkerület nagyra értékelte odaadó munkáját és 1863-ban akadémiai tanári kinevezéssel tisztelte meg. A Kiegyezés után elérkezett az állami elismerés is: 1869-ben királyi tanácsosi kinevezést nyert, valamint Zemplén vármegye tanfelügyelője lett. Általános megbecsüléstől övezve hunyt el 1879. március 21-én, Sárospatakon.

Irodalmi munkássága mai szemmel nézve bámulatosan sokrétű. Indulásától, 1857-től egyik munkatársa a Sárospataki Füzeteknek, egy időben társszerkesztője. Rendszeresen publikált a Protestáns Népiszkolai Közlönyben, egy ideig ezt is szerkesztette. Még két másik szaklapnak volt állandó szerzője, valamint 16 tankönyvet írt. Ezek a kor gyakorlata szerint a felekezeti, jelen esetben református iskolák számára írt tankönyvek voltak, de ő írt izraelita iskolák számára is. Íme, csak felsorolásszerűen a tantárgyak,

amelyek tanításához tankönyvet és/vagy tanári módszertant írt: számtan, bibliaismeret, földrajz, magyar nyelvtan, ábécés olvasókönyv, mértani földrajz, matematikai példatár. Emellett még tanmeneteket is írt.

Feltehetjük a kérdést, hogy a nyilvánvalóan sokoldalú és felkészült tudós-tanár milyen személyiség volt a tanteremben? Megint Radácsi Györgyöt, a tanítványt idézzük meg a válaszáért. „Látom, élénken és feledhetetlenül látom azt is, amint férfias léptekkel, pálcával kezében belép a tanterembe és fejét nagy komolyan üdvözlésre hajtja. Lehetetlen volt előtte fel nem állani, hogy illendően tiszteljük őt. Csupa keresetlen méltóság egész lénye, minden mozdulata. A katedrába lép és megáll; majd szétekint a sorokon, mintha figyelésre buzdítana és szólni kezd. „Legyen világosság, és lett világosság!” Mintha gyöngyök peregnének az ajkairól. Sehol egy félreérthető szó, sehol egy parányi felhő-folt, sehol semmi hézag, semmi szegelet, semmi széltozás, semmi nagyképűsködés. Nem volt szüksége rá, hogy adja, mutassa a tudóst, mert éreztük, tudtuk, hogy az, a lelkünk volt mellette bizonyosság, boldog bizonyosság!

Emléke nem merült feledésbe, ezt elsősorban az általa alapított képezde (tanítóképző) majd annak különböző jogutódjai tartották életben. Egyik hivatali utódjának, Ködöböcz Józsefnek a nevét kell megemléltetnünk, aki Árvay József pedagógiai munkásságát több nézőpontból is, tudományos alaposággal dolgozta fel.

Árvay József nevét egy időben a tanítóképző gyakorlóiskolája viselte. Itt került elhelyezésre 1994-ben az emléktáblája, egy bronz portré, amit Takács Erzsébet szobrászművész alkotott. Itt ragadjuk meg az alkalmat, hogy köszönetet mondjunk a jogutód intézmény, a sárospataki Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola igazgatójának, Kissné Murányi Andreának, hogy az általuk már nem használt emléktáblát a Sárospataki Református Kollégiumnak adományozta. Köszönjük egyházkerületünk presbiteri főjegyzőjének a közbenjárását.

Az emléktáblát méltó helyen helyeztük el a Kollégium udvarán, 2023. december 13-án.

Egeresi Gábor
múzeumigazgató,
kollégiumi titkár

Egymás terhét hordozva... – A Zsindelyné Tüdős Klára-díj zempléni díjazottja

A Magyarországi Református Nőszövetség Intéző Bizottsága 2010-ben alapította a Zsindelyné Tüdős Klára-díjat. Zsindelyné Tüdős Klára (1895-1980) 1944-ben Ravasz László megbízásából lett az Országos Református Nőszövetség első elnöke. Az eredetileg jelmeztervező Tüdős Klára a II. világháború alatt menekülteket mentett, a háborút követően pedig az evangéliumot hirdetve járta az országot.

A díjat évente, minden egyházkerületből egy főt jelölve adják át. Az idei, 2023-as díjat egyházkerületünkben a Makkoshotycai Református Egyházközség Nőszövetségének elnöke, Bodnár Istvánné vehette át. A díjazott így nyilatkozott röviden a díj átvételéről: „2023. október 14-én a Zsinati Székház épületében tartotta a Magyarországi Református Nőszövetség konferenciáját, melyen átadták a Zsindelyné Tüdős Klára-díjakat. Az a megtiszteltetés ért, hogy az elismerésben én is részesültem, a Zsindelyné Tüdős Klára-díjat adományozta részemre a Református Nőszövetség. A díjjal a Nőszövetségben végzett sokéves áldozatos munkám került elismerésre, így átvehettem az oklevelet és emléklapoktet. E díjban a Tiszáninneri Református Nőszövetség ajánlásával részesültem.”

Bodnár Istvánné a 2006-ban alapított makkoshotycai Beiczi Mária Református Nőszövetség alapító elnöke. Beiczi Mária a 17. században élt református nemesasszony volt, aki a makkoshotycai gyülekezetnek egy ónkannát adományozott, ami napjainkban is a gyülekezet hitéletének szolgálatában áll. A nevét viselő nőszövetség mindenkor tagjai aktív szerepet vállalnak a gyülekezet és a település karitatív és kulturális életében. A lokális teendők mellett a makkoshotycai nőszövetség a környékbeli gyülekezetek nőszövetségeivel folyamatos kapcsolatot ápol. Így kerülhetnek megszervezésre nőszövetségi csendesnapok, adventi délutánok, közös kirándulások. Ezek az alkalmak mind kiváló lehetőséget biztosítanak az egymástól való tanulásra, egymás hite által erősödve abban a meggyőződésben, hogy bármennyire is tűnik kiszolgáltatottnak életünk, sosem vagyunk egyedül.

A díjazottak életére és további szolgálatára Isten áldását kérjük. **„Egymás terhét hordozzátok, és így töltsétek be Krisztus törvényét.” Gal 6,2.**

✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿ **Pogácsás Patrik lelkipásztor**
Makkoshotyka

30 éves a Sajószentpéteri Református Nőszövetség

1993. októberében alakult újra a Sajószentpéteri Református Nőszövetség, ami Dr. Horváth Barnáné vezetésével működött Mártika néni nyugdíjba vonulásáig. A nőszövetség a városunk két református Bányai és Nagytemplomi gyülekezetének nőtestvéreiből tevődik össze. Jelenleg az alapító tagok tapasztalatait hasznosítva az éves munkatervünknek megfelelően szolgálunk. Isten kegyelmét élvezzük, hiszen a Bányai Gyülekezet presbitériuma és a Bányai Gyülekezetért Alapítvány nőtestvérei valamennyien nőszövetség tagok. A Nőszövetségünk számtalan nagyszabású alkalmat szervez, illetve a lebonyolításban közreműködik.

2023-ÉVBEN A KÖVETKEZŐ LEGKIEMLEKEDŐBB ESEMÉNYEK TÖRTÉNTÉK:

- január 16-20- között az ökumenikus imahéten szorgoskodtunk
- február 17-én rendeztük meg a házasság hetét
- március 1-én tartottuk meg az Ökumenikus Világimnapot
- május 7-én anyák napi köszöntésre került sor
- május 5-7- között Mátraházán járunk
- május 29-én a konfirmálási alkalmat köszöntöttük ajándékokkal
- június 17-én gyülekezeti kirándulás keretében „Felvidéki templom túrát” szerveztünk a Gömböszögi barlang és a Betléri kastély meglátogatásával
- június 22-én Sajószentpéter városi rendezvényén az Őri Fülep Gábor emlékmű avatásának a megszervezésében vettünk részt
- július 31-én a kerületi nőszövetségi konferencián jártunk
- július 31 - augusztus 4 közötti időszakban „ifjúsági biblia tábor” szerveztünk
- augusztus 21-én a magyar Continental Singes együttest láttuk vendégül
- szeptember 9-én Dr. Csókai András világhírű agysebész előadását hallhattuk

- szeptember 23-án gyülekezeti napot szerveztünk
- október 7-én a tizedik Sajószentpéteri Református Jótékonyági zenés vacsora estét rendeztük meg
- november 19-én Sajószentpéter városi rendezvényen az úgynevezett „Lévay napok” keretében Lévay Józsefre emlékeztünk meg. Ezen a nevezetes ünnepségen virágcsokorral köszöntöttük a jubiláló nőszövetség alapítóját Mártika nénit

LAPZÁRTA UTÁN A KÖVETKEZŐ ESEMÉNYEK SZEREPELNEK TEENDŐIK KÖZÖTT:

- készülünk a tisztújító nőszövetségi választásra (november 22.)
- idősek otthonának meglátogatása, áhítat és szeretetvendégséggel (december 2.)
- kárpátmedencei imanap (december 3.)
- vidős – beteg gyülekezeti tagok részére csomagot készítünk (december 6.)

FENTIEKEN TÚLMENŐEN

- minden hónap utolsó szerdáján bibliaóra keretében filmklubot tartunk
- minden hónap utolsó vasárnapján családi istentiszteletet szervezünk
- adventi koszorúkészítésre készülünk
- gyermekek karácsonyi műsora – csomagkészítéssel
- városi adventi gyertyagyújtáson veszünk részt

Az elvégzett eseményeket minden évben kiadásra kerülő úgynevezett „Képes Krónikában” rögzítve adjuk közzé az utókor számára. A sok terjedelmes és költséges rendezvény megvalósítását természetesen Isten áldásával és a Bányai Gyülekezetért Alapítvány finanszírozásával tudjuk elvégezni. **Köszönet és hála. S.D.G.**

Jelényiné Vongrey Olga
nőszövetség titkára
presbiter, kurátor

SZOCIÁLIS munka napja

• BŐCS •

A szociális munkánapjává nyilvánította az Országgyűlés november 12-ét, amelyet nagy többséggel megszavaztak a képviselők. Az előterjesztők szerint egy olyan szféra dolgozóinak elismeréséről van szó, akik emberfeletti munkát végeznek. Ezen a napon jutalmak és kitüntetések átadására is sor kerülhet, az áldozatos munka elismeréseként. A határozat alapján november 12. munkaszüneti nap lesz a szociális ágazatban dolgozóknak.

Ezt persze csak a lehetőségek szerint lehet végrehajtani, hiszen ebben a szolgálatban nincs hétköznapi ünnepnap, folyamatos helytállást követel az ebben dolgozóktól, így **Bőcsön 2023. november 8-án**, a református templomban tartották a szociális munkánapját a Tiszáninneni Református Egyházkerület Bőcsi Idősek Otthonában dolgozók részére.

Az ünnepélyes istentiszteleten **Földesiné Kántor Mária** intézményi lelképásztor hirdette az igét II. Királyok 6. 1-7. alapján. Úszik a fejsze, úszik a víz színén. Az ige keletkezési idejében a vas szerszámoknak ritkaságuk miatt nagyon nagy volt az értéke és a kölcsönkért fejszét illet visszaadni és az Isten embere segítségével feljött a víz színére a vasdarab és úszott, és így megkerült a féltett, kölcsönkért szerszám. A fizikai törvényeknek ellentmon-

dó történet tanítása az, hogy az Isten segít minden jó ügyben, így az idősek otthonában is az ott szolgálóknak.

Az istentisztelet további részében **Szönyi Tamás** bőcsi lelképásztor, esperes mondott köszöntést a jelenlévőknek, akik az idősek otthonában fáradoznak Lukács evangéliuma 10. rész 25-37. versek alapján, az irgalmas samaritánus története alapján, rámutatva arra, ki az én felebarátom. Az így meglátott szükséglet látó mindenkori ember, a segítségre szoruló felebarát, így kell meglátni a szociális munkában fáradozóknak is, kinek milyen szükséglete van.

A szociális ágazatban gyermekek gondja, családokat segítő szolgálat, kismamaházakban történt munkavégzés, a különféle fogyatékkal élők: mozgássérültek, szellemi fogyatékosok, látássérültek, magányosok szociális ellátása, idősek otthoni ellátásában dolgozóknak széles köre tartozik bele a szociális munkába, illő, hogy megbecsültek legyenek, így kívánt áldást a jelenlévőkre és a most is szolgálatot teljesítőkre.

Hajnal András, a Tiszáninneni Református Egyházkerület Szeretetszolgálatának igazgatója a Máté evangéliuma 19. rész 16-30. versek alapján a gazdag ifjú példázatából, a tű fokáról beszélt, amely Jeruzsálemnek egy keskeny kapuja volt, ahol a megrakott karavánok szinte lehetetlenül keltek át. Hasonló nehézségekkel néznek szembe a szociális munkások, de a lehetetlennek tűnő feladatokban Isten megsegíti őket, így a bőcsi otthon dolgozóit is.

Ezt követően **Alexáné Poncsák Gyöngyi** tagintézményvezető megköszönte a bőcsi egyházközségnek, hogy helyt adtak az ünnepi alkalomnak illetve a szolgálóknak az igehirdetést, köszöntést és a konyhai dolgozóknak az elkészített szeretetvendégséget, amelyre minden jelenlévőt az intézménybe vártak.

November 12-e a szociális területen dolgozók napja. Az országgyűlés munkaszüneti nappá nyilvánította 2016-ban, ezzel is kifejezve tiszteletüket a személyes gondoskodásban dolgozó szakemberek iránt.

Ezen alkalomból a **Tizsáninenni Református Egyházkerület Berentei Idősek Otthona** dolgozói számára ünnepi istentiszteletet tartott **Kolumbán Gábor** intézményi lelképásztor a **Berentei Református Egyházközség Templomában**.

Hajnal András lelkész igazgató úr igei köszöntője után szeretetvendégségre hívta az otthon dolgozóit.

Dobi Andrea tagintézményvezető megköszönte a munkatársainak az egész éves szolgálatukat, melyet az idős ellátottak számára nyújtanak az intézmény falain belül és kívül.

Aki ebben a szakmában dolgozik az hivatástudattal végzi a munkáját. Számtalan köszönetet és hálát kapunk az idős ellátottaktól, melyek segítenek a mindennapok nehézségeinek megélésében is.

Egy jó csapatban, jó környezetben, ahol jelen van a hit, ahol van empátia az idősek iránt, van elhivatottság és szeretet ott akár még könnyen végezhetővé is válhat ez a szolgálat.

Tehetséggondozó DIÁKLABOROK fejlesztése Észak-Magyarországon

A Nemzeti Innovációs Ügynökség Zrt., *(korábbi nevén Express Innovation Agency Zrt.),* mint közreműködő szervezet támogatásra alkalmasnak minősítette „A Selye János diáklaborhálózat kiépítése” című felhívására benyújtott, XIA-DIÁKLABOR-23-04 azonosítószámmal nyilvántartott pályázatot.

A Hatvani Tankerületi Központ, mint konzorciumvezető a „Tehetséggondozó diáklaborok fejlesztése Észak-Magyarországon” című projektre összesen 173.793.020 Ft, vissza nem térítendő támogatást kapott, amelynek forrása Magyarország 2022. évi központi költségvetéséről szóló 2021. évi XC. törvény LXII. Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap fejezet 2. Innovációs Alaprész címe.

A Pályázó konzorcium tagjai: a Hatvani Tankerületi Központ, mint Konzorcium vezető 82.249.520 Ft, a Lévey József Református Gimnázium és Diákotthon, mint Konzorciumi tag 73.500.000 Ft és a Miskolci Tankerületi Központ, mint Konzorciumi tag 18.043.500 Ft támogatáshoz jutott.

A megvalósító intézmények a Hatvani Bajza József Gimnázium, a Lévey József Református Gimnázium és Diákotthon, valamint az Avasi Gimnázium Miskolcon. A pályázat célja az intézményekhez tartozó diáklaborok fejlesztése, mely az eszközpark és a laborfelszerelések bővülését is magában foglalja. Ugyanennyire fontos azonban az is, hogy lehetőséget ad az iskolák és pedagógusok közötti tapasztalatcserére és a szorosabb együttműködés kialakítására. A projekt tagjai közösen vesznek részt konferenciákon, rendezvényeken és szerveznek versenyt a diákok számára.

A projekt során a diáklaborokkal rendelkező intézmények 7-13. évfolyamos diákok számára biztosítanak helyet és lehetőséget a kutatómunkára, megadva nekik a szükséges szakmai, módszertani és infrastrukturális háttérrel. A középiskolák saját diákjai mellett a régió általános iskolás tanulói számára is megnyílik a lehetőség, hogy a fejlesztett laborokban kísérleteket végezzenek, így közelebb kerüljenek a természettudományos gondolkodáshoz, valamint bekapcsolódhatnak innovatív programjaik megvalósításába is.

is, hogy a gyerekek a rendelkezésre álló tudásanyagot kellő alaposan tudják elsajátítani. A „*Tanulás támogatása coaching technikával*” címmel indított foglalkozás nagy hangsúlyt fektet a hasznos készségek kifejlesztésére, az önmenedzselésre és tudásépítésre egyaránt.

A Lévey Laborba beérkező gyerekek visszajelzései alapján nem hiábavaló a befektetett munka és energia. Mosolygós, vidám arcok köszönnek el és a kísérő tanárok felé elhangzik a kérdés: „*Mikor jövünk megint?*” A felfedezés öröme a laborban töltött időt relatívvá teszi, a gyerekek 60-90 perc után sem érzik a foglalkozásokat megterhelőnek. Az önálló tapasztalatszerzés elmélyült tudást eredményez, amit nem lehet tanári monológokkal, vagy videó nézéssel pótolni.

A digitális eszközök használata kiszélesíti az oktatás lehetőségeit. Az online felületeken való gyakorlás kiegészíti a tapasztalatokat és hozzájárul egy magasabb tudásszint eléréséhez. A 3D technológia megismerése szintén izgalmas, kreatív alkotási, tanulási lehetőséget jelent a diákok számára. Ebben segítenek a projekt keretében beszerzésre került tanulói laptopok és 3D nyomtatók.

A Lévey József Református Gimnázium és Diákotthon szívesen látja nyílt alkalmain a felnőtteket, szülőket is, akiket legalább annyira elvarázsol a műhelyek hangulata, mint a gyerekeket. Ilyen a Kutatók Éjszakája vagy a novemberi nyílt nap, amelyek keretében változatos programokkal készül az intézmény.

További információt a pályázattal kapcsolatban a Lévey József Református Gimnázium és Diákotthon honlapján érhetnek el az érdeklődők: <http://levay.tirek.hu/gimnazium/xia-diaklabor-23-04---tehetseggondozo-diaklaborok-fejlesztese-eszak-magyarorszagon>.

A pályázat nagyszerű lehetőséget nyújt a kutatói életpálya népszerűsítésére a diákok körében. A célok közé tartozik az MTMI (*Matematika, Természettudomány, Műszaki és Informatika*) szakterületekhez kapcsolódóan a természettudományos területen való kutatások támogatása. A projekt keretében az intézmények együttműködnek a Magyarországi Diáklaborok Egyesületével is. Nagy hangsúlyt kap a szakmai fejlődés és a tudásmegosztás, amit a szakmai workshopok, a konferenciák és a személyes találkozások biztosítanak.

A Lévey József Református Gimnázium és Diákotthonban lehetőség lesz tehetséggondozó foglalkozásokon való részvétellel, melyek célja a természettudományos kutatás elméletének és gyakorlatának megismertetése. A „*Mesterséges intelligencia és virtuális valóság*” elnevezésű foglalkozás sorozat az általános iskola felső tagozatosai számára kínál lehetőséget arra, hogy az MI működését és használatát megismerjék és megtanulják összekapcsolni a robotika és a MI adta lehetőségeket. Itt a tárgyalkotási technikák úgy, mint a lézervágás és a 3D nyomtatás kerülnek az előtérbe. Az „*Életben maradni*” címet viselő programon a diákok megismerhetik az elsősegélynyújtást a gyakorlatban. Fontos az

Nagyszalont6n a kezdetek 6ta megtartjuk a K6rp6t-medencei Ifj6s6gi Ima6jjelt. Az elcsendesed6s vagy 6ppen az im6ds6g 6ld6sainak megtapasztal6sa mellett, mindig nagy hangs6ly tev6dik arra a t6nyre, hogy az el6re megkapott tematik6t, a K6rp6t-medenc6ben megval6sult reform6tus egys6gnek k6sz6nhet6en, minden6tt, ugyanakkor, ugyanabban a form6ban gyakorolhatj6k a gy6lekezetek, a fiatalok. Az igazi lelki egys6g egyik nagyszer6 lehet6s6ge ez. „Az 6t” – az idei t6ma f6c6me – 6nmag6ban hordozza a visszatekint6st (*honnan j6tt6nk*) 6s a j6v6 f6rk6sz6s6t (*hov6 tartunk*). Egyh6zunk 6s nemzet6nk egyik legfontosabb feladata, hogy mindkett6re 6jb6l 6s 6jb6l id6t sz6njuk.

Okt6ber 27-6n, p6ntek estek mintegy 70 fiatal indult el ezen az 6ton. Az 6jszak6ba ny6l6 alkalom sor6n az igei tan6t6s mellett, a dics66t6s 6s a személyes bizony6s6gt6tel6 volt a f6szerep. H6rom – korban elt6r6 fiatal – osztotta meg személyes 6tj6nak k6zdelmeit 6s Isten jelenl6t6nek b6tor6t6s6t. A dics66t6sek k6zben 6s a sz6netek alatt a fiatalok egy6nenk6nt, vagy kisebb csoportban j6rt6k v6gig a TIREKIFI 6ltal 6sszerakott imas6t6t. A hihetetlen6l ig6nyes 6s kreat6v munka, mintegy zar6ndok6ton vezetett v6gig minden elcsendesedni v6gy6t, az 6let olyan fontos k6rd6sei vagy esem6nyei ment6n, mint p6ld6ul a „Mit veszel magaddal?” az „Elestem...” vagy a „Hov6 tartok?”. Az est v6g6l imak6z6ss6ggel zár6dott.

Szombaton az el6ad6s, beszélget6sek 6s j6t6k ker6lt a k6z6p-pontba. A d6lel6tt sor6n **ifj. Csom6s J6zsef** – a Tisz6ninneri Reform6tus Egyh6zker6let ifj6s6gi referense – tartott el6ad6st a fiataloknak. J6k6b 6let6n kereszt6l, személyes p6ld6k 6ltal mutatott r6 arra az Istenre, aki maga az 6t, az igazs6g 6s az 6let, kihangs6lyozva, hogy akkor lehet igaz6n 6rt6kes maga az utaz6s, ha a c6lt magunk el6tt l6tjuk. Az el6ad6st a résztvev6k kicsoportokban besz6lt6k 6t, melyeket azok a fiatalok vezettek, akik elv6geztek az Ifj6s6gi vezet6k6pz6t, melyben – **t6bb ifj6s6gi szervezet mellett** – a TIREKIFI is oroszl6nr6sztt v6llal. Az eb6det k6vet6en 6lm6nypedag6gia j6t6kok, filmn6z6s, valamint a TIREQUIZ gazdag6totta a programot. A h6tv6ge v6g6l 6rvacsorai k6z6ss6ggel zárult, a reform6ci6r6l megeml6kez6 gy6lekezetben.

Hatalmas kegyelmi aj6nd6k felismerni 6s megtapasztalni, hogy olyan 6ton lehet6nk, melyet nemcsak kijel6lt az 6r, hanem v6gig is vezet 6s megtart azon. Ebben er6s6d6tt meg minden fiatal, aki id6n is 6lt az Ima6jjel lehet6s6g6vel, mely6rt k6sz6net illeti a Magyarorsz6gi Reform6tus Egyh6z Zsinati Hivatal6nak Ifj6s6gi Oszt6ly6t a szervez6s6r6t, valamint a TIREKIFI csapat6t a fantasztikus seg6danyag6rt.

A K6rp6t-medencei Ifj6s6gi Ima6jjel 2011 6ta minden 6v okt6ber6ben arra b6tor6tja a fiatalok, hogy egy adott t6ma 6s program seg6s6g6vel elcsendesedjenek, im6dkozzanak. Nagyszalontai Reform6tus Egyh6zk6zss6g sokadik alkalommal szervezte meg az Ima6jjelt, nemcsak egy est6re, hanem egy teljes h6tv6g6re h6vogatva a fiatalokat.

Sz6mtalanszor utalunk arra, hogy 6let6nk olyan mintha 6ton lenn6nk. Nemcsak iskolai 6vz6r6kon, de sz6sz6keken is gyakran használjuk ezt a bibliai k6pet. 6lni annyi, mint v6ndorolni. Ezt a nagyon is gyakorlati 6s k6zzel foghat6 tematik6t dolgozta fel a TIREKIFI csapata az idei Ima6jjel seg6danyag6hoz. Az igei alapoz6son t6l, imas6t6val, 6nekjavaslatokkal 6s a fiatalok k6r6ben nagy n6pszer6s6gnek 6rvend6 kv6z k6rd6sekkel seg6t6tt6k mindazokat, akik id6n is v6llalt6k az Ima6jjel szervez6s6t.

ADVENTTŐL ADVENTIG visszatekintés az elmúlt egyházi évre

Nemrégiben a nyílt napunkra készültem, hogy bemutassam az iskolában folyó hitéleti tevékenységeket. Amikor benne vagyunk az események sodrásában, sokszor fel se tűnik, mennyi minden van már mögöttünk. Visszatekintve csodálkozunk rá, mennyi lehetőségünk volt gyakorlatiasabb módon vinni közelebb diákjainkat a Teremtőnkhez. Hogy ebből a visszatekintésből újságcikk lett, ahhoz kellett a bátorító, biztató szavak is. S miért adventtől adventig? Mert az egyházi év végéhez közeledünk. Az évforduló mindig természetes megálló az egyház életében. Jó látni visszatekintve, hogy mennyi minden fért bele ebbe az évbe. Jó reménységgel előre nézni, kérni Urunkat, hogy a következő évben is legyen velünk és áldja meg munkálkodásainkat.

Lássuk hát, mi is történt az elmúlt évben!

Természetesen a hitéleti tevékenységek között az első a hitoktatás. Mert tudjuk, hogy a világ megértéséhez több kell, mint matek, magyar és történelem vagy a szakmai tantárgyak. Kérdések vannak, s ezekre keressük közösen a bibliai válaszokat.

Istentiszteleteinket minden hónap első szerdáján reggel tartjuk, lehetőség szerint a református templomban. Az énekek kíséretéhez alakult egy kis zenekarunk, melyben igazgató urunk hegedül, hitoktatók és diákok gitároznak teológiai tanári billentyűs kísérettel, egy ének-zene tanárnő pedig fuvolajátékával színesíti kis zenekarunkat.

Kollégiumi foglalkozásokra hetente egy este megyünk be a kollégiumba a római katolikus hitoktatóval, és egy-egy film, történet, vagy valamilyen kézműves foglalkozás kapcsán beszélgetünk a diákokkal életről, hitről, bibliai történetekről, érdekes eseményekről, ami aktuális és tanulságukra szolgálhat. A karácsonyi készülődés egy kicsivel nagyobb figyelmet kap nálunk is, mint szerte a világon. Az

adventi hétfőn az első óra előtt gyűjtjük meg az aktuális gyertyát az adventi koszorúkon, énekelünk és hitoktatóink pár gondolatával hangolódunk az ünnepre.

A kollégisták számára azzal igyekszünk emlékeztetni a karácsonyi készülődést, hogy kántálunk, azaz a városnéző kisbusszal meglátogatjuk tanáraink és hitoktatóink közül azokat, akik szívesen fogadnak bennünket, karácsonyi énekeket énekelve útközben és a meglátogatott családokkal együtt is.

Évente legalább egy gyülekezetlátogatást tervezünk a környező gyülekezetek valamelyikében, ahonnan a diákjaink származnak. Ilyenkor felekezeti különbség nélkül hívjuk össze az adott település összes, iskolánkba járó diákját egy istentiszteletre, ahol igehirdetéssel, énekkel, verssel vagy rövid történettel szolgálunk. Tavaly, advent első vasárnapján Bodrogolasziban vettünk részt az istentiszteleten az ott lakó diákokkal és oktatókkal.

A városi harmadik adventi gyertyagyújtásnál is közreműködünk egy kis ránk jellemző műsorral és a szakács-

tanulóink által sült mézeskaláccsal ajándékozzuk meg a jelenlevőket. A téli szünet előtt a templomban tartjuk a karácsonyi ünnepségünket a diákok bevonásával.

Január végén, idén ötödik alkalommal utazott ki Hollandiába, a testvériskolánkba egy 14 főből álló küldöttség. A kint töltött hét alatt bepillantást nyerhettünk egy holland egyházi iskola életébe: szakmai és közismereti tantárgyaikat, áhítataikat, sport- és egyéb foglalkozásaikat ismertük meg. Jártunk mini Hollandiában, ahol Hollandia nevezetességeinek kicsinyített másolataiban gyönyörködhattunk. Megnézhettük Apeldoorn nemrég felújított királyi palotáját is.

Vannak csendesnapjaink is, de ezt mióta egyik diákunk megkérdezte, hogy miért hívom csendesnapnak, mikor elég hangos, inkább lelki napnak nevezzük. Ezek a lelki napok főképp a nagyobb ünnepekhez kapcsolódnak. S abból, hogy nem csendes, kiderül, hogy igyekszünk gyakorlatiasá, megfoghatóvá tenni az ünnepeket diákjaink számára, mindig valamivel foglalkoztatva őket.

Március végén került sor a húsvéti lelki napra. Rövid áhítattal kezdődött, a napi ige kapcsán arról volt szó mi az elég. Ezután megnéztük a Levélíró című filmet, ami hasonló témákat feszeget. Tavaly a húsvéti ünnepkör az öt érzékszerv alapján próbáltuk közelebb vinni az ifúsághoz, ezért terveztünk idén mást.

Április elején – szokás szerint – a sárospataki gyülekezet vendégei voltunk az intézményi vasárnapon. Évente kétszer vagyunk soron iskolánkkal az intézményi vasárnapon, ahol lehetősége van valamelyik hitoktató lelkipásztornak hirdetni az igét a gyülekezet számára. Általában viszünk egy ifúsági éneket – természetesen kis zenekarunk kíséretével – és egy-egy verssel vagy jelenettel gazdagítjuk az istentiszteletet.

Április közepén Holland testvériskolánk küldöttsége járt nálunk. A repülőtérrel hazafelé megálltunk egy sétára Budapesten a Parlament körül, ahova sajnos nem tudtunk bemenni, valamint a Gellért hegyről csodáltuk meg fővá-

rosunkat. A Sárospatakon töltött napok alatt vendégeink megismerkedtek városunk nevezetességeivel, részt vettek a Vay-napok rendezvényein, kirándultak a tengerszemhez, sőt még a város-megismerő versenyben is sikerrel szerepeltek.

Májusban az áldozócsütörtöki lelki napunk témája az elrejtettség volt. Az áhítat üzenete az volt: ahogy Jézust a felhő elrejtette a tanítványok szeme előtt, úgy van elrejtve előttünk is sok minden. Az áhítat után diákjaink különböző tantermekben járták körül az elrejtettséget: képekben, szövegben, totóban vagy éppen 3D-ben.

Az évzáró és évnyitó istentiszteletet hagyományaink szerint a református templomban tartottuk meg.

Reformációs lelki napunk a közösségről szólt. Ahogy az első gyülekezet közösséget alkotott, úgy a reformációkor is hangsúlyossá vált, hogy azok, akik Luther Mártonnal értettek egyet, vele alkottak közösséget. Ezért a lelki nap feladatai is olyanok voltak, amelyeket csak közösen lehetett megoldani: tornyot építeni gumigyűrű és madzag segítségével, kavicsokból jelképet formálni, szövegből Kálvin János arcképét kirakni vagy éppen tortát díszíteni.

Fontosnak tartjuk, hogy ne csak szavakban ismerjék meg diákjaink a keresztyén értékrendet, hanem cselekedet által, a hétköznapi segítségnyújtásban is. Ezért is lett iskolánk jelmondata egy vers Jakab leveléből: „*Legyetek az igének cselekvői, ne csupán hallgatói*” (1,22). A diakónia, a segítség, egyrészt misszió a diákok felé, illetve misszió a rászorultak irányába. Ez a motivációnk a segítségnyújtásra, amikor segíteni hívunk bennünket. Ezért osztottunk ételt a rászorulóknak szakács és pincér tanulóink segítségével, s ezzel a lelkülettel mentek oszlopokat állítani diákjaink Lácacsékére, hogy csak egy pár ilyen diakóniai tevékenységet említsünk.

Összefoglalva: hála legyen Teremtő Urunknak, hogy eszközeivé tett bennünket az elmúlt esztendőben, és az a reménységünk, hogy ezek az alkalmak közelebb vitték a ránbízottakat Hozzá.

Enghyné Zergi Márta

TEOLÓGUS NAP AZ AVASON

**Kiszállás
a Miskolc-Avasi
Református
Egyházközségben**

„Most értem meg igazán, hogy Isten nem személyválogató, hanem minden nép között kedves előtte, aki féli őt, és igazságot cselekszik.” Apostolok Cselekedetei 10,34-35 „Most kezdem igazán megérteni...” – milyen különös és milyen jó, amikor kezdünk valamit igazán megérteni. Különösen akkor okozhat nagy örömet számunkra, ha valamit az Istennel kapcsolatban kezdünk megérteni, vagy ha valamit az Ő tervével a mi életünkkel kapcsolatban.

„Az evangélium életkérdés a világ számára, mert az evangélium letéteményesei mi vagyunk... és ezt az evangéliumot kell tovább adnunk.” – hangzott el az igehirdetésben. A Debreceni Református Hittudományi Egyetem Dicsőítő Zenekarával 2023. szeptember 24-én Miskolcra indultunk annak érdekében, hogy elvigyük a gyülekezetnek azt az örömet és örömezenetet, amelyet a modernkori dicsőítő énekek okoznak és üzennek Isten népe számára. Az Avasi református gyülekezet nagy szeretettel várt minket,

már a kora reggeli órákban nekiálltak a főzésnek, hogy egy igazán nagyszerű és tartalmas családinappal egybekötött gyülekezeti alkalmon lehessünk együtt. Amikor megérkeztünk azt hiszem mindannyiunk nevében mondhatom, hogy a templom és a környék azonnal lenyűgözött bennünket. Egy pillanat alatt rájöttünk, hogy az az elképzelés, amely Miskolcra és pláne az avasra él a fejünkben (a panelházak, lakótelep), az csupán csak az egyik arca. A templomban és a körülötte lévő városrész, melyben megláthattuk a másikat, a nyugalmat, a természetközelséget, és az ember Isten felé vágyakozását sugallja. A templom gótikus remekmű, amely már messziről jól mutatja Isten nagy dicsőségét, olyannyira, hogy a városból nézve is igen szépen magasodik a belváros felé. A templom körül lévő temető, a fák és a mindent átjáró csend szerintem nagyon jó lehetőséget nyújthat arra, hogy az ember a rohanó hétköznapi életben (és a városi létben) kicsit megálljon, elcsendesedjen, és az Istenre figyeljen. A templom belülről is elragadó, a protestáns puritánság, egyszerűség itt is meghatározó, de éreztük még a levegő-

ben is azt az Isteni jelenléte, amely betöltötte a teret, és amely által az igehirdetést is kiteljesedett.

A falak, sőt már a templomhoz vezető út is mind-mind hitvalló és dolgozó elődjünk kitaró és fáradságos munkáját tükrözi. A templom méretei, az Angster orgona és az új orgona is egyből megdobogtatták a mi szíveinket. A templomtér persze szép és remek, azonban tudjuk, ha nincs megtelve élettel, akkor csupán egy kiüresedett koncertterem lesz. Itt azonban azt láttuk és tapasztaltuk, hogy a templomot egy igazán összetartó, lelkes és mások felé nyitott gyülekezet tölti meg élettel. Boldog arcok, mosolygó emberek, és ami a legmeglepőbb fiatal és idős testvérek egyaránt megtették az utat a borús időben azért, hogy lelki táplálékhoz jussanak. Már istentisztelet előtt láttuk, hogy a gyülekezet összetart, hiszen kivétel nélkül mindenki egy kézfogással, egy kedves szóval, egy mosollyal, vagy éppen ha valakinek nehezebb esett megtenni a templomhoz vezető lépcsőfokokat, akkor egy segítő kéznyújtással fogadta és köszöntötte a másikat és minket is. A fogadó lelkészek **Hangó István** és felesége Hangó Istvánné Birtha Melinda nagyon örültek az érkezésünknek, bemutatták a gyülekezetet, a templomot és meghallgathattuk a gyülekezet életét és történetét. A lelkészpár nagyon jó példát mutatott számunkra a közös teherviselésről, az egymás felé tanúsított kitaró szeretetről, a másik támogatásáról és arról, hogy milyen jól boldogulnak együtt, kiegészítve egymást.

„Isten nem személyválogató” – hallhattuk **Hangó Istvánné Birtha Melinda** igemagyarázatából, melyben rávilágított milyen nagy szerepe van a mi Istenkapcsolatunkban a találkozásoknak, legyen szó istentiszteleten, személyesen keresztül vagy éppen imádság útján. A liturgiát dicsőítő énekekkel egészítettük ki, amelyeket a gyülekezettel együtt tudtunk énekelni. Megláthattuk, hogy milyen jól illeszkedik a klasszikus orgonaszó és zsoltár mellé a kicsit könnyebb dicsőítő énekek. Az igehirdetés után lehetőségünk volt egyetemünket, illetve az egész debreceni református életet bemutatni néhány gondolatban. Intézményünk

története nagyon távoli időkre mutatva vissza, egészen 1538-ra, amikor megalakult a Debreceni Református Kollégium. Az évek során kialakult hagyományokat és értékeket szeretnénk tovább vinni és ezt mutattuk be a gyülekezet számára. A dicsőítő zenekarban valamennyien teológusok vagyunk, és különféle településekről gyűltünk össze. A célunk közös, dicsőíteni az Istent, akinek köszönhetünk mindent, és ezt szeretnénk elvinni minden gyülekezetbe. Istentisztelet után senki nem sietett haza, hanem egy közös családi napon lehettünk együtt. A reggel megkezdett gulyáslevest közösen kóstoltuk meg, közben a közösséggel ismerkedtünk és rájöttünk, hogy városi gyülekezet ellenére itt ismer mindenki mindenkit. Nagyon jó volt a gyülekezet tagjaival beszélgetni, mindenki kicsit beavatott minket az életébe. A hangulat egészen családi volt, a gyermekek is nagyon várták ezt az alkalmat és evés után közösen énekelhettünk mindannyian. Mindenki nyitott volt és tényleg a családi környezetben lehetőség nyílt arra, hogy minket is közelebből megismerhessenek. Meséltünk az otthoni életünkről, a gyülekezeteinkről, a legációsi élményeinkről az egyetemi életünkről és a jövőbeli elképzeléseinkről is. Örömmel láttuk, hogy milyen sokan voltunk még istentisztelet után is. Örömmel és hálával a szívünkkel jöttünk el a Miskolc-Avasi Református Egyházközségből, annyira jó volt ebbe a közösségbe betekinteni, a magával ragadó templomot és környékét meglátni és a közösen töltött időt megélni. Mindannyiunk nevében mondhatom, hogy reménykedünk abban, hogy még találkozhatunk a gyülekezettel, a gyülekezet tagjaival és lelkipásztoraival. Örömmel a szívünkben és boldogan emlékekkel tértünk vissza az egyetemre, ahol a közösségünknek is továbbadtuk azt, amit megtapasztaltunk. Isten áldása legyen továbbra is mindannyiunk életén.

Takács Gábor Csaba
II. éves teológiai hallgató
* Debrecen *

MINDENKOR ÖRÜLJETEK!

• EGERVÖLGYI IFINAP •

Örvendek és egyben hálás vagyok azért, hogy több mint 12 évig ifis lehettem. Meghatározta a fiatalságom éveit, alakította a személyiségemet, és fejlesztette a jellememet. Gazdaggá tett megannyi élménnyel és emlékekkel, nem beszélve az ott megkötött, életre szóló barátságokról, ami kincs. Nemcsak emberileg voltak értékes évek ezek, hanem hozzájárultak számos módon a hitem fejlődéséhez is: szolgálatok, jótékonyági tevékenységek, közösségért vállalt szerepek mind-mind arra szolgáltak, hogy az Isten szeretetét megélelem és másokkal is megismertessem. Ezért most is nagyon fontos, hogy a fiatalokat megszólítsuk, és ne engedjük, hogy ez a „gazdagság” észrevétlenül surranjon el mellettük!

Örvendek, hogy az Egervölgyi Református Egyházmegyében az Anda házaspárnak az ifjúsági munka mindig is szívügye volt és lesz. Anda Tibor, egyházmegyénk ifjúsági előadója volt, de miután főjegyzővé választották, engem ajánlott ifjúsági előadónak, aminek rendkívül örültem.

Örvendek, hogy így Tibivel összefogva 2023. május 14-én elmehettünk a Galyatetőn szervezett Megyei Referens Találkozóra, ahol sok olyan emberrel találkozhattunk, akik szintén szívükön hordozzák az ifjúsági munka sorsát. Sokat

beszélgettünk, tanácskoztunk, de ami a legfontosabb, hogy bátorságot nyertünk, így komoly tervekkel tértünk haza a Mátrából.

Örvendek, hogy nemcsak tervek maradtak, hanem valóra is váltottuk őket. Elkezdtük megálmodni és megszervezni az egyházmegyénk ifinapját.

Örvendek, hogy az ötletet ifj. Csomós József, a Tiszáninneri Református Egyházkerület ifjúsági referense is felkarolta, bátorította, és az ifinapon előadás megtartását is elvállalta. Már nemcsak ketten voltunk Tibivel, hanem lett egy Józsink is, sőt a csapat tovább bővült, hiszen Gordos Attila esperes urunk első perctől támogatta ügyünket.

Örvendek, hogy az iskolakezdés után egyre jobban kezdett összeállni a kép. Szerveztük, plakátot készítettünk, hirdettük, többször találkoztunk és reménykedve terveztük a találkozás napját! A megannyi kérdés és kétely között egymásnak csak azt mondogattuk: „Jó lesz!”

Örvendek, hogy tényleg jó lett, sőt nagyon jó! Ha belegondolok, szuper nap volt! Valóban szép és tartalmas volt 2023. október 14-én az egervölgyi ifinap. Eleinte végig olyanok voltunk, mint Ábrahám: féltünk, hogy kevesen leszünk. Végül nem, mert azon a reggelen csak érkeztek és érkeztek a fiatalok a mezőkövesdi új református templomba. Hatvannál is több ifis érkezett, több mint 15 gyülekezetből.

Megtelt a szívünk örömmel! Örömmel és hálával, hogy az Isten ilyen szép számmal összegyűjtött bennünket! Jégtörő játékkal kezdtük a napot, amit *Anda Judit* vezetett, és varázsolt izgalmassá. **Köszönet érte!** Teaszünet után jómagam tartottam egy rövid áhitatot, amiben megfogalmaztam, hogy örülök nekik, és hálás vagyok értük, valamint meggyőződésem, hogy az Isten is örül nekünk. Ja, még elárultam egy örömforrást, hogy pizza lesz ebédre.

Örvendek, hogy Józsi nagyon tartalmas és érdekesítő előadásában közelebb hozta hozzánk a gyülekezet fogalmát, lényegét és értelmét, valamint kifejtette, hogy mindannyiunknak van helye és lehet benne szerepe. Mi az, amit kaphatunk, és mi az, amit adhatunk a gyülekezetnek, közösségnek. Ezeket a kérdéseket később kiscsoportban is körbejártuk.

Örvendek, hogy sok idő elteltével újra együtt lehettünk az egyházmegye ifjúságával! Együtt imádkoztunk, játszottunk,

sokat énekeltünk. Külön köszönet a *Lámpás zenekarnak*, akik felejthetlenné tették napunkat, és lelkileg felemeltek Hozzá, a fény forrásához, a világ világosságához! A verseny sem maradt el, hiszen a **TIREK IFI** munkatársai izgalmas kvízzel készültek, ami óriási hangulatot keltett. **Hála érte!** A napot egy közös sétával zárhattuk, ahol szabadon beszélgettünk és nevtünk.

Örvendek, hogy Isten megajándékozott egy ilyen értékes nappal, találkozással, barátkozással, nevetéssel és áldással! Alig várjuk, hogy az adventi időszakban is újra találkozhassunk!

Nagy István Zoltán „Sumo” • ifjúsági előadó

ISTEN DICSŐÍTÉSE KLASSZIKUS FORMÁBAN

**Gyülekezetközi délutánok
Mezőkeresztesen és Bükkábrányban**

**MEZŐKERESZTES, BÜKKÁBRÁNY,
MEZŐNAGYMIHÁLY ÉS TIBOLDDARÓC
GYÜLEKEZETEI TÁRSULTAK
A KÖZÖSSÉGÉPÍTŐ KEZDEMÉNYEZÉSHEZ**

A gyülekezetközi délutánok első alkalmát 2023. szeptember 10-én tartottak Mezőkeresztesen. Az első rendezvényen a nagyváradi Sola Fide Közösségi és Kulturális Egyesület szolgált. A nyolctagú formáció Fórián Andrea kulturális vezető - költőnő saját költeményeit adta elő prózai, illetve a csoport két zeneszerzője (*Boros Beatrice és Füzesi Edit*) által megzenésített formában, de más közismert református és nemcsak református darabot is előadtak magas művészi színvonalon. *Meditációra ösztönző előadás címe: Megtéréstől a megszentelődésig volt.*

A csoport 2018-ban alakult Fórián Andrea kezdeményezésére, Thurzó Sándor József nemzetközileg elismert nagyváradi brácsaművész és a zenekedvelő öttagú Füzesi-család közreműködésével, akikhez később Boros Beatrice zongoraművész csatlakozott. Céljuk Isten dicsőítése klasszikus formában. Elhangoztak többek között olyan református „klasszikusok”, mint a „*Hinni taníts Uram...*”; „*Ó, Jézus árva csendben*”; vagy a „*Jézus, Te égi szép*” kezdetű énekek, melyek visszahallgathatók a Mezőkeresztes Református Egyházközség Facebook oldalán.

Az előadás pedig elérte célját. A száznál is népesebb közönség átszellemülten, lelkileg megérintve kísérté figyelemmel a felemelő 40 perct. Igazi lelki élményben volt része annak, aki a vasárnap délutánját a mezőkeresztes református templomban töltötte!

Az előadás végén Tokár Sándor házigazda lelkipásztor, aki a korábbi években igehirdető-tagként is szolgált a cso-

port néhány előadásán megköszönte az előadást, Isten áldását kérve a csoport további szolgálatára, majd minden jelenlévőt meghívott a Gyülekezetközi délutánok következő alkalmára Bükkábrányba, illetve az előkészített szeretetvendégségre, melynek a város iskolájának étkezdéje adott helyet. A résztvevők az ízletes töltött káposzta és a kitűnő házi sütemények mellett jóízűt beszélgethettek és közben ismerkedhettek a szomszédos gyülekezetek tagjaival.

Tokár Sándor • lelkipásztor

MINDENNAPI REFORMÁCIÓ - NEM MINDENNAPI KÖNTÖSBEN

„*Isten szívén megpihelve forrjon szívünk egybe hát...*” hangzik az ének vasárnapról vasárnapra gyülekezeteinkben, az apró pár lelkes falvakban ugyanúgy, mint a nagyvárosi gyülekezetekben. Jóleső érzéssel dalolni és megélni azonban egészen mást jelent ez a sor. A Tiszáninneri Református Egyházkerület támogatásával valósulhatott meg, hogy négy egervölgyi gyülekezet közös összefogással már második alkalommal találkozhatson testvéri közösségben. Először Mezőkeresztesen érezhettük, hogy jó együtt lenni, hitünkben erősödni, Krisztust együtt imádni.

A második alkalomnak a bükkábrányi református templom adott otthont 2023. október 29-én, a délutáni órákban. Nem mindennapi módon, rendhagyó istentisztelet keretén belül ünnepelhetjük meg a Reformációt. A Gulliver Színpad Békési János darabját mutatta be: Az Úrnak szószólója címmel, amiben Kálvin János életét, szolgálatát, lelki vívódásait, de legfőképpen elhívásának és hitének rendíthetlenségét tárták elénk. Az előadás visszarepített az időben, hiszen a díszlet, a zene és a művészi jelmezek is a reformáció idejét idézték fel. A gyülekezetek közötti lelki és baráti kapcsolatot igyekeztünk erősíteni úgy, hogy nem felejtettük el, hogy különbözőségeink ellenére Ki a közös bennünk. Tokár Sándor mezőkeresztes lelkipásztor igei szolgálata után közös úrvacsorára került sor, hiszen egyek Krisztusban vagyunk! A prédikációban is megerősítést kaptunk: mindannyiunknak alakulnia és formálódnia kell Krisztus szándéka szerint. Megtelt a hely az Úr asztala körül, és minden falat kenyérről és minden korty bornál Isten szava szólt hozzánk. Imádsággal rebegettük közösen, hogy legyen minden napunk reformáció, Krisztushoz alakulás.

A templomi közösséget nemzeti imádsággal zártuk, azonban a délutánunk nem ért véget. Az imateremben szeretetvendégségre került sor, ahol jó hangulatban, szeretetben és testvéri közösségben tudtuk folytatni azt, ami elindult a szívünkben.

Ezúton szeretnénk hálát adni elsősorban mennyei Atyánknak, aki erőt adott és megsegített bennünket a szervezésben, valamint köszönetet mondani a Tiszáninneri Református Egyházkerületnek, hogy lehetővé tette számunkra, hogy két ilyen tartalmas, lelket és hitet erősítő alkalmunk lehett. Soli Deo Gloria!

Nagy-Zsoldos Eszter • lelkipásztor

„VAN OKUNK A HÁLAADÁSRA A TERMÉSÉRT”, MONDTA DR. NAGY ISTVÁN AGRÁRMINISZTER EGERBEN

Az egri református templom adott helyet vasárnap az immár ötödik esztendeje megrendezett országos hálaadó napnak, itt az év terméséért mondtak köszönetet. A Református Közéleti és Kulturális Alapítvány, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának Elnöksége és az Agrárminisztérium által közösen szervezett úrvacsorás istentiszteleten részt vett többek között Pásztor Dániel, a Tiszáninnyi Református Egyházkerület püspöke, dr. Nagy István agrárminiszter, Jakab István a Magyar Országgyűlés alelnöke, a Magyar Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Szövetsége (MAGOSZ) elnöke, dr. Pajtók Gábor országgyűlési képviselő, valamint számos egyházi, agrárminisztériumi és állami tisztviselő.

Pásztor Dániel püspök igehirdetésében elmondta, számára kedves ez a kezdeményezés, hogy az évben egy istentiszteleti alkalmat arra szentelhetünk, hogy a termésért a gondviselő Istennek hálát adhatunk.

- Gyertek, keressétek az Urat, amíg megtalálható, hívjátok segítségül őt, amíg közel van, olvasható a Szentírásban. Mit is jelent ez? Azt, hogy vannak rendkívüli és vissza nem térő idők és alkalmak. Minden értékét veszti egyszer, csak az marad örök, amit a kegyelmes Istenől kapunk: a kegyelem, az örök élet. A kegyelem ideje, amíg van lehetőségünk arra, hogy keressük az Urat, hogy megtaláljuk őt, mert ő is keres bennünket. Van ebben az ígében valami nagyon sürgető. Amíg megtalálható, amíg közel van, addig keressétek. Ez a sürgetés azt jelenti, eljöhét az idő, amikor szeretnétek megtalálni, segítségül hívni őt, de már nem tudjátok. Ezért bíztat az ige, mert ez az idő a ma, a most. Nem a majd, hanem a most. Kérdés: kit is keresünk? Kicsoda ő? Ő az, aki volt, aki van és aki eljövendő – az örökkévaló. Aki úgy ismerteti meg magát, mint a teremtő és úgy is, mint a gondviselő Isten. Aki az ő teremtményeiről gondot visel, nem hagyja őket magukra. A

mostani alkalom különösen is arra való, hogy megköszönjük az ő gondviselését, az irántunk való hűségét – emelte ki Pásztor Dániel.

Dr. Nagy István először is köszönetet mondott az egri presbitériumnak és a gyülekezet tagjainak, hogy a termésük legjavát elhozták a hálaadó istentiszteletre, és azt az Úr asztala előtt kiállították, ünnepelőbe öltöztetve ezzel a templomot.

- Az életet egyetlen alapérzéssel lehet boldogan leélni, pedig éppen erre gondolnak legkevésbé az emberek: ez a hála érzése. Ravasz László református püspök e gondolata azt üzeni, hogy amikor hálásak vagyunk, tulajdonképpen felismerjük azt, amink van. Tudatosul bennünk, mennyi mindent kapunk a Gondviselőtől. A hálaadó napon elcsendesedünk, és ki-ki önmagába nézve számot vet az életével, eredményeivel. Megéli annak élményét, hogy van miért hálát adni, van minek örülni, van mit megosztani. S miközben csendben számot vetünk, nem vagyunk egyedül. Együtt, közösségben ünneplünk, mert az ember nem magának él. Élete összefonódik másokéval, és e kötelék által részévé válik önmagánál valami nagyobbak, többnek, jobbnak és erősebbnek. Részévé válik a családnak, a gyülekezetnek, a település közösségének, az egész nemzetnek – mondta dr. Nagy István.

Az agrárminiszter rámutatott, szükségünk lesz az erőnkre.

- Háború dúl a közvetlen szomszédunkban, fokozódik a migrációs nyomás, Európa identitásválsággal küzd. Közömbösség, igazodási kényszer, külső elvárások és érdekek fenyegetik a kétezres éves keresztény kultúrát. Azt a kultúrát, amelyből, mint a magvetésből, a keresztény magyar állam is megszületett. Ha valakik ezek után megkérdeznék, hogy van-e okunk a hálaadásra, akkor meggyőződéssel az válaszolom: igen. Hálás vagyok, mert ez a föld óv, megtart és táplál szellemi és fizikai értelemben egyaránt. Emlékezzünk hálással Isten kegyelmére, amely megajándékozott minket a földdel, és a tudással, amellyel megműveljük azt. A magyar mezőgazdaság az ország védőbástyája. Évezred óta védelmez és táplál bennünket, akik itt élünk, dolgozunk, termelünk a Kárpát-medencében. A nemzetközi piacokon is eredményes és versenyképes mezőgazdaságunk és élelmiszeriparunk van, amely képes arra, hogy biztonságos és jó minőségű élelmiszerrel lássa el a magyar családokat. Békeidőben is stratégiai a szerepük a lakosság ellátásában, most pedig hatványozott a felelősségük – húzta alá.

- Amikor imára kulcsolt kézzel kérjük az Úrtól, hogy a mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma, akkor abban az is benne foglaltatik, hogy a Gondviselő áldását kérjük mindazokra, akik ételt tesznek az asztalunkra – legyen szó növénytermesztő vagy állattenyésztő gazdáról, kertészetekben vagy gyümölcsösökben dolgozóról, borászokról vagy méhészekről. És ne felejtjük el az élelmiszeriparban dolgozókat, a kistermelőket, vagy éppen a tudományos élet kutatóit. Mindenben ott munkálkodik Isten mindenható akarata. Mert emberé a munka, Istené az áldás. A hagyományos hálaadó nap arra int bennünket, hogy magvetés nélkül nincs aratás. Ahogyan erős vidék nélkül nincs erős és versenyképes Magyarország. A hazai agrár- és vidékfejlesztés nemcsak a vidéken élő emberek ügye, mindannyiunk közös felelőssége és jövője. Adjunk hálát a földért, minden elvetett magért, felnevelt jószágért, minden dolgozó kézzért, melyek azért dolgoznak, hogy a mindennapi kenyerünk meglegyen – fogalmazott dr. Nagy István.

Szabó István • újságíró • gyülekezetünk tagja

Pálné Zavanyi Éva

ELKÉSZÜLT AZ ÚJ POROSZLÓI TORONYSÜVEG

Isten iránti hálával adunk hírt, hogy 2023. november elejére elkészült és helyére került a poroszlói református templomtorony új süvege. A Poroszlón áthaladók már több, mint egy éve csonkán láthatták a református templomtoronyt, mely süvegének elbontását megbillenése, statikailag veszélyessé válása indokolta. A korábban megszokott torony 1956-ban épült klasszicista stílusban, így nem ez az első alkalom, hogy változtatás történt a toronyon: 1801 óta ez a 8. toronysüveg változat. A korábbiak között különféle magasságú és stílusú toronytípusok kaptak helyet, ám a legutóbbi meggyengülését többek között a Tiszta-tó létrehozása miatt megváltozott szélirány okozta.

Az új süveget Hoór Kálmán építészmérnök tervezte erdélyi harangláb stílusban, 45 fokban elforgatott csúccsal, acél keretre épült szerkezettel. Ezek azért voltak fontosak, hogy az uralkodó széliránnyal szemben ellenálló legyen az építmény. Egy hernádnémeti ács család, Koseczki János ácsmester és fiai készítették el és helyezték fel az új süveget, mely csúcsdíszszel együtt 34 méter magas. Mohazöld színű, pikkelyfedéssel készült, s ez annyira egyedi, hogy tudomásunk szerint az országban jelenleg nincs más olyan református templomtorony, amely ezzel a fedési módszerrel készült volna. A kakas keleti irányba, a felkelő Nap felé fordul, s további református jelképek, így a glóbusz és a csillag is látható az új süvegen.

A tervezés pillanatában nem számítottunk rá, hogy a régi csúcsdísz helyett teljesen újat kell készíttetünk: a bontáskor derült ki, hogy az időkapszula tanulsága szerint 1940-ben fel-

helyezett csúcsdísz golyónyomokkal van tele, a jelképek számtalan helyen át lettek löve a történelem viharai közepette. Mégis hálásak lehetünk, hogy emiatt a régi csúcsdísz szétszerelésre került, így felszínre engedve az időkapszulát, amely 1940-es illetve 1908-as iratokat is magában rejtett. Ez utóbbi információi ismertek voltak a gyülekezet előtt: a korábbi építkezések mikéntjére vonatkoztak a benne leírtak. Az 1940-es irat azonban eddig ismeretlen volt a gyülekezet előtt. Megtudhattuk belőle, hogyan döntötték le egymást követő viharok a csúcsdíszet és hogyan adakoztak annak helyreállítására az egyházfenntartók. A dokumentum sértetlenül, jól olvasható formában, igazi kincsként került az egyházközség irattárába.

A régi torony elbontása, az új tervezése és kivitelezése az új csúcsdíszszel együtt közel 38 millió forintba került. Ebből 30 millió forint Magyarország Kormányának támogatása révén, és közel 8 millió forint pedig a gyülekezeti tagjaink adományaiból került finanszírozásra. A gyülekezet erején felül is adakozott a nemes cél érdekében, továbbíve őseik évszázadok óta megmutatkozó nagylelkűségét, melyről az időkapszulában talált 80 éves levél is beszámolt. Jelenleg a viharok során szintén megrongálódott toronyóra és harangszerkezet helyreállítására gyűjt egyházközségünk, a toronymester által előírt összeg 80%-a már össze is gyűlt erre a célra, így a munka jó reménység szerint folytatódik.

Templomunk süvegének megújulása hálás szívvel tölt el minket, de további felújításra szorul az időről időre beázó templomtető, melynek fedése elért az időkorán. A toronyszépsége annak teljes újravakolásával és festésével nyeri el majd méltó formáját. Ezeknek a munkálatoknak a forrását emberileg nem látjuk, de hisszük, hogy ha ez az Isten akarta, akkor minden idejében meglesz pont úgy, ahogyan az új süvegünk helyére került és már messziről hirdeti minden embernek, hogy „**Jöjjetek Krisztust dicsérni, bizó szívvel hozzá térni!**”.

IMÁVAL NYERT ÁLDÁSOK

Mielőtt belevágnék a bizonyágtételbe, el kell mondanom, hogy ahol élünk, Putnok egy olyan város, ahol sokszor a levegő is veszélyes, ahol nem maradnak meg a fiatalok, és aki csak teheti, elköltözik innen. Persze, egész Északborsodra jellemző az elvándorlás. Ez a missziói alaphelyzetünk, és ebben a mélységben tapasztaljuk szerető Mennyei Atyánk megtartó kegyelmét.

Az idén változtattunk néhány apróságon, melyek Isten Szentlelkének áldásait hozták magukkal. Az első jelentős változtatás abban nyilvánult meg, hogy a vasárnapi istentiszteletünkbe Kálvin János imádságának mintájára beillesztettünk egy közös imádságot, melyben mindannyian a Szentlélekkel való betöltekezésért, és a gyülekezetünk épüléséért imádkozunk.

A másik változás a bibliaórákkal kapcsolatos. Sajnos az elmúlt évek alatt a csoport tagjai kiöregedtek és sokan meghaltak. 2022-ben már csak 2-3 testvérünk jött el a bibliaóra-ra, és olyan is volt, hogy egyetlen egy lélek sem érkezett. Így nem mehetett tovább, emiatt elkerülhetetlen lett a megújulás. A változtatások – Istennek hála – körülbelül fél éven belül látványos épülést hoztak. Mostanra mintegy 25 testvérünk jár a hétköznapi alkalmainkra és nyolcnál kevesebben még soha nem voltunk. Csodálatos testvéri szeretetben és összetartásban gyűlünk össze, és mindannyian várjuk a bibliaórákat, imaórákat, hogy együtt lehessünk. Boldogan tapasztaljuk, hogy újabb és újabb arcok jelennek meg, akik többnyire középkorúak. Azért is nagy öröm számunkra, mert a középkorostály és az ifjúság éveken keresztül hiányzott az alkalmainkról.

A bibliaórákon már nem a gyülekezeti énekeskönyvet használjuk. Lehet, hogy az új énekeskönyv egy zenetörténeti remekmű, de a dallam- és ritmus-világa a mai ember szívének idegen, főleg a fiatal korosztály számára teljesen elavult. Ráadásul a mai ember gondjai nem ugyanazok, amik például a kilencvenes években, vagy a kétezres évek elején voltak, és

főleg nem azok, amelyek a száz évvel ezelőtt élt elődeinké annak idején. Csak kettőezer-húsz óta sok kellemetlen változás történt a nagyvilágban, a híveink pedig útmutatást várnak az egyháztól. Míg az Úr igéje örök világosság forrása, addig az énekeskönyv nem a Szentírás. Ezért a bibliaóráinkon az Erdélyi Református Egyházkerület ifjúsági énekeskönyvét használjuk, melynek dalai valóban a ma emberét szólítják meg. Ezeket a Szentlélek erejével lüktető énekeket boldog örömmel énekeljük mindnyájan.

Az imaórákon körülbelül tíz-tizenöt percnyi igemagyarázat után mindenkinek megvan a lehetősége, hogy bizonyágot tegyen. Elmondhatja az örömét, vagy pedig a bánatát megvallva könnyíthet szívéen. Kivétel nélkül mindenki szót kap, emiatt valóban egymás hite által épülünk. Olyan sokszor tapasztaljuk az Úr segítségét. Egyik héten még a bánatát vallja meg valaki, együtt imádkozunk érte, és pár héten belül, akinek a szíve oly keserű volt, örömmel tesz bizonyágot az Úr kegyelméről és segítségéről. Persze az imaóra az nem egy problémamegoldó automata eljárás. Mindent rábízunk az Úrra, legyen meg mindenben az Ő akarata. Egyszerűen jó együtt lennünk egymással és együtt imádkozni egymásért, a békéért, a Szentlélek erejéért, az útmutatásért, a segítségért, az erőért, a népünkért, a gyülekezetünk és az egyetemes anyaszentegyház épüléséért. Mindenki a saját szavaival imádkozik, úgy, ahogy a Szentlélek indítja. Majd életvidám énekekkel zárjuk az alkalmainkat és testvéri szeretettel búcsúozunk.

A legfontosabb változás, hogy minden hónapban tartunk egy evangelizációs istentiszteletet, melyen az örömtől és az Isten erejétől lüktető, vidám, lendületes énekeket éneklünk. Eleinte nem mindenki nézte jó szemmel az újítást, de látva a gyülekezet gyarapodását, a más településekről is hozzánk járó kedves híveket, immár minden jószándékú testvérünk örül az evangelizációs istentiszteletek bevezetésének. Bízunk a szerető mennyei Atyánk kegyelmében, hálásak vagyunk az imák által nyert áldásaiért. Áldassék az Ő szent neve örökkön örökké.

Dérer Zsolt | lelkipásztor

REFORMÁCIÓ | HATÁRON INNEN ÉS TÚL

Október 31. a reformáció ünnepe különösképp presbiterválasztási évben egyszerre számvetés reánk hagyományozott örökségünkkel és lelki felvérteződés a jövőre.

Nemhogy az egyetemes, de önmagában a magyar reformáció történelmi, társadalmi, építészeti és kulturális öröksége egyaránt kimeríthetetlenül gazdag, azonban a legfontosabb a lelki megújulás, ébredés.

Épp ezért fontos rámutatni, hogy a lutheri reformáció nem 1517. október 31-én a wittenbergi vártemplomnál a 95 tétel kifüggesztésénél kezdődik, mert az csak következménye az élő hitre jutásnak, az üdvbizonyosság megtalálásának, megértésének és befogadásának Luther Márton életében.

„Mivel tehát megigazultunk hitből, békességünk van Istennel a mi Urunk Jézus Krisztus által. Óáltala járulhatunk hitben ahhoz a kegyelemhez, amelyben vagyunk, és dicsekszünk azzal a reménységgel is, hogy részesülünk Isten dicsőségében. Sőt, dicsekszünk a megpróbáltatásokkal is, mert tudjuk, hogy a megpróbáltatás szüli az állhatatosságot, az állhatatosság a kipróbáltságot, a kipróbáltság a reménységet; a reménység pedig nem szégyenít meg, mert szívünkbe áradt az Isten szeretete a nekünk adott Szentlélek által.” /Róm 5, 1-5/

Az isteni kegyelem és gondviselés az ami megtartotta mind a mai napig az egész teremtett világot, benne evangéliom szerint reformált magyarországi keresztyén egyházunkat, magyar nemzetünket, családjunkat és személyes életünket egyaránt, amely kimondhatatlan ajándékaiért Istennek legyen hála.

A hit ajándéka az alapja és forrása a Magyarországi Református Egyházban minden szolgálatnak, amelyből külön kiemelendő a kárpátaljai lelkipásztorok helyállása a háborús viszonyok szorongattatásai között. A hitből származó cselekedeteket a gyülekezeti életből néhány kiragadott példával megvilágítva:

A Miskolc-belvárosi Református Egyházközség 50 fős gyülekezeti csoporttal látogatott Erdélybe 2023. augusztus 17–21. között, meglátogatva Gyulafehérvár, Nagyenyed, Marosszentimre, Boroskrakkó, Magyarigen, Sárd, Alvinc református templomait, gyülekezeteit, szórványközösségeit. A dél-erdélyi gyülekezeti út lényege nem történelmi emléktúra, nem felújított templomok megtekintése, hanem szórványban élő református keresztyén testvéreinkkel való közösség megélése.

2023. augusztus 20. istentiszteletet követően a presbitériumok együttes ülésén testvérgyülekezeti kapcsolat jött létre a Miskolc-belvárosi Református Egyházközség és

Gyulafehérvári Református Egyházközség között. A 2023. augusztusában került sor a Nyilas Misi Ház, a Miskolc-belvárosi Református Egyházközség ifjúsági- és missziós központjának festésére, átrendezésére gyülekezeti tagok közreműködésével, 31 fő szánta oda hitből, szeretetből idejét, szorgalmát, munkáját. **Meleg Attila** Gyulafehérvárott 2023. augusztus 20. délelőtti istentiszteleten a Jelenések könyve 2. része 1 – 7. versei alapján hirdette az ünneplő gyülekezetnek Isten ígését, amely textus 2023-ban a reformáció ünnepi

Ez vonatkozik történelmi múltunkra, reformátor eleinkre, a vallásháborúk fürgetegében, s a mai szolgálattevőkre egyaránt a kihívások és próbatételek sodrásában.

A hitben való megálláshoz és megmaradáshoz nélkülözhetetlen az igeolvasás, az igehallgatás és az imádkozás, úgy személyesen, mint a gyülekezet közösségében.

A lelki felvérteződés alapja, hogy el tudjunk csendesedni, Istenhez tudunk fordulni, Istenre tudunk tekinteni, – amint Péter is akkor tudott Jézus felé menni, amikor rá tekintett

üzenetének megfogalmazásához és a presbiterválasztásra történő elhívás tekintetében is iránymutató.

Az efezusi gyülekezetnek címzett igeszakasz minden mai gyülekezethez és egyen egyenként a gyülekezetek minden tagjához is szól.

„Tudom, hogy állhatatos vagy, terhet viseltél az én nevéért, és nem fáradtál meg.” /Jel 2, 3/

Isten tudatosítja a hívő emberben, hogy számon van tartva az élete, ismertek cselekedetei, küzdelmei, megpróbáltatásai az Úr előtt.

Az állhatatos és kipróbált hívőnek szól ez az üzenet, aki nem fáradt meg, mert mindenre van ereje annak, akit Krisztus megerősít.

„De az a panaszom ellened, hogy nincs meg már benned az első szeretet.” /Jel 2, 4/

Isten azonban figyelmeztet, hogy kipróbált és állhatatos szolgálattevőként is el lehet szakadni az első szeretettől.

a háborgó tengeren, s ahogy elvette a tekintetét elkezdett süllyedni – s akkor a Szentlélek elvégzi bennünk a hit megújításának munkáját. *„Emlékezzél tehát vissza, honnan estél ki, térj meg, és tedd az előbbi cselekedeteidet” /Jel 2, 5a/*

A reformáció öröksége az egyház egészét, az egyes gyülekezeteket és minden szolgálattevőt intse és buzdítsa egyedül a Biblia alapján az evangélium hirdetésére alkalmas és alkalmatlan időben és adjon megerősítést az Istentől kapott elhívás betöltésére az elkövetkező presbiteri ciklusban főgondnokoknak és presbitereknek a Tiszáninneni Református Egyházkerület minden gyülekezetében.

„Akinek van füle, hallja meg, amit a Lélek mond a gyülekezeteknek!” /Jel 2, 7a/

dr. Palicz Róbert • Miskolc-belvárosi Református Egyházközség főgondnoka

SZEMELVÉNYEK *a sajobábonyi református gyülekezet életéből*

Gyülekezetünkben 2023. március 26-án délelőtti istentisztelet keretében emlékezünk meg a húsz évvel ezelőtt elhunyt férjemről, Bányi Attiláról, aki itt végzett lelkeszi szolgálatot. A megemlékezés meghitt, családi légkörben telt.

Az elmúlt húsz évben sok nehézségen és örömmön keresztül vezetett át bennünket a Jó Isten. Ez év július 24 és 28-a között a Mozgásban Maradók Egyesületével közösen hittantábort szerveztünk. Mária életútját dolgoztuk fel. A lelki felkészülés közben sportos és kreatív tevékenységeket végeztünk. Falat másztak és lovagoltak a gyerekek, illetve kirándultunk a közelben.

Szeptember 1-jén hajnali órákban indultunk el Désaknára, ahol négy napot töltöttünk el a testvérgyülekezetünknel. Ismerős családoknál szállásoltak el bennünket.

Szombaton reggel Szarvaskendre utaztunk, ahol ünnepi istentiszteleten vettünk részt korábban szolgált és a jelenlegi lelkipászorokkal együtt. A nap közös ebéddel zárult.

A vasárnap délelőtti istentisztelet előtt a római katolikus plébánossal közösen egy mikrobuszt áldottunk meg. Magyarországról érkezett adományként. A désaknai és a környékbeli magyar gyermekek iskolába szállítását végzi.

Az igei szolgálatot én végeztem, ezután átadtuk a kis közösségünk ajándékát, egy eredeti vizsolyi Bibliát és A Könyvek című négykötetes könyvsorozatot.

A gyülekezeti házban szavalóverseny néptáncbemutató keretében megemlékeztünk a kétszáz éve született Petőfi Sándorról. Középiskolás fiatalok magyar néptáncokat mutattak be népviseletben. Közös ebédet tartottunk beszélgetéssel. Este Dés megtekintettük a helyi templomokat.

Másnap délelőtt elbúcsúztunk kedves vendéglátóinktól, akikkel áldásokban gazdag napokat töltöttünk együtt.

Bányiné Varga Erzsébet

20 éves a Nyilas Misi Ház

„Légy hű mindhalálig, és neked adom az élet koronáját.” (Jel 2,10)

Ezt az ígét olvashatja, aki Miskolc belvárosában a Kossuth utcán sétálva feltekint a Nyilas Misi Ház homlokzatára. Mi is lenne a Nyilas Misi Ház? Miskolcon a Kossuth utca 15. szám alatt található, 2003-ban készült el a jelenlegi épület Rudolf Mihály tervei alapján.

A szikár definíció szerint a Miskolc-belvárosi Református Egyházközség gyermek és ifjúsági missziós központja.

Sokkal szemléletesebb azonban egyházközségünk korábbi presbitereinek Dr. Mózes Huba irodalomtörténésznek a megfogalmazásával élni: a gyülekezet csemetekertje. A Nyilas Misi Alapítvány a Nyilas Misi Ház felépítésében, majd működtetésében, programjainak finanszírozásában közreműködő civil szervezet.

2023. október 14–15-én kétnapos programsorozattal adtunk hálát az Úrnak a Nyilas Misi Ház 20 éves fennállásáért. Az ünnepségsorozat szombat délután Esztenás táncházal kezdődött, majd vasárnap délelőtti istentiszteletet és családi napot követően, központi eleme a vasárnap délutáni hálaadó istentisztelet volt, amely egyben a 29. Veczán Pál Egyházzenei Kórustalálkozó záróalkalma is.

A hálaadó istentiszteleten Balog Zoltán dunamelléki püspök, a Zsinat lelkészi elnöke hirdette Isten ígését. Az ünnepi prédikáció üzenetéből kiemelem, hogy a keresztyén identitás és lokalitás kapcsolatán keresztül a zene és a kultúra eszközeinek használatával hitbeli döntéseket kell hozni, hogy tudjuk az ember javára és Isten dicsőségére végezni a missziót.

Ilyen hitbeli döntés eredménye volt a Nyilas Misi Ház, valamint annak megvalósításához a Nyilas Misi Alapítvány létrehozása. Amikor Szabó Sándor korábbi miskolc-belvárosi református lelkipásztor az egyházközség presbitériuma elé vitte a ház felépítésének ügyét, Üszögh Lajos felvetette az alapítvány ötletét az sok aggálllyal és kétséggel találkozott.

A Nyilas Misi Ház felépítése és működtetése, az anyagi források rendelkezésre állásához, a programok megszervezéséhez a feladatok sokasága sokszor látszott és látszik emberileg erőnket meghaladónak.

A keresztyén ember azonban hiszi és vallja, hogy Isten senkire sem rak több terhet, mint amennyit el tud hordozni és megkapja a kiszabott feladatokhoz az erőt, ám azt el kell kérnünk az Úrtól.

Pásztor Dániel tiszáninneri püspök, a Zsinat lelkészi aelnöke a hálaadó istentiszteleten köszöntőjén, a Nyilas Misi Ház földszintjén, a falra is felírt ígét helyezte az ünneplő gyülekezet szívére: „Jó az Úr!” /Náh 1,7/

Ennek az ígének az igazságát és az életben megmutatkozó valóságát gyülekezetünk életében folyamatosan megtapasztalhatjuk Isten gondviselő kegyelméből és szeretetéből, úgy a Nyilas Misi Ház megépítése, mint annak működtetése során az elmúlt húsz esztendőben.

Isten mindig gondoskodott anyagi forrásokról, pályázatokkal, adományokkal, támogatókkal, szolgatársakat adott az úton, lelkipásztorokat, presbitereket, kuratóriumi tagokat, gyülekezeti tagokat, önkénteseket, segítőköt.

A hálaadáson túl az ünnep része a múlttal való számvetés, az elvégzett szolgálatok megbecsülésének kifejezése és a jövőbe való előrettekintés.

A Nyilas Misi Ház történetében 2022. évben zárult le egy korszak, mivel Szabó Sándor lelkipásztor nyugdíjba vonult, s az egyházközségi közgyűlése, Meleg Attilát választotta meg a Miskolc-belvárosi Református Egyházközség vezető lelkipásztorának.

Szabó Sándor 2022-ben leköszönt a Nyilas Misi Alapítvány kuratóriumi elnöki tisztségéről is, s helyére Meleg Attila került.

A Nyilas Misi Ház létrejöttében és 20 éves fennállásában meghatározó szerepet vállaló szolgálattevők és támogatók a hálaadó istentiszteleten *Nyilas Misi alapítványi díjban részesültek: Balog Zoltán – Magyarországi Református Egyház Zsinata, Pásztor Dániel püspök – Tiszáninneri Református Egyházkerület, Szőnyi Tamás esperes – Borsod-Gömöri Református Egyházmegye, Szabó Sándor a Miskolc-belvárosi Református Egyházközség nyugalmazott lelkipásztor, a Nyilas Misi Alapítvány tiszteletbeli elnöke, Béres-Csögör Orsolya a Miskolc-belvárosi Református Egyházközség korábbi beosztott lelkipásztor, Dr. Dudás Illésné a Miskolc-belvárosi Református Egyházközség presbitere.*

Mi tehát a Nyilas Misi Ház feladata? Betölteni az igei rendeltetést: „És mondd el fiaidnak azon a napon”. /2Móz 13,8/

A Nyilas Misi Ház küldetése, hogy összekösse a generációkat, közösségi teret biztosítson családi, nemzeti és egyházi programoknak, magyar nemzetünkhöz tartozásunk és református keresztyén hitünk megélésére.

A hálaadó istentiszteleten két ifjú miskolc-belvárosi gyülekezeti tag, Elekes Réka és Kovács Miklós Márton mondtak személyes beszámolót a Nyilas Misi Házban megélt élményeiről, tettek bizonyosságot az alkalmakon, táborokon, bentlakásos hétvégéken keresztül Istennel való találkozásukról,

hitük épüléséről. A Nyilas Misi Ház első húsz esztendejének legfontosabb öröksége a gyermekek és ifjak szívére helyezett evangélium és az annak befogadását megmutató bizonygatótelemek. A megtért, élő hitre jutott ifjak élete vezet keresztyén családokhoz, hogy a Nyilas Misi Házba lépve ne csupán a falon olvashassuk, hanem az igével megvalljuk és megéljük: „*De én és az én házam népe az Urat szolgáljuk! /Józs 25,14/*”

A Nyilas Misi Ház soron következő húsz évének az Úrtól reánk bízott feladata, hogy e csemetekert gyümölcsei megmutatkozzanak, kilépjenek a ház falai közül és nemzeti megújulás, lelki ébredés eszközei legyenek Miskolcon, a Kárpát-medencében, s mindenütt a teremtett világban, ahová az Úr vezeti őket.

Balog Zoltán igehirdetéséből idézve: „Kérdezzük meg, milyen tervet készít Isten Miskolc, Felső-Magyarország részére? Milyen tervet az evangélium hirdetésére, mert a keresztyén élet értelme, hogy szembesüljünk és szembesítsünk. Szembesüljünk az evangéliummal, és szembesítsük vele azokat, akik ránk vannak bízva.”

A jövődő Isten kezében van, s imádságos szívvel kérjük a Miskolc-belvárosi Református Egyházközség 2023. évi vezérigéjével:

„Ó, Uram, ha elnyertem jóindulatodat, járj közöttünk, Uram! /2Móz 34,9b/”

dr. Palicz Róbert
Miskolc-belvárosi Református
Egyházközség főgondnoka,
Nyilas Misi Alapítvány kuratóriumi tagja

Hit és élet a templomon túl Ragályon

IMASÉTA – ELCSENDESEDÉSRE

Tagadjuk vagy sem, élményközpontú világban élünk. A reklámok, a filmek, a közösségi médiában megjelenő fényképek mind azt sugallják, hogy az életet, amennyire csak lehetséges, élvezni kell, élményeket pedig gyűjtögetni, sőt habzsolni. Akarva-akaratlanul ezt értjük, hiszen világunk hat ránk, keresztyénekre is. Ezzel azonban az is jár, hogy egyre nehezebben állunk meg, nézünk lelkünk mélyére, csendesedünk el, hiszen a felszínen minket érő nyomás sok, gyors információ és épp ezekre a lényeges pillanatokra tesznek bennünket képtelenné.

Lehet ez másképp is, válhat az impulzus eszközzé! Sétálva imádkozni? Reformátusként a legjobban az összekulcsolt kézben, meghajtott fejjel, a belső szoba képére gondolunk, ha az elcsendesedésre gondolunk. Ez a műfaj azonban lelki, belső vándorútra hív minket, ami során az összes érzékszervünk szerepet kap, hogy az imádság monológiából dialóg alakulhasson ki. Mára már sok közösségében kipróbálták az **IMASÉTÁT**. Talán a rohanó világ, talán egyszerűen a **CSEND HIÁNYA** teremtette és élteti ezt a műfajt. Ennek legfontosabb eleme az **EGYDÜLLÉT JÉZUSKRISZTUSSAL**. Az **IMÁDSÁG** légköre, a **MÉLY GONDOLATOK** mentén való gondolkodás. Ez az **IMASÉTA** most az Úr 2023. évében a reformáció hónapjában került sor Ragály községének megújult parkjában. Mindenki találgatott, hogy vajon mit takar ez az egész, míg el nem készült a 9 állomásból álló Hálaadás imasétája. Ezután kicsik és nagyok egyaránt nagy izgalommal láttak neki, akárcsak a népmesék vándorai, vándoroltak állomásról állomásra. Hálaadás a teremtett viláért, Hálaadás Isten gondviseléséért, Hálaadás a lelki táplálékért, Hálaadás az életért, Hálaadás a családjáért, Hálaadás a lelki családjáért/közösségéért, Hálaadás a kegyelemért, Hálás szív állomásain vezet végig a vállalkozókat. Az imaséta keretében élményben van része az utat bejárónak, hiszen képeket nézhet, idézeteket olvashat, történetet hallgathat és feladatokat oldhat meg. Mindezek az eszközök azt a célt szolgálják, hogy lelkünk mélyére nézzünk, és közben kapcsolódjunk a mi mennyei Atyánkhoz, formálódjon az életünk, gyógyuljanak sebeink. Megdöbbenő volt látni a diákjaink és gyülekezeti tagjaink arcán tükröződő mély érzelmeket, ahogyan végigjárták az egyes állomásokat, mélyen, legbelül megélve a zeneszó mellett olvasott történeteket és idézeteket. Azután a lelki tarisznyájukba került az Istentől jövő reménység hamuban sült pogácsája, a békesség vize és a hálaadás öröme is. A nehézségekre, kihívásokra sajnos továbbra is készülni kell, de talán így, közös erőgyűjtés után nekivágva a hétköznapi menetének, kicsit könnyebb lesz az előttünk lévő út.

A Tirekifi Hála imaséta anyaga és plakátjai ingyen kölcsönözhetők az egyházkerület ifjúsági missziós szervezetétől. A kölcsönzéssel kapcsolatban érdeklődni az iroda.tirekifi@gmail.com e-mail címen lehet.

Szegedi Csaba lelkipásztor | Ragály

LÉVAY EMLÉKNAP SAJÓSZENTPÉTEREN

„Gondviselő jó Atyám vagy, Ó, én édes Istenem”-kezdettel zengett a 277-ik ének 1-2 verseivel, a szerző szülővárosában, a Sajószentpéteri Református Nagytemplomban 2023. november 19-én 10.30-kor. Az ünnepi istentiszteletre Marozsák Dániel várta a meghívottakat és a gyülekezetet. A zenei szolgálat színvonalát Flachné Mezey Martina zongoraművész-kántor orgonajátéka biztosította.

A kazettás mennyezet és bárdal faragott barokk karzat és padozat, híven tükrözi a reformáció századainak tempom és Isten szeretetét. Ez a történelmi milió fogadta az érkező híveket. Az ünnepelt nevét viselő Lévay József Református Gimnázium küldöttsége, névadójának családi padjában kapott helyet, az egykori férfi oldal első sorában. Az alkalom Estók István gimnáziumi intézményi lelkipásztor igehirdetésével folytatódott. Aki az 1Mózes 15,6 alapján Ábrahám hitének és tetteinek bátorságát és példáját elevenítette fel, mint amelyek megmutatkoznak néhai Lévay József életében is. Életművében egyszerre található meg a hazaszeretet és a mélységes bizalom a gondviselésben. Végig elkötelezett tagja maradt református egyházának. Szemere Bertalan írnoka Pozsonytól Aradig. A kiegyezés után újságíróként dolgozik Pesten. 1852-1865 között a Miskolci Református Gimnázium magyar-latin tanára. Borsod vármegye első főjegyzője, később kis időre alispánja lett. A Tiszáninneri

Református Egyházkerület harcos tanácsbírája a „pátens harc” idején. Költő és műfordító. Barátja Arany, Tompa, a fiatal Petőfi. Elkötelezett az ifjúság hitre nevelése érdekében: diák újságot szerkeszt Lévay-Irka néven. A Magyar Tudományos Akadémia tagja. A nagyívű életpálya végén, mindig parázsló szíve a családi sírhelyen találta meg nyughelyét életének 93-ik évében. Mi pedig hálásak vagyunk ezért a példáért. Minket is arra bátorít, hogy a magunk helyén, Istentől kapott tehetségünkkel szolgáljuk testvéreink, nemzetünk és gyülekezetünk épülésének javára! Rövid imádságot követően a szót Paszternák István, a gyülekezet gondnoka, már mint régész, történész, műemlékvédelmi szakértő vette át, bemutatva a Lévay család emlékét őrző úrasztali terítőt. Szülei emlékének kívánt adózni ezzel a gesztussal, az idősödő Lévay József. A zárzó Major Zsolt lelkipásztor részéről hangzott el. Az ünneplő sokaság és a megívott vendégek, ezt követően megkoszorúzták a Lévay-ház falán elhelyezett emléktáblát. Amit egy rövid tárlatvezetés követett történelmi portán. Az egykori lakók emlékét Paszternák István éltes beszámolóit tették elevenebbé. Ünnepi műsorra a kis város Rendezvények Házában került sor. Itt Jelényi Lászlóné presbiter, a Nőszövetség titkára fogadta a sokaságot, mint az esemény házigazdája. Prof. Dr. Horváth Zita, a Miskolci Egyetem rektora, Sajószentpéter Pro Urbe díjazottja méltatta a jeles eseményt Őt, Dr. Faragó Péter, helyi polgármester bibliás köszöntése követte. Az ünnepi műsor nyitó gondolatait Dr. Ábrám Tibor, a miskolci Lévay József Református Gimnázium és Diákotthon igazgatója tolmácsolta. Hálát adott a közel harminc éves együttműködésért, és szeretettel a hallgatóság figyelmébe ajánlotta a diákok ünnepi műsorát. Povázsayné Barkó Krisztina Éva és Petró Balázs felkészítő tanárok közreműködésével kelt életre a gazdag Lévay hagyaték, amiből a diákok prózával és zenével kísért drámajátéka adott ízelítőt. A képzelet szárnyán végig kísérhettük e rendkívüli hitvalló életútját. A köszöntők sorát File Tamás, a Bányai Gyülekezetért Alapítvány elnöke folytatta. Őt Dr. Tóth Péter történész, címzetes egyetemi tanár, Sajószentpéter díszpolgára követte, aki a Lévay emlékház bútorzatának megmentését ismertette. A zárót Major Zsolt a Bányai Gyülekezet lelkipásztorának tolmácsolásában hallhattuk. Külön köszönet illeti özvegy Horváth Barnáné, nyugalmazott esperesné asszonyt, aki 30 éve elindítója és kezdeményezője volt ennek az ünnepségnak a Református Nőszövetség megszervezésével együtt. **Mindezért legyen Istené a dicsőség!**

Estók István • intézményi lelkész

TE MIT TESZEL A JÁSZOL ELÉ?

Évtizedekkel ezelőtt, a hetvenes évek elején, voltam gimnazista a méltán ismert Debreceni Református Kollégiumban. Ott, ahol sok híres ember nevelkedett: Csokonai, Kölcsey, Arany, Móricz és még hosszasan sorolhatnám. Karácsony közeledtével mindig elborítanak az emlékek.

Az adventi gyertya eszembe juttatja a régi kollégiumi éveket, az osztálytársakat, a barátokat, a kiváló tanárokat.

Először advent első vasárnapján álltunk meg az adventi koszorú mellett, s gyújtottuk meg rajta az első gyertyát. S ez az egyetlen láng is bevilágította a téli sötétséget, de fénybe borított bennünket is. Vallástanárunkkal, dr. Rózsai Tivaddal hosszan beszélgettünk arról, hogy mit jelent nekünk a karácsony. Egy héttel később a kigyúló második gyertya reményt sugárzott: **Az Isten szeret.**

Ahogy háromra nőtt a gyertyák száma, úgy növekedett fényük, melegük. Közben magunk előtt láttuk a külső hideget, a szállást kereső Józsefet és Máriát, akik Betlehem-

ben elutasítással találták szembe magukat, s a mezítelen Jézust, akit anyja, Mária szeretete és az állatok lehelete melegített. A téli szünet előtti kibocsátó istentiszteleten, ahol újtjára bocsátották a teológus hallgatókat is a vidéki gyülekezetekbe, arról beszélt a lelkész, hogy mi mit teszünk a jászol elé.

Régen történt mindez, de karácsony közeledtével eszembe jutottak. Olyan korban élünk, amikor versenyt futunk az idővel, önmagunkkal. Az ünnep üzletté vált, beárnyékolják az ízléstelen, giccses árucikkek. Mindenütt fények villognak, ki-díszített ablakok, karácsonyfák állnak a tereken, csak belőlünk hiányzik a fény, a meleg. Talán

még nem késő, talán még megtaníthatjuk gyermekeinket a szeretetre, a törődésre, s arra, hogy mindezekhez csend, nyugalom, békesség szükséges. Próbáljunk utat találni embertársainkhoz, akiktől a Covid járvány alatt még jobban elidegenedtünk, akikről már lemondunk. Tegyük mi ezt a jászol elé.

A negyedik gyertyát már otthon, családi körben gyújtottuk meg. Teljessé vált a fény, beteljesült a remény. Aztán a szüleimmel együtt hallgattuk a templomban a karácsonyi örömhírt, szívünk melegével leheltük be a fűtetlen templomot, majd a fagyos hóban hazafelé a rokonok, szomszédok ablaka alatt elénekeltük ismert református énekünket: **Az Istennek szent angyala...**

Otthon már várt a feldíszített karácsonyfa, alatta a tőlük telhető ajándék, amitől mindenél fontosabb volt az ő szeretetük. A szépen megterített asztalon a finom karácsonyi ételek mellett hálát adtunk az együttlétért, az egészségért, Jézusért, akiben „*az egész népnek öröme lesz*” (Lk. 2,10).

Mi volt szép akkor? A mai korban már nehéz megfogalmazni. A karácsonyi ének, a betlehemi csillag, a gyertya lángja, a családi együttlét megmutatta azt, hogy mit tud teremteni a hit és a szeretet. Az ünnep nyugalma, békéje az egész karácsonyt áthatotta.

Egyik legszebb ünnepünk előtt szorongással gondolunk az előzetes tennivalók-

ra: az ajándékok keresésére, a fenyőfa beszerzésére, feldíszítésére, az ünnepi vacsora elkészítésére.

Bőven van dolgunk, az igaz, de Jézus születésének méltó megünnepléséhez lelkileg is fel kell készülnünk.

Mielőtt az otthonokban megszólal a karácsonyi csengő, ne felejtsük el átgondolni: **Mi mit tennénk a jászol elé?**

Lenkey-Simon Mária, presbiter
Ragályi Református Egyházközség

HÉT ÉV ÉPÍTKEZÉS

„Mindeddig megsegített minket az Úr” 1Sámuel 7,12b

A Zilizi Református Egyházközségben ezt az ígét választottuk 2023-ra az év vezérigéjének és ezzel a hálaadással és örömmel készültünk arra az istentiszteletre, amelyen ünnepélyes keretek között is hálát adhattunk a Mindenség Urának, hogy gazdagon megáldotta minden munkánkat.

2017-ben kezdődött az a nagyszabású felújítási munka, aminek most már lassan a végéhez érünk. Isten kegyelméből megvalósulhatott a parókia energetikai korszerűsítése, a gyülekezeti ház teljes körű külső és belső felújítása, valamint a templom tetőfelújítása, utólagos vízszigetelése, villamoshálózatának cseréje, harangvillamosítás cseréje, padok felújítása, festés és homlokzat felújítása. Mindezekre számos Állami támogatást nyertünk el, valamint a Tiszánineni Református Egyházkerület és az Abaúji Református Egyházmegye is többszöri anyagi segítséget nyújtott a munkafolyamatok során. Mindezek mellett pedig a gyülekezet tagjai is kivételes anyagi áldozatot vállaltak, amikor adományaikkal vagy kétkezi munkával segítették a templom megújulását Isten nagy neve dicsőségére.

Visszatekintve az elmúlt 7 év építkezésére az az érzésem, mintha belecsöppentünk volna abba a bizonyos Bibliai történetbe, amikor azt mondja az Úr Jézus a tanítványoknak, hogy lám itt van ez az 5000 ember, adjatok neki enni. És a tanítványok csak néztek értetlenül, talán volt, aki csodálkozott, talán volt, aki mérgelődött Jézusnak ezen kérésén, de a megoldást nem nagyon tudta, egyikőjük sem. Aztán jött egy kisfiú és odaadta Jézusnak azt, amije volt és mindenki boldogan, meglepődve térhetett haza.

Az elmúlt hét év alatt mi is voltunk sokszor a tanítványok szerepében is, amikor csodálkozva, vagy inkább kérdően néztünk fel: **hogyan Uram? Mi?** Mi, nem tudjuk ezt megvalósítani. Olyan is volt, amikor úgy éreztük, hogy erőnket és

képességeinket meghaladó feladat áll előttünk. De mindközben átélhettük azt is, hogy a mindenható Isten csodálatos munkája által elvégezte az emberi szívekben, hogy mindenki odaadja az Úrnak azt az öt kenyert és a két halat aztán pedig megáldotta és megsokasította azt, amit mi nem szorongattunk a kezünkben, hanem odaadtuk neki. Isten megértette velünk, hogy ami itt történik, az rólunk szól. A gyülekezet és Isten temploma mi vagyunk, akik itt közösségekben vagyunk övele.

Így adott hálát a gondviselő Istennek november 4-én ünnepi istentiszteleten a zilizi gyülekezet és mindazok, akik osztozni szerettek volna az örömeinkben. Mindezekért az áldásokért és csodákért, életünket megtartó, mindenkor hordozó, megváltó szeretetért, Istené legyen a dicsőség.

Szmolka -Tárkányi Edith

ŐSZI evangelizációs esték ABAÚJVÁRON

De most így szól az ÚR, a te teremtőd, Jákób, a te formálód, Izrael: Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy! (Ézsaiás 43,1) - ezzel az igével kezdődött el minden este az evangelizáció Abaújváron 2023. november 17-én és 18-án.

Az esték témája a **Ne félj!** volt, ami nagyon aktuális ezekben a napokban is, hiszen nincsen olyan nap, amikor nem kell valamitől félnünk, vagy valami miatt aggódnunk. Itt van a majd' 2 éve tartó háború a szomszédunkban és a több mint egy hónapja tartó Izraelben. Vírus fertőzések, halálozások és földrengések, már itt a közelünkben is. Fejér Zoltán – *mindenki Zola bá'-ja* – ezekkel a gondolatokkal vezette fel az igehirdetését, ami után a Jelenések könyvéből magyarázta a megjeleneteknek az ígét nagyon kézzelfoghatóan és érthetően.

Nem egyedül érkezett erre a hétvégére az abaújvári és pányoki gyülekezet evangelizációjára, hiszen már többször is szolgált nálunk a **RefiDicsBand**-del, akik a Sárospataki Református Kollégium Gimnáziumának dicsőítő csapata. A lelkes fiatalokból álló „band” sokat készült arra, hogy vezessen bennünket minden este az éneklésben, hiszen nem koncertezni jöttek, hanem dicsőíteni. A fiatalos lendületükkel, de a Krisztus ügyéhez illő alázatossággal és precízséggel énekeltek, és zenéltek. A dalaikat gyönyörűen feldolgozták hangszereikre és tényleg lelkük legmélyéről szólt az üzenet az énekeken keresztül is.

Minden este, az igehirdetés után az ige és a prédikációk gyakorlatba való áthelyezéséről hallhattunk a biztonságtévőinktől.

Péntek este **Paróczy Tamás** és **Tácsi Klára** beszélt arról, hogy hogyan tudja Isten összeszőni még 50 felett is az életuta-

kat. Milyen kacskaringós és próbákkal tűzdelt sorsokkal a tarsolyukban találkoztak és majd 2 éve élnek együtt egy párként. Jó volt azt hallani, hogy még a válás után és az özvegységben sem elcsüggedve, hanem Istenre figyelve kértek társat, hogy együtt öregedhessenek majd meg.

Szombat este **Victor Ágoston és felesége, Timi** tett biznyságot arról, hogy milyen nehézségekkel kellett megküzdeniük a házasságuk elején és azóta is folyamatosan. Hogyan tudták és tudják Istenre bízni a munkahelyváltásokat, az első családi ház és autó megvásárlását. Hogyan válaszolt az imádságaikra Isten szinte teljesen lehetetlen helyzetekben és mutatta meg, hogy még az anyagi dolgainkat is tegyük le az Ő kezébe, hiszen tőle kaptunk mindent és tőle várhatjuk a további segítséget is.

Estéinket szeretetvendégséggel zártuk, amikor egy meleg tea és finom sütemények elfogyasztásával még jó volt együtt lenni és beszélgetni.

Idén ősszel sem csak a gyülekezeteinkből, hanem a szomszédos és távolabbi gyülekezetekből is érkeztek vendégek, akik ezeken a hideg, sötét őszi estéken szeretettek volna Jézus lábaihoz leülni és ott hallgatni, hogy mit mond, milyen üzenettel szeretne bennünket visszaengedni a hétköznapiok forgatagába.

Tóth Viktória | Abaújvár

HÁLAADÓ ALKALOM | RUDABÁNYÁN

2023. október 14-én a Rudabányai Református Egyházközség hálaadó istentiszteletet tartott a gyülekezeti közösségi ház felújítása alkalmából. Ez az épület különösen kedves a gyülekezet tagjai számára, ugyanis régen iskolaként funkcionált és a gyülekezet több tagja is örömmel emlékszik vissza arra, hogy egykor ebben az épületben tanulhatott.

A hálaadó alkalmon mindenki nagy öröme közel 70 fő vett részt, akik között ott voltak a gyülekezet tagjai, a település lakói és a meghívott vendégek is, úgy mint, **Kusnyír László** az *Abaúji Református Egyházmegye* esperese, **Novák Péter** polgármester, **Jósvay László** római katolikus plébános és a **szomszéd falvak református lelkipásztorai** is. Az alkalom azzal kezdődött, hogy Lencsés Noémi lelkipásztor köszöntötte a megjelenteket. Ezt követően Kusnyír László esperes hirdette az ígét. Igehirdetésében Isten különös gondoskodását hangsúlyozta. A gyülekezeti éneklést Szabó Péter szuhogyi lelkipásztor segítette kántori szolgálataival. Az ígehirdetés után a rudabányai Rozmaring Asszonykórus előadásában meghallgathattuk református énekeskönyvünk 794. és 844. dicséretét, majd a gyermekek rövid műsorában gyönyörködhattunk. Piros Anna 7. osztályos tanuló fuvolajátéka után *Túrmezei Erzsébet: Szóljon az ének! Zengjen a hála!* című költeményét szavalta el, ezt követte *Rudnyánszky Gyula: Isten áldása* című versnek meghallgatása Madarász Benjámint 3. osztályos tanuló előadásában.

Mivel a rudabányai templom egy meglehetősen régi, kora gótikus stílusban készült műemlék épület, néhány szoban bemutatásra került annak története a régi iskola épületével együtt. Majd Novák Péter Rudabánya polgármestere és Vincze Béla főgondnok köszöntötték a gyülekezetet és ismertették hogyan zajlott a felújítás, ami az önkormányzat és a református gyülekezet közös erőfeszítéseinek és a település által kapott pályázati pénznek köszönhetően valósulhatott meg. Elhangzott, hogy a munkálatok során elvégezték az ablakok és a bejárati ajtó cseréjét, a padló lebetonozását és laminált padlóval való burkolását, a vilamoshálózat felújítását, a plafon és a falak rendbetételét, festését, az épület külső festését és új lámpák felszerelését. Mind a főgondnok, mind a lelkipásztor megköszönte azok munkáját, akik valamilyen módon segítettek az épület felújítását, valamint a hálaadó alkalom megszervezését és lebonyolítását.

A gyülekezet kivonulása alatt ismét az asszonykórus szolgált. Az ünnepség után szeretetvendégségre került sor a felújított közösségi házban, ahol alkalom nyílt az épület változásainak megcsodálására, beszélgetésre, a finom ételek és sütemények elfogyasztására. A felújított épület falait a rudabányai gyülekezet életét megörökítő régi csoportképek díszítik. Ezt a hagyományt követve sor került egy közös csoportkép készítésére azzal a céllal, hogy majd az elkészült kép is oda kerüljön a többi mellé a falra, emléket állítva ennek a szép alkalomnak.

Lencsés Noémi

TÖBB, MINT EGY HÁLAADÓ ÜNNEPSÉG: BESZÁMOLÓ DAMAKRÓL

Damak neve 1279 óta ismert. Első templomáról semmit sem tudunk. A második, zindelytetős helyett jelenlegi, harmadik templomát 1913-ban építették, az idők folyamán azonban látványosan szükségessé vált a felújítása. Helyben lakó lelkészük néhány évtizede nincs, körzetben Edelény-Borsodról látja el lelkipásztoruk az itteni szolgálatokat. A településnek kb. 240 lakója közül 70 egyházfenntartónk van, szerény anyagi lehetőségekkel, így a felújítás nagyrészt pályázati úton tudtuk megvalósítani. Nagy esemény ez egy kis közösség életében, melyért Istennek tartozunk hálával, ezért megfogalmazódott szívünkben a hálaadó istentisztelet gondolata, vágya is. Az ünnepséget lelkiismeretes készülődés, örömmel teli várakozás előzte meg. Újabb alkalom volt az összefogásra a gyülekezettel egybefonódó falu népével, a település egyetlen templomában.

Amikor az előkészületekhez leültünk megbeszélni a részleteket a presbitérium közösségében, igével, imával és énekkel, megtapasztalhattuk, azt, amit a mesebeli kőleves történetében, minden belekerült, hozzáadódott, szinte magától. **De mi tudjuk kitől:** a hatalmas Istentől, mint ahogyan Reményik Sándor megfogalmazta a *Kegyelem* című versében. A megbeszélés végén boldog egyetértéssel tudtunk felállni az asztaltól és hozzálátni feladatainkhoz. Mindenki odatette munkáját, javait, testi és lelki erejét, segítőkészségét, imádságát, szívét-lelkét ahhoz, hogy ez az ünnep méltó legyen a mi Istenünkhöz, aki adta nekünk a hálaadás alkalmát, épületünk és szívünk megújulásának lehetőségét.

Szép ünnepnek ígérkezett, mint ahogy az is lett azoknak számára, akik Isten kegyelméből részt vehettünk rajta. A

készülődés részeként hangzott sokfelé a meghívás szava a találkozás reményében, e-mailen, postán, személyesen, írásban, szóban, hogy akinek van füle a hallásra, az mind hallja meg és jöjjön. Külön felkerestük azokat a gyülekezeti tagjainkat, akik 80, 75, 65, 60, 50, 45, 35 éve tettek konfirmációs fogadalmat templomunkban, közülük a helyben lakókat személyesen látogattuk meg. Közben régi, szép emlékek elevenedtek fel, a konfirmációs igék, énekek, lelkipásztorok, iskolatársak nevei. Élmény volt minden találkozás, beszélgetés, melyet a legtöbb helyen, ahol lehetőségünk adódott rá, imával és énekkel zártunk. Megható volt viszontlátni az ünnepi istentiszteleten sokukkal.

Október 7-ére szerveztük az ünnepet. Ez a nap is megerősítette bennünk, hogy minden nap és minden találkozás lehetősége lehet ünnep, ajándék Istentől, mert semmi sem természetes. Nem természetes, hogy egy kicsi gyülekezetnek lehet megújult temploma, akár csak részben is. Azt sem vehetjük természetesnek, hogy minden készen áll a megadott időre, az sem, hogy élünk és ott lehetünk. Nem természetes az egészségünk, még a szolgálattévők egészsége sem. Ugyanolyan emberek vagyunk, mint bárki más. Minket is utolérhet a lázas betegség, mely esperes úrakat sem kímélte, vagy egy vesegörcs, melynek folytán helyi lelkipásztorként azon a napon még a megyei kórház sürgősségi ellátásáról siettem el, hogy részese lehessen a rám bízott gyülekezet ünnepének. Hála Istennek azért is, amiért megengedte, hogy ott lehessünk. S különösen imádkozunk Izraelért, az ott élő-kért, akiket éppen aznap ért támadás. Isten kegyelmeként tartjuk számon lelkésztársaimmal, hogy oda, ahová szintén készülődtünk néhány nap múlva, nem engedte meg, hogy elmenjünk.

” 1279 DAMAK ”

Eszembe jutott azóta többször is az az ige, hogy „*Áron is megvegyétek az alkalmakat, mert a napok gonoszok.*” (Efézus 5,16) Így hív a mi Urunk minden istentiszteletre, hogy legyen vele és egymással is minden találkozás ünnep. Istenünk királyi menyegzőt is készít, melyre itt kell elfogadnunk a meghívást. Tegyük meg mindent, hogy ott lehessünk. Ahogy később megtudtuk, a velünk ünneplők közül volt, aki három nap múlva a Mindenható Istenhez volt hivatalos, ahová mennie kellett. Az itt maradtaknak pedig vigasztaló üzenet a feltámadott Úr Jézusba vetett élő reménység, a hitvalló élet, s a megadatott találkozások lehetősége, s a vele való élés, egymással és a mi Urunkkal, melynek ez az egy csak apró szelete volt, csepp a tengerben. Isten adott mindannyiunknak elég erőt, azóta gyógyulást, és megsegített az napi szolgálatunkban is, hogy ne a nehézségeink legyenek középpontban, hanem a mindenható Istennek adjunk hálát ezen az alkalmon is együtt és adjunk hálát minden adandó alkalomért.

Ünnepünkön az igehirdetés szolgálatát **Kusnyír László** esperes úr végezte a Zsoltárok könyve 32. részének 8. és 11. versei alapján: „*Bölcse teszlek, és megtanítalak, melyik úton kell járnod. Tanácsot adok, rajtad lesz a szemem. (...) Örüljétek az Úrnak, ujjongjatok, ti, igazak! Vigadjatok mind, ti, igaz szívűek!*” Esperes úr igehirdetésében arról is beszélt, hogy az ünnepre több felől érkezőknek nemcsak földi távolságban mérhetően van különböző útjuk, hanem lelki útjaink is különfélék, mégis egy helyre hív Isten egybe és megmutatja azt is, ami közös bennünk. Ember voltunk hasonló problémái mellett a győzelem útja is egy. Isten útja, melyet meg kell találnunk, ahová vissza lehet térnünk, a kanyarok, meredek partok, zsákutcák után is, melyeken átsegít, erőt ad. Nekünk kell döntenünk, és van választásunk, hogy az Ő tanácsaira hallgassunk, Vele hozzuk meg döntéseinket, az Isten szerinti jót válasszuk, mert a valódi bölcsesség Tőle ered. Kérjük és várjuk a tanácsait szüntelenül, s a megfáradás veszélyeit elkerülve az utazás során legyenek istentiszteleteink és vasárnapjaink a pihenőhelyek.

A tartalmas és gazdagító lelki táplálék után további szívet melengető élményként hallhattuk a Tapolcai Kerek Kórus szolgálatát. Utána az Úr asztalához szólítottuk név szerint a kerek évfordulót és jubileumot ünneplő konfirmáltakat, akiket emléklappal ajándékoztunk meg és áldást kértünk rájuk. A hálaadás további részeként a gyülekezet lelkipásztora beszámolt a gyülekezet életéről, felújítási munkálatairól, köszönetet mondva a mi Urunknak és név szerint is azoknak, akik ezekben a feladatokban tevékenyen részt vettek. A munkálatok ismertetése kapcsán elhangzott, hogy annak megvalósulásához nagyrésztben hozzájárult Magyarország Kormánya, a pályázati úton kapott közel 15 millió Ft támogatással. Ebből a külső vállalkozás és színezés, a tető részleges, a toronysisak és az ereszsatorna teljes cseréje vált lehetővé, mellyel templomunk látványosan megszépült kívülről. A templombelső részleges javítását adományokból, és gyülekezeti összefogásból valósítottuk meg. Istené a dicsőség és a hálaadás, hogy mindenben megsegített minket.

A gyülekezet közösségét köszöntötték a közöttünk megjelent lelkipásztorok, majd az egyházkerület főgondnoka, Dr. Molnár Pál köszöntő szavait és Demeter Zoltán országgyűlési képviselő úr ünnepi gondolatait is hálatelt szívvel hallgattuk. A méltó ünnepi alkalom és lelki feltöltkezés után szeretetvendégségre hívogettuk az itt megjelent 100 fős ünnepi gyülekezetet a község Faluházába, melyet a helyi önkormányzat adott rendelkezésünkre, ott lehetőségünk nyílt további tartalmas és építő közös beszélgetésekre. Köszönjük a közreműködést mindazoknak, akik segítségül voltak, és akik szívükben és imádságban hordoznak minket ezentúl is, hiszen szeretnénk még további építő alkalmakat, áldásokat megélni itt, az ige szavával: „*Mily kedvesek a te hajlékaid, ó Seregek Ura! (...) Bizony, jobb egy nap a te udvaraidban, mint máshol ezer. (...) Mert nap és pajzs az Úr, kegyelmet és dicsőséget ad az Isten.*” Zsoltárok 84, 2.11a.12a. **A mi Urunké legyen mindenért a dicsőség és hálaadás mindenkor.**

Kovács Bernadett Emese

„Gyermekek hangja hirdesse: ÁLDOTT A JÉZUS SZENT NEVE!”

A z esztendő vége a visszatekintés ideje is. E rövid írás által visszapillantunk az idei gyümölcserlelő nyárra, annak is egyik hittantáborára, ami 2023. augusztus 9 és 13 között került megrendezésre az abaújkéri református parókián. Táborunk vezérgondolata az Isten kezében való formálódás, reformálódás, a lelki érlelődés, gyümölcstermés volt a Jeremiás próféta könyvéből vett íge alapján: „Ezt az ígét mondta az Úr Jeremiásnak: Menj el a fazekas házába, mert ott akarom közölni veled ígéimet. Elmentem tehát a fazekas házába, aki éppen dolgozott a korongon. De rosszul sikerült az edény, amelyet a fazekas agyagból készített a kezével. Ekkor egymásik edényt készített belőle a fazekas, ahogyan azt jónak látta. **Ekkor így szólt hozzám az Úr igéje:** Vajon nem bánhatok-e én is úgy, Izráel háza, mint ez a fazekas? **Így szól az Úr:** Hiszen olyanok vagytok a kezemben, Izráel háza, mint az agyag a fazekas kezében”. (Jeremiás 18, 1-6) A próféta azt látta a fazekasnál, hogy a mester a rosszul sikerült edényből másikat készített. Azt is megértette ebből, hogy Isten is így formálja az embereket. Ha valami nem jó az életünkben, akkor sem mond le rólunk, hanem segít megújulni és megváltozni. Ez persze nem jelenti azt, hogy Isten tárgyként bánik az emberekkel. Az elkötelezett fazekas szeretettel bánik az agyaggal. Szeretné, ha a legjobb edény készülne belőle. Isten is így van velünk. Azonban ha valami nem jó (nem Isten útján járunk), akkor szeretne megújítani bennünket. Ez néha fájdalommal jár. Az Úr azonban vezet bennünket és az Ő formálásának mindig jó eredménye, jó gyümölcse van. A bibliai tanítás szemléltetésére egy kézműves foglalkozás keretében került sor, amelyet Oszlánczi Erika, kulturális referens tartott. Nagy türelemmel és odaadással taníttatta a gyerekeknek a fazekas mesterség fortélyait, az agyaggal való munka és a korongozás rejtelmét.

Segítő közreműködésének köszönhetően a gyermekek keze alól szebbnél szebb agyagedények kerültek ki. A kreatív foglalkozások mellett bibliai áhítatok, lelkét-testet megmozgató programok is várták az emberpalántákat. A tábor záró akkordjaként a vasárnapi istentiszteleten a gyermekek és az ifjak a hét során tanult énekekből, igékből egyfajta csokrot nyújtottak át a jelenlévő gyülekezetnek az Örökkévaló Isten dicsőségére.

Ezen istentiszteleten részesült a keresztség szentségében Bodnár Izabella Irénnek, gyülekezetünk gondnokának fiúunokája. Szép énekünk soraival élve: „Gyermekek hangja hirdesse: áldott a Jézus szent neve!” Tisztelettel és szeretettel köszönjük meg mindazoknak az áldásos közreműködését, akik az abaújkéri református hittantábor létrejöttét bármilyen módon is segítették. S legfőképpen hála és dicsőség az Úrnak, minden tökéletes ajándék szerzőjének, a szeretet Istenének! „Az Isten szeretet; és aki a szeretetben marad, az Istenben marad és az Isten is ő benne.” (1Ján 4,8)

Koczogh Julianna,
református lelkipásztor,
(angol nyelv és irodalom szakos tanár)

KIRÁNDULÁS A HEGYMEGI GYÜLEKEZET SZERVEZÉSÉBEN

Augustus végén kétnapos kirándulásra indultunk a Hegymegi református gyülekezet szervezésében Egerbe és Szilvásváradra, melyre szeretettel fogadtuk a körzetünkhöz tartozó, és a szomszéd településeken élő gyülekezeti tagjokat is. Örömkre együtt utazhattunk a damakiakkal, borsodiakkal és a szomszédos hangácsi gyülekezet tagjai közül is csatlakoztak hozzánk. Külön megtiszteltetésnek vettük, hogy egyházmegyénk esperese is elkísért minket kedves feleségével.

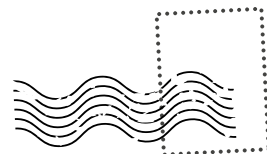
A lehetőség pályázat útján adódott, melyet Magyarország Kormánya támogatott, így kedvezményesen utazhattunk. Egerbe érkezve a református templomot tekintettük meg először. A helyi lelkipásztor, Tóth Imre tartott számunkra részletes ismertetést a gyülekezet életéről, szolgálataikról, melyet örömmel és érdeklődéssel hallgattunk. Végül közös imádsággal, énekkel, áldással bocsátott további utunkra. A helyi gyülekezet másik közösségj terét a Kálvin-házat is felkerestük. Megnéztük a város több nevezetességét, a Bazilikát, majd a Minorita templomot és a Ferences templomot. Az Egri Eszterházy Károly Főiskolán rengeteg látnivaló fogadott, a kiállításokra a gyermekek is rácsodálóztak, és amit lehetett, örömmel próbálták ki a fizikai és csillagászati eszközök közül. A városban ki-ki önállóan tölthette a szabadidejét. Volt, akit az óriáskerék, másokat a Minaretből való kilátás vágya vonzott, ahová a feljutáshoz is bátorság kellett, de cserébe gyönyörű látvány fogadta.

A városban tett séta után megpihelve együtt vacsoráztunk, s mielőtt elindultunk volna szilvásváradra szállásunkra, az Egri várhoz is ellátogattunk. Az este a szálláson jó hangulatban,

közös beszélgetésekkel telt, s fakultatív módon az egri borok megkóstolására is sor kerülhetett. Másnap Szilvásvárad festői környezetében gyönyörködhattunk. A szállásról elindulva kisonatra szálltunk, mellyel a Szalajka-völgyön át vezetett az út. Gyönyörködtünk a Fátyol-vízesésben, s a természet minden csodájában. Többen is felmentünk az Istállóskői-barlanghoz, melyet külön örömkre és mindenki elismerésére csoportunk egyik legidősebb tagja, a hegymegi gyülekezet főgondnoka, Jolika néni is teljesített. A Szalajka-völgyben tett közös séta után ebéd következett. Az étteremből a Szilvásvárad Református Kerektemplomba vezetett utunk. A templomban megpihelve és elidőzve közös éneklés és imádság után keltünk útra ismét, s tértünk haza otthonunkba élményekkel gazdagon, melyek által testvéri kapcsolataink, és hitünk is erősödhetett. Istené a dicsőség és hálaadás!

Kovács Bernadett Emese

KÉPESLAP

Hegymegi

Református Gyülekezet

3786

HÁLAADÁSSAL A **30** ÉVÉRT

2023. október 8.-án hálaadó istentiszteletre gyűltek össze Monokon a református templomban a Tállya-Golop-Monok-i gyülekezeti tagok és a községek lakói, hogy megköszönjék a gondviselő Atyának az elmúlt 30 évet. 1993 őszén helyezte ki dr. Mészáros István akkori püspök úr ebbe a 3 kisgyülekezetbe Godó Gábort és Godóné Tóth Enikőt segédlelkészi szolgálatra.

Rögtön templom felújítással kezdődött a közös út mindhárom gyülekezetben. Aztán az idő vasfoga keményen dolgozott, így esedékessé, mondhatni sürgőssé vált a tállyai és golopi templomok tetőszerkezetének cseréje, ami jelenleg is folyamatban van. Nem volt egyszerű ez az út, hiszen a kisgyülekezetek élete sohasem könnyű, de szeretetben, egymást támogatva lelkészek és gyülekezetek, sokszor erejükön felül, közösen szolgáltak, építették a kőtemplomot és a lelki templomot egyaránt. Ezen a napon **Mészáros István** esperes úr

igei szolgálata után **Godóné Tóth Enikő** visszatekintett az elmúlt 30 évre, megemlékezve sok áldott segítőre, átélt eseményekre. Az emlékezés megható és fájdalmas része volt, amikor a szeretett lelkészről, hűséges társról, a 4,5 éve hazahívott **Godó Gábor** nagytiszteletű úrról emlékezett meg. A három gyülekezet ezen a napon szeretete és nagyrabecsülése jeleként egy paláستtal ajándékozta meg a nagytiszteletű aszszonyt, és reményüket fejezték ki, hogy még jónéhány közös év áll előttük. A szeretetteljes köszöntések után a művelődési házban egy kedves vendéglátás keretében a monoki polgármester asszony köszöntötte az aznap születésnapját ünneplő lelkészt. Hálaadással és reménységgel indul tovább a feleletok, nehézségek, szolgálatok végzésére a 3 zempléni kicsi gyülekezet lelkipásztorával együtt.

*** Soli Deo Gloria! ***

Godóné Tóth Enikő

KIS GYÜLEKEZET - NAGY ÜNNEPE

Rövid beszámoló a Füzérkajatai Református Egyházközség hálaadó megemlékezéséről, **2023. augusztus 5-i ünnepségről**

Egy alig 50 fős kis gyülekezet életében, mindig nagy esemény, egy hálaadó ünnep megszervezése és lebonyolítása. Az egykor nagy és önálló egyházközség, 1913-ban épült temploma 110 éves évfordulójára hívogatta a helyi Önkormányzat és gyülekezet, a jelenleg Füzérkajata élőket és az elszármazottakat. A közös szervezés, azért valósulhatott meg, mert a település polgármestere egy személyben gyülekezetünk gondnoka is: Lupták Lászlóné testvérünk. Így számunkra természetes volt, hogy együtt, összefogva szervezzük meg ezt a fontos eseményt.

A programot is úgy állítottuk össze, hogy a templomi istentisztelet mellett a helyi gyerekek műsora, és több kulturális műsor is szerepelt a kínálatban.

Nagy izgalommal készültünk erre a napra. A reggel és a délelőtt is esős volt, de 1 órára már kisütött a nap, és nagyon jó idő lett. A jó Isten irántunk való szeretete még a napsütésben is megnyilvánult.

Az ünnepi műsor a Himnusz eléneklésével kezdődött, majd ezt követően az Önkormányzat udvarán felállított 750 éves emlékkő koszorúzása következett. - A település, a történelmi feljegyzések szerint 750 éves, és ennek állít emléket ez a kő. - Ezt követően a gyermekek mondtak el szép verseket a hazaszeretetről, és egy kislány énekelt és gitározott.

A résztvevőket Füzérkajata község polgármester asszony, Lupták Lászlóné köszöntötte. Sok szép és a régmúlt-ra is visszatekintő értékes és megható gondolatokkal szólította meg a jelenlévőket. A község életében végbemenő beruházások, fejlesztések mind az itt élő alig több mint 100 fős lakosság életminőségét akarják jobbá tenni. Az előrege-

dés, a fiatalok elvándorlása, a gyermekek csökkenő száma miatt, sajnos fogyást mutat a település létszáma. De, azért nem olyan rossz a helyzet. Ez a kis Hegyközi község mindig is életképes volt, és hisszük, hogy mindig is az marad.

Ezután Oroszy Ákosné helyi lelkész is köszöntötte az ünneplő közösséget. Külön is a Füzérkajataról elszármazottakat, és kiemelte, hogy mennyire fontosak a gyökerek az emberek életében, mert a szülőföld és a gyermekkori élmények egész életünkre hatással vannak.

Az igei köszöntés a Zsoltárok könyvéből hangzott el, a 103. Zsoltár 1. és 2. verse: „Áldjad lelkem az Urat, és egész bensőm az Ő szent nevét! Áldjad lelkem az Urat és ne feledd el, mennyi jót tett veled!”

Az Úr áldása mindig kísérte az itt élő református gyülekezetet. Sok nehézségen ment keresztül ez a kis közösség, de hitét mindig megőrizte és különös gondot viseltek a templomról, az Úr házáról.

Az úgynevezett új templom 1913-ban épült, de előtte is volt itt református templom, de azt elvették a katolikusok, és ezért volt szükség arra, hogy újat építsenek. Az immár 110 éves templom több felújításon, renováláson ment keresztül. Nemrég beázás miatt kellett a tetőt javítani, és mennyezeti festést végeztetni. Az anyagi forrást, a munkafolyamatok elvégzéséhez, a Zempléni Református Egyházmegye biztosította, 1,5 millió Ft. támogatásban részesült a gyülekezet. A Füzérkajatai Önkormányzat is 100.000Ft-os rendkívüli pénzübeli segítséget nyújtott az egyházközségnek.

A lelkész külön megköszönte a folyamatos segítséget az Önkormányzatnak, polgármester asszonynak, mert egy ilyen kis településen csak közösen és együtt munkálkodva lehet előrehaladni. A jövő az Úr kezében van, tovább szeretnénk menni az Ő áldásával. Hálát adott a lelkész a gyülekezetben

szolgált lelkipásztorokért, gondnokokért, presbiterekért, akik az eltelt 110 év alatt azon fáradoztak, hogy ez a kis közösség lelkiképpen is épüljön, fejlődjön, növekedjen. Végül meghívta a résztvevőket a 3 órákor kezdődött ünnepi istentiszteletre, az Úr Házába.

A program a 110 éves templomban folytatódott, ünnepi istentisztelettel. A helyi lelkész köszöntötte az istentiszteleten résztvevőket, külön szeretettel a környékbeli gyülekezetek lelkipásztorait, polgármestereket, jegyzőt és dr. Illés Boglárka országgyűlési képviselőasszonyt, aki megtisztelte jelenlétével az ünneplőket.

Az igehirdetés szolgálatát **Mészáros István** lelkipásztor, a Zempléni Református Egyházmezgye esperese végezte. Szívünket megérintő és lelkünket megalégítő bizonyágtétel után, **Sohajda Béla** nyugdíjas lelkipásztor Szamosszegről, köszöntötte a gyülekezetet. Nagytiszteletű lelkipásztor úr édesapja /néhai Sohajda Mihály lelkipásztor/ több évtizeden át szolgált nagy hűséggel és szeretettel Füzérkajátán. A gyermekkori élményekre történő visszaemlékezés, a múltbeli események felelevenítése, különösen az idősebb gyülekezeti tagokat, nagy örömmel töltötte el. Sok áldást kért a gyülekezethez tartozók életére, és az idős édesanya szeretetteljes köszöntését is átadta.

Majd **Bajusz János**, a Zempléni Református Egyházmezgye főgondnoka mondott köszöntőt: igével és imádsággal. főgondnok úr is hazaérkezett, mert Füzérkajátán született, és töltötte gyerekkorát. Itt jutott hitre, és indult el a hit útján. Őszinte és szívből fakadó hálaadással tett bizonyágot a szülőfaluról és az itt élők hitéről. Majd áldáskívánással zárta mondanivalóját.

A templomi ünnepség a helyi lelkész záró gondolataival, és a szeretetvendégségbe történő meghívással zárult.

A Faluház színpadán folytatódott az ünnepi műsor: mazzorettek és táncosok szórakoztatták a közönséget. Közben lehetőség volt finom ételek elfogyasztására, beszélgetésekre.

Összességében szép és tartalmas délutánt tölthettünk el Füzérkajátán, és megmutathatta ez a kis közösség, hogy önkormányzat és a gyülekezet által szervezett ünnep lebonyolításában, összefogással és szeretettel, mindenre képesek lehetnek.

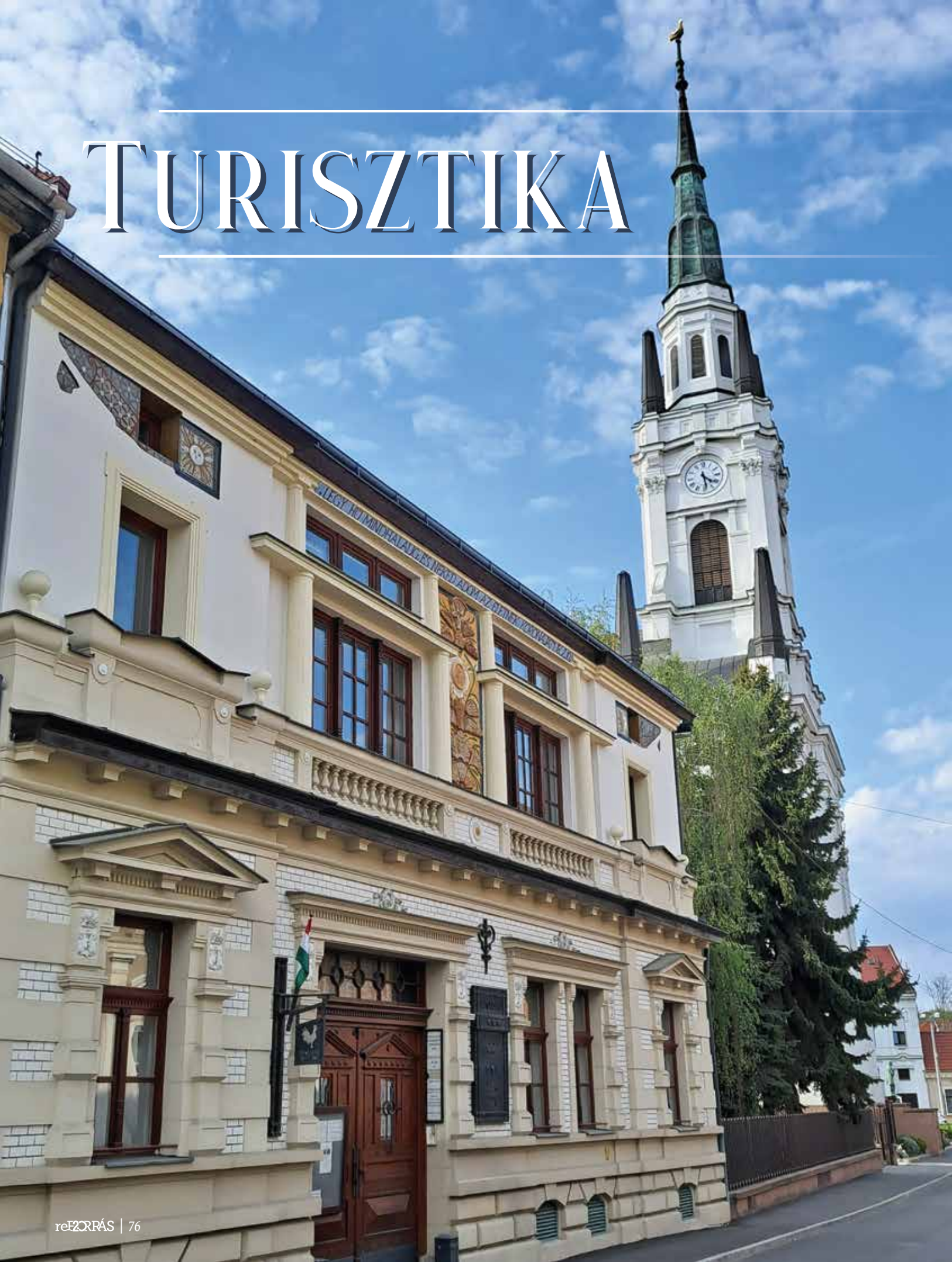
**Az Úr áldja és őrizze Füzérkajata református gyülekezetét, és mindenkit, aki ezen a kis településen él!
Mindenért Istennek legyen dicsőség!**

Soli Deo Glória!

Oroszy Ákosné • lelkipásztor

TURISZTIKA

LÉLEK JELENLÉT

Rudolf Mihály építész neve ismerősen cseng mindazok számára, akik templom renoválásra, egyházi épület felújításra vagy netalán parókia építésre adták fejüket. Beszélgetésünk apropója egy rendkívül rangos kiállítás, ami a „Lélekjelenlét” címet kapta a Pesti Vigadóban. Miskolci vonatkozásban a Belvárosi a Deszka-, és az Avasi templom, valamint a Nyilas Misi ház, a Lévay gimnázium, a Hejőcsabai parókia tervezői munkái adták a kiállítás anyagát.

« Beszélj egy kicsit magadról, illetve arról, hogyan indult a pályád? »

Egész gyerekkoromban arra készültem, hogy festőművész leszek, de édesapám behúzta a kézféket. Azt mondta, hogy mind a 3 fia mérnök lesz. Nekem ez akkor egy nagy lelki válság volt, de elfogadtam, hogy a pécsi legjobb gimnáziumba adott édesapám. Nekem a matematika és fizika volt inkább az erősségem, de egy jó erős angolos osztályba kerültem, és a humán tárgyakból is felhúztak engem. Így változott az irány, mert gimiben meg régész szerettem volna lenni. Ugyanis két nyáron is a Vértesszentkereszti apátsági templomnál voltam az ásatáson egyik barátommal. A régész csak hétfőn jött és kiadta a feladatot. Amikor látta, hogy mi tudunk rajzolni, megmutatta, hogy a régészek hogy rajzolnak, megmutatta azt is, hogyan kell egy sírt feltárni és ránk bízta. Másnap már csináltuk,

és egy hét múlva jött és megdicsérte, mert még fel is rajzoltuk. No de rájöttem, hogy ahhoz, hogy régész legyek magyarból megtörténelemből ötösnek kellett volna lennem egész érettségig, mert az ELTE-re, akkor 3 embert vettek fel régésznek. És közben ott volt apámnak az állandó akarata, hogy minden gyerekéből mérnök legyen. Ennek a 3 dolognak az eredményeként, hogy festeni is szerettem, meg régész is szerettem volna lenni és mérnöknek is kellene lenni – ráadásul szerettem is a matekot, fizikát –, utolsó pillanatban jelentkeztem, hogy építész szeretnék lenni, és ez sikerült is. A Budapesti Műegyetemet nagyon élveztem, mert szerettem rajzolni, az órákat is, főleg a tervezési tantárgyakat, de a műemléki tantárgyakat is. Általában minden érdekelt, úgyhogy nagyon jó iskola volt. Én kollégista voltam, és nagyon jó volt a kollégium is. Ott volt egy szakmai meg kulturális lap, amit szerkesztettünk, aztán idővel én lettem a főszerkesztője, mert diplomáztam az előd és a stafétát átadta nekem. Két évig voltam a főszerkesztője. Bercsényi 28-30- nak hívták a kollégiumot is, meg a lapot is, amibe nagyon sok képzőművészeti anyagot tettünk be, de nagyon sok kísérleti építészeti dolgot is.

« Hogyan jutottál el Miskolcig? »

Kerestük az egyetemen végzett fiatal építészeket. Figyeltük, hogy milyen pályázatot csináltak, hogy milyen munkákban vannak benne és ezeket az általunk jónak ítélt munkákat leközlöttük. A levegőbe ott volt, hogy kikhez kell menni és az egyik ilyen cél Miskolcon volt Bodonyi Csaba meg Ferencz István. Akkor mi egyetemisták, ők fiatal építészek voltak és mi ittuk a rajzaikat vagy a szavaikat, hogy ők mivel foglalkoznak. De ugyanúgy elmentünk Pécsre, más vidéki helyszínekre is így valamennyire láttuk már egyetemista korunkban, hogy Magyarországon mivel foglalkoznak a jobb építészek, akikre mi figyeltünk. Hát persze egy csomó jó építész nem ismertünk meg, de voltak, akik felé a csápokat kinyújthattuk. Én Budapesten akartam maradni. A szüleim azt szerették volna, hogy Pécsre menjek vissza. Gyönyörű mondtam, de ott már minden meg van építve. És akkor aki nekem ezt a főszerkesztői stafétát átadta, Miskolcra költözött egy fiatal csapattal. Amikor én diplomáztam, addigra épült meg az a kétszintes kollektív ház, ami itt a Győri kapuban van. Kicsi lakások, egy nagy terem meg egy csomó kisebb közösségi terem hozzá és ez nagyon vonzó volt. Tulajdonképpen egy picit megnyújtása volt a kollégiumnak, mivel azok jöttek ide, akik tervező építészek szerettek volna lenni, akikkel kilencvenöt százalékban sikerült közösen gondolkodni és dolgozni. Két- három olyan srác volt, akik közül az egyik kivitelező volt, a másik például orgonaépítő és pont templomokhoz dolgozott. Így ott nem csak beszéltünk arról, hogy van közösségi élet, hanem ott tényleg volt. Nagyvállalatnál dolgoztunk, majdnem mindenki az ÉSZAKTERV-nél, és akkor egy villamossal 7:30-kor odamentünk és 5-ig ott voltunk. Amikor hazaértünk fél 6 vagy 6 órakor, akkor hazahoztuk a vállalati munkát és még otthon is csináltuk, a többiek legnagyobb megdöbbenésére. Országos, és nemzetközi pályázatokat csináltunk és szakmailag fejlődünk. Megmértük magunkat különböző szakmai pályázatokon és ezek néha sikeresek is voltak, és akkor kihúztuk magunkat. Néha nemzetközi pályázat volt, volt ahol nem nyertünk, de volt ahol a Bodonyi Csaba és

a Ferencz István nyertek, de mi is rajzoltuk az ő pályázatukon. Ebből nőtte ki magát a Miskolci Építész Műhely, és ez a műhely nem csak Magyarországon, hanem még nemzetközi szinten is rangot kapott. Volt egy nagy nemzetközi kiállításunk 1987-ben a Budapest Galériában. Akkor ez az Erzsébet-híd pesti hídfőjénél volt, óriási üvegfelületekkel rendelkezett. Ott nagyon sok tervünket kiállítottuk, és ez olyan jól sikerült, hogy azt az anyagot tovább vitték az akkori Jugoszláviába, és Prágába is. Nagyon jó nemzetközi visszhangja lett.

« De ma nem ennek a műhelynek vagyunk az irodájában. Hogyan alakult tovább a pályafutásod? »

Mindenki meggyökeresedett, mindenkinek sok gyermeke lett, és az életkorunk meg a családok okán is mindenki kereste a saját útját. Volt aki csak elvagyódott, mi is kinéztünk itt az Avasi templom alatti 5. portát, azt megvettük, ott építkeztünk. Így a korábbi Miskolci Építész Műhely tagjai próbáltak maguk

Az egyik évfolyamtársam megkeresett, hogy Harsányban meg akarják építeni a református temetőben a ravatalozót és rajzoljak valamit. De nincs pénzük. Így kezdte, és én zöldfülű kezdőként a nyolcvanas évek elején rajzoltam, és mindenkinek tetszett. Pillanatok alatt csináltunk egy makettet hozzá, rajzokat, szóval jó is volt az egész. Úgyhogy azt meg is építették. Én büszke is voltam rá. Az egyik első olyan munkám, ami nem a nagyvállalatnál készült, hanem önállóan. És akkor engem ez elkezdett érdekelni. Itt élünk a földön van valahány évünk, vagy évtizedünk. És aztán mit jelent ez akkor? A temető kultúra mit jelent? Illetve az a kulturálatlanság, ami jellemzi általában a temetőket. Valahogy rám talált a város a rendezési tervvel és akkor hívtam egy ismerős kertész mérnököt, akivel a rendezési tervet készítettük. Először csak a kisvasutat 1999-ben, aztán 2003-ban az egész nagy történelmi Avasra és felosztottuk részekre. Kisavas, Nagyavas, Mélyvölgy és az Avasi templom és környéke. A templom is

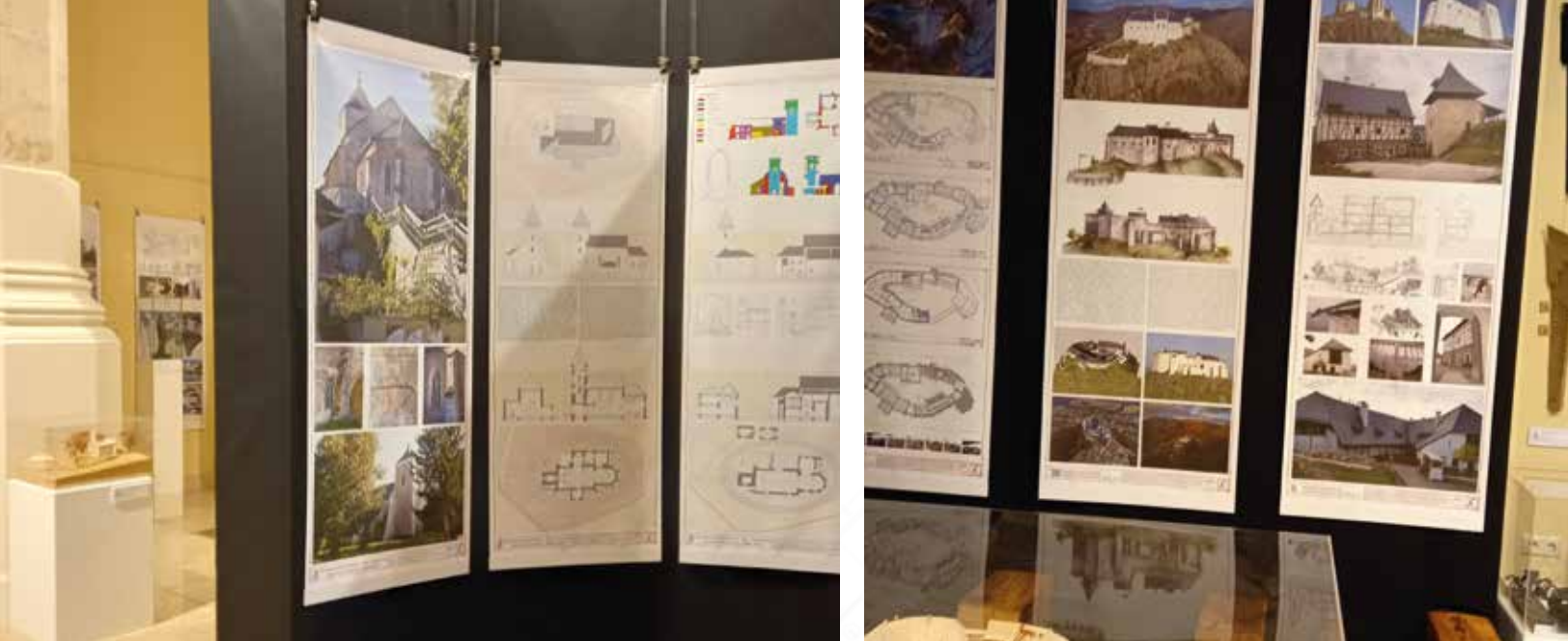
mellé fiatalabbakat gyűjteni. Így vagyunk most a Hadas Építész irodában tizennégyen, ebből tizen vagyunk, akik a tervezéssel foglalkozunk, de van egy nagyon jó kollégánk, aki kivitelező.

« Mi a legújabb munkátok? »

Az egri bazilika felújításának a lebonyolítását elvállaltuk. Nem akartuk először, mert mi tervezést tanultunk az egyetemen, de kivitelezést nem vállalunk, mert az egy másik kategória. Az olyan, mint a színházban egy másik szereposztás. Amikor mégis elvállaltuk a lebonyolítását, akkor azt mondtam, hogy én úgy csinálnám, ahogy láttam Kassán. Ott úgy oldták meg a felújítást, felállítottak egy elhatároló állványt ahol dolgoznak a kivitelezők, és a másik részén mehetett mindig a szentmise reggel este meg ünnepnapon, vasárnapon. Így lehet szakaszosan végezni a munkát. Madarat lehetett fogatni az érsekkel, mert a tanácsadói mind azt mondták, hogy ezt csak úgy lehet, ha az egész egy építési terület. „És most egyedül építész úr mondja azt, amit én szeretnék, így nem kell bezárni.”

« Mint a jelenlegi kiállítás is tükrözi nem csak a katolikus egyháznak tervezted, emlékszel arra, melyik volt az első munkád? »

környékére úgy kezdte a kerttervező, hogy házsongárdi típusú ligetes temető. Ez nekem végérvényesen beleivódott a gondolataimba. Akkor már többször jártam Házsongárdon és akkor leesett a tantusz, hogy ez tényleg olyan. Tehát, hogy a kolozsvári házsongárdi az olyan, mint az avasi és ezek az áthallások is nagyon fontosak. Ha már Kolozsvárot vagyunk a Miskolc- Avasi templom az valami miatt a Farkas utcaival nagyon nagy rokonságban van, nem csak építészeti, hanem lelki rokonságban is van. Építészként akkor elkezdtem ezzel foglalkozni, de már az egyetemen volt egy gótika tanárunk, aki a gyöngyösi ferences templomot a miskolci-avas, a rudabányai református templomot, a két nyírbátorit (a ferencset meg a reformátust), a Farkas utcait és egy nagy ugrással a Szeged alsóvárosi templomot, úgy emlegette, hogy az egy család. Mert mindegyik Mátyás király ideje alatt épült. És aztán mindegyik valami miatt átépült, az Avasi például a török miatt, máshol más miatt, a rudabányai például csonkán maradt. Ezek így az emberben benne maradnak. Amikor abból a bizonyos kollektív házból önálló útra indultunk, akkor a gótikus várat néztem ki, hogy a vár mellett vagy a gótikus templomot, hogy a templom mellett keressünk lakóhelyet. Az utóbbinál találtunk otthonra.

« Egy építésznek, egy tervezőnek, egy templom felújításával kapcsolatban milyen feladatai egyáltalán milyen lehetőségei vannak? »

Minden helyzet más. Más volt ez a Belvárosi templomnál és más ugye az ősiség okán az avasi templomnál. Itt az ember csak ámul- bámul annyira szép a gótika. És minden templomnál más, de mindenhol így- úgy körbe kell járni, hogy mit szabad és mit érdemes, mi az, amit muszáj átgondolni és akkor lehet, vagy átgondolja az ember és mégsem javasolja. Át kell gondolni a térben, hogy fog kinézni például szerintem százból kilencvenkilencen biztos rögtön azt mondták volna, hogy azt a vaslépcsőt miért terveztük oda. De én azt mondtam, hogy az egy későbbi kiegészítése a templomnak ezért szabad. A másik oldalon ott a szép régi faragott lépcsős és feljuttat a karzatig, itt meg a mai korunkban egy rideg vaslépcsőn megy fel, de ezen feljut a padlásig, amit viszont nagyon érdemes megmutatni. Amott meg nem lehet, mert a tűzoltók nem engednék meg. Meg senki nem engedné meg, tehát minden esetben azt kell megnézni szerintem, hogy a térben mi lesz a szép. Pilinszky Jánosnak volt egy előadása Párizsban, és nem tudom pontosan idézni, de azt mondta, hogy ebben a nagy elárultatásban, amikor Ádám és Éva a Paradicsomból kiűzetett, akkor az ember elvesztette a teremtő képzeletét. Elvesztettünk egy nagyon fontos dolgot. Az építészetről Makovecz azt mondta, hogy a teremtés folytatása, az a legnagyobb feladata az építésznek. Neki volt egy nagy kiállítása az Iparművészeti Múzeumban, nagyon sok mindenkit meghívott. Én is vittem 2 tablót oda és ezért is érzem magaménak az egészet, hogy mit jelent az, hogy a teremtés folytatása, és emellett érezzük a nagyságát, hogy mi ehhez egy morzsát tudunk letenni. Tokajban megállok néha és felmegyek a hegy tetejére, de elég csak a 9 dombra és ha ott lenéz az ember, akkor látja a két hidat, látja a két nagy folyót ahogy összeérnek, és tudja, hogy 1 000 cellárium van a hegygyomrában. Olyan fantasztikus dolgok vannak, és ennek a nagy része a teremtés. Az a cellárium, az már emberi kéz, meg a kis házacskák, meg a templomok meg minden az már emberi, hogyan folytatja ezt a nagyot. Egy nagyon komoly kérdés, hogy ott is ahol nem műemlékkel foglalkozik az ember ahol nem szakrális építészettel, hogy bármi, amit leteszünk egy újat hozunk létre. Például úgy gondolom, hogy nekünk

itt a templomban olyan sok dolgunk nincs, mert olyan gyönyörű az Avasi templom, hogy nem lehet nagyon hozzátenni. Azt nem szabad, hogy ne mutassuk meg, de most nem lehet hozzátenni, elvenni meg nem érdemes.

« Hogy kaptál meghívást a Pesti Vigadóba ezzel a kiállítási anyaggal? »

Jellemzően képzőművészek, szobrászok, grafikusok, festőművészek szoktak kiállítani, olyan hely, hogy én nem gondoltam, hogy valaha is egy ilyen rangos helyen kiállíthatok. Megszámoltam 6 év alatt 3 építész kiállítása volt ott. Arról, hogy az én anyagomat mutassuk be, a Magyar Művészeti Akadémia építész tagozata döntött. Én csak feltettem a kezem, hogy szeretnék kiállítani, és akkor azt mondták, hogy de jó, kevesen mernek odamenni, mert elég nagy teremről van szó. Elöttem 3 nagyon nagy név állított ki és én örvendtem, hogy azt mondták, milyen jó és ez a 3 is, mások is odajöttek hozzám ott a megnyitón, hogy ez fantasztikusan nagy és jó anyag. A minőséget is rendkívülinek értékelték, és ez nekem nagyon jó visszajelzés volt, picit a vidéknek is szól, mert hogyha nem itt lennék építész, akkor nem tudtam volna ezeket kiállítani. Azért tudtam ezeket kiállítani, mert jó helyen vagyok negyvennégy éve.

« Mi a legközelebbi terved vagy mi az, amit szeretnél megvalósítani? »

Hát azt egyáltalán nem is mondom, mert valamikor nagyon rég azt mondtam, hogy itt élek Miskolcon, csak megtalálnak a miskolci munkák, de ha úgy kívánni kéne valamit, – de még ez a 90 előtti világban volt – hogy lehessen egy házam Kassán és lehessen egy házam Egerben. Egerbe most adódott lehetőség, hiszen hozzá tudunk szólni a Bazilikához. Tokaj is egy terv. A Zempléni fesztiválnak van zenei eseménye, írótabor kapcsolódik hozzá, szinte a művészeti akadémia 9 tagozatának mindegyike jelen van Tokajban, és ezt szeretnénk erősíteni. De ha egy egy konkrét épületről van szó, vissza szeretnék menni egy korai munkám helyszínéhez, a Hejőcsabai református templomnak a felújítási terveit szeretnénk megcsinálni.

További szép teremtő munkát kívánunk!

KÖNYVBEMUTATÓ

Viola Judit: Ételek és életek

« Tíz éve, vagyis 2013 óta találkozunk a Reforrásban egy rovattal, aminek az a címe, hogy Történet és recept, a szerzője pedig Csomós Józsefné Ildikó. Miért Viola Judit? Ez egyfajta írói egzisztenciát kölcsönöz neked? »

A kiadó, aki a történelmi regényemet kiadta azt javasolta, hogy kell egy írói nevet választani. Mivel a lánykori nevem Barta Ildikó Viola Judit, így lettem Viola Judit mint a történetek írója.

« Bármelyik újságról legyen is szó, a receptek mindig kedvelté teszik a lapot. Ki volt az ötletgazda? »

Rácsok András találta ki, amikor a lap arculatváltása lezajlott, hogy legyen benne egy gasztro rovat. De hogyan is néz ki egy egyházi újságban az az oldal, ami úgy kezdődik, hogy végy egy kiló sertés karajt? Végül azt mondtam, hogy igazodjunk mindig az aktuális számhoz. Ez elvileg évente négy szám az ünnepekhez csatolva, így mindig legyen egy olyan történet, amely az adott ünnepkörhöz kapcsolódik, és akkor ahhoz csatoljuk a receptet. Így a történet lett az ételek sava-borsa.

« A történet született előbb vagy a recept? »

Először mindig az ételt választottam ki, igyekeztem egyrészt arra, hogy hagyományos, megszokott étel legyen, amit akkor, az ünnephez kapcsolódva főztek. Aztán amikor kiválasztottam, hogy mit szeretnék megfőzni, akkor ahhoz jött a történet.

« Dr. Dienes Dénes írta az Életek és ételek ajánlását. Milyen tanácsot adott Ildikónak a könyvhöz? »

D.D: Én már nem is tudom, de amikor az a kérdés el-

hangzott, hogy melyik a kedvenc rovatom, akkor ezt kellett volna mondani, hogy a történet és recept. Én úgy tekintek erre, hogy egyfajta reklámarca is a lapnak. Mert ma már létezik egy olyan fogalom, hogy „gasztroturizmus”. Ezt már tudományosan művelik, egyetemen tanítják, van ilyen szak. Akkor miért ne használjuk ki mi is ezeket a felületeket. Ráadásul ezek a történetek nem egyszerű kis mesék, hanem ezek egészen valóságos történetek, komoly üzenetet, tanulságot hordoznak. Tehát azt kell, hogy mondjam, és nem akarok túlozni, de az ígéhirdetés egy sajátos formája ez, a „gasztro ígéhirdetés”. Ez egy érdekes műfaj lehet. Ildikónak az a nagy ötlete, hogy nem a pusztán receptet választotta, hanem felfűzte egy szádra, beleszötte egy-egy történetbe, azzal az érdeklődést is jobban felkeltette.

« Én nagyon szeretem ezeket a történeteket olvasni de mennyi a valóságalapja és mennyire kitalált történetek ezek? »

Ezek írói történetek, némely fikció csupán, de nagyon sok történet alapja a saját családban keresendő. Van egy történet, amikor a kislányt a bárány belöki a meszes gödörbe, nem lesz neki semmi baja. Én magam voltam az a kislány. Van olyan történet, aminek az alapját egy gyógyüdülés során hallottam a szálloda teraszán, ahol egy házaspár a barátainak elmesélte, hogy az apóssal nem lehet bírni, mert nyulakat tenyészt és még a töltött káposzta is nyúlból van, ezt már nem lehet kibírni. Szóval nagyon sokféle és nem is könnyű műfaj, mert úgy kell dolgozni rajta, hogy olyan történet legyen, ami egyrészt hihető, az olvasók számára elfogadható, és hogy mindegyikből – ahogy hallottuk – gasztro ígéhirdetés legyen. Mert tulajdonképpen minden

egyes szereplő valamilyen módon kapcsolódik egy gyülekezethez, az egyházhoz és végső soron az a célja ezeknek a sztoriknak, hogy rájöjjön az olvasó, hogy minden ételbe kell egy csipet vagy egy leheletnyi só, még a vaníliafagyaltba is. Ahogyan az ember életének a sava az a csipet, amely nélkül se jó íze nincs, se értelme sincs, az az Isten. Ezek a történetek arra akarnak rámutatni, hogy élhetsz te, ahogy gondold, megveheted a legdrágább lakosztályt meg a fekete kagylót, a legcsodálatosabb ételeket is, de nem attól leszel boldog. Hanem attól, hogy ha tudod, hogy az Úr vigyáz rád és szeret. Remélem ezekből a történetekből ez „*átjön*”, ha nem, akkor nagyon rosszul csináltam.

« Ahhoz, hogy ilyen történetek és receptek szülessenek, ahhoz van egy nagyon fontos adalék, amit nálad megtapasztalunk. Azt gondolom, hogy te szeretetből főztél és amit főztél abba az is benne volt, amiről az előbb beszéltél.

Igen szeretek főzni, bár azért megmondom őszintén, hogy negyvenöt éve főzök, azt mondhatnám, szinte minden nap, tehát egy idő után negyvenöt év alatt azért az ember néha megfárad. És nem is a technikai része, hogy mit hogyan kell sütni vagy felszeletelni, hanem a kitalálás. Ez a legnagyobb problémám. Azt kérdezem, mit főzök, és válasz, hogy valami nagyon jót. Ezért gondolom, hogy a főzés az egy alkotó tevékenység is. Szokták azt mondani, hogy önmegvalósítás. De a főzésben nem önmagunkat valósítjuk meg, hanem az ételt. Ez egy olyan foglalatosság, amely egyidős az emberiséggel. Mióta az első tüzet megrakták és beledobták azt a húsdarabot azóta tartja izgalomban az embert.

« Egy kicsit beavatnál minket a kulisszatitkokba, hogy hogyan is születnek ezek a nagyon kívánatos és és ínycsiklandozó ételek, amiket a Reforrás oldalain is láthatunk?

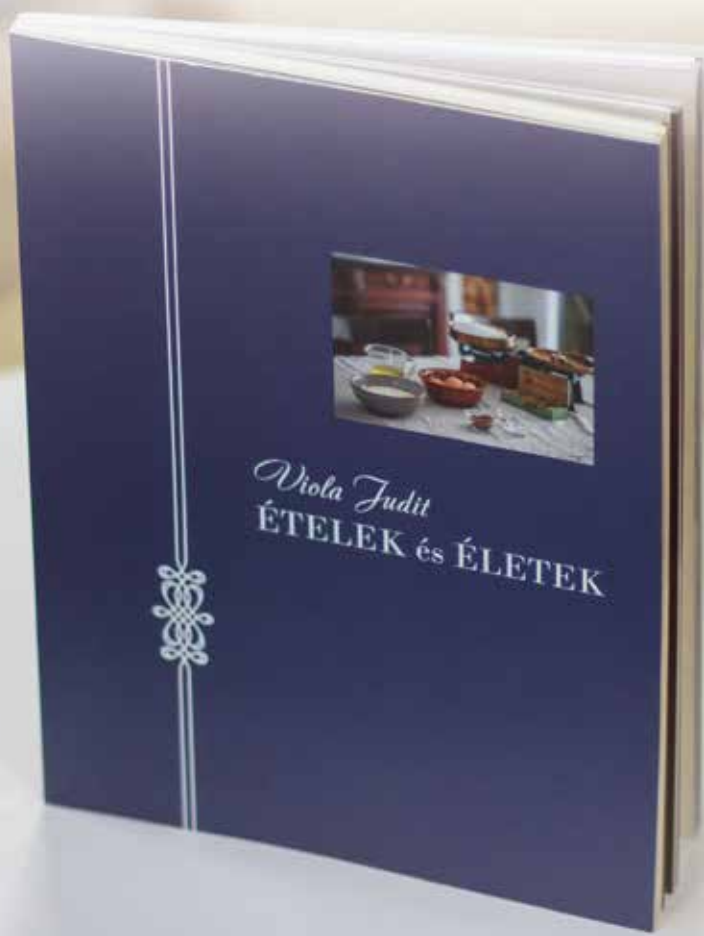
Kell hozzá egy beszerző. Ez a beszerző az én párom, aki képes mondjuk galambot szerezni, ami Magyarországon ma elég nagy feladat. Tehát az egy dolog, hogy én kitalálom, kell aki beszerzi a hozzávalókat. Aztán emlékezzünk meg a fotográfusokról, akik önmagukat nem kímélve fényképezik, és aztán meg is eszik ezeket az ételeket. Az egy borzasztó nehéz dolog, mert hát ki akar karácsonyi menüt enni november 10-én, mert lapzártá van. Igyekszem azért olyat választani, amit nem a nagy szállodák öt csillagos szakácsai főznek, mert erre se pénzünk, se időnk, se energiánk. Van, amikor egyszerűbb, de például amikor libát készítettem főzni, akkor úgy sikerült a beszerzés, hogy végül egyszerre 3 libát hoztak, és ki kellett fizetni mindegyiket.

« Dénes mint egyháztörténész, hogyan látod ezeket a történeteket?

D.D: Ha már emlegettem a gasztroturizmust, ez körülbelül egyidős a rendszerváltással, ennek a dömpingje van most. Most azt vizsgálják a történészek, hogy egy adott korszakban mondjuk 100 évvel ezelőtt milyen minőségben éltek az emberek, és akkor annak többféle mutatója van, amit megvizsgálunk. Az egyik a gasztronómia, tehát egyáltalán nem mindegy, hogy mit eszünk és hogy hogyan esszük vagy hogyan tálaljuk. És ha már azt mondtuk, hogy egyháztörténeti forrásértéke van a Reforrásnak, akkor ezeknek a recepteknek is. Néhány 100 évvel később a történészek ezekből fognak következtetni arra, hogy pl. milyen magas színvonalon élt a Tiszáninneni püspök családja.

Mi pedig elővehetjük az Ételek és életek történeteit és receptjeit, ami most már 3. bővített kiadását érte meg. Jó olvasást, alkotást és jó étvágyat kívánunk hozzá!

Hangóné Birta Melinda

110 ÉVE HALT MEG FEJES ISTVÁN TISZÁNINNENI * PÜSPÖK *

Fejes István a Zemplén vármegyei Legenyén született 1838. január 22-én egy hétgyermekes lelkészcsaládban. Édesapja Fejes Sámuel, édesanyja Nemes Mária. Elemi tanulmányait szülőhelyén, majd Ladmócon folytatta, ez utóbbi helyen lett édesapja lelkipásztor 1845-ben. Sárospataki gimnazista lett 1846 szeptemberében, 1854-ben pedig akadémista. Ezekben az években vívta küzdelmét a református egyház, s maga a pataki iskola is az önkényuralmi rendszerrel az egyházi és iskolai autonómia érdekében. Az akadémiai tagozaton a képzés egyszerre nyújtott lehetőséget a tanári és a lelkészi pálya iránt érdeklődőknek, bölcsészetet és teológiát karöltve lehetett tanulni, s a legtöbben, így Fejes is, éltek ezzel a lehetőséggel. A legkiválóbbak közé tartozott, tanárai közül elsősorban Erdélyi János, a kor irodalmi életének előkelő helyen számon tartott egyénisége hatott rá leginkább. Az irodalmi önképzőkörnek lelkes munkása volt, népdal-szerű verseivel már diákéveiben jelentkezett. Egyes darabjait még a kollégiumi kórus is énekelte.

Talán éppen az említett Erdélyi János hatását sejtetjük döntése mögött, amikor 1857-ben, lemondva a lelkészi pálya lehetőségeiről, elhagyta Sárospatakot, és tanárnak ment Fehérgyarmatra. Két évvel később Budapestre távozott, a néhány évvel korábban indult protestáns (református és evangélikus) közös főiskolára, ahol egy éven át tanult, de vizsgát nem tett, viszont kiváló irodalmi és tudományos kapcsolatokat épített (Thaly Kálmán, Hagymássy/Tolnai Lajos stb.), talán éppen ez is volt az elsődleges célja. Innen hívták meg Hódmező-

vásárhelyre tanárnak 1860-ban. Református gimnáziumaik az önkényuralom elleni küzdelmükben igyekeztek neves, az irodalmi életben megbecsült tanárokat alkalmazni. Például Arany János Nagykörsön, Lévy József Miskolcon lett gimnáziumi tanár. Fejes, amellet, hogy ismert irodalmárnak számított, pataki kapcsolatainak köszönhető a meghívást, mert a vásárhelyi igazgató, Futó Mihály diáktársa volt a Bodrog-parti városkában. Vásárhelyen meg is házasodott, felesége a nyírbátori Kulcsár Ilona lett, akit még fehérgyarmati tanárkodása idején ismert meg. Klasszikus történelmet, magyar irodalmat, vallást és latint tanított, s nagy gonddal folytatta irodalmi munkásságát is, számos folyóirat munkatársa volt, de önálló verseskötetet is adott közre.

A sátoraljaújhelyi lelkészi állás 1864-ben megüresedett, s az új főgondok, Dókus József, később zempléni alispán, Fejes Istvánt ajánlotta megválasztásra. Ilyen befolyásos és magas presztízsű személyiség javaslatait ritkán szokták elutasítani, viszont Fejesnek nem volt lelkészi képesítése. Miután Dókus meggyőzte őt is, 1865 nyarán mindkét lelkészi vizsgáját letette Debrecenben, a kápláni dolgozatát latinul írta meg a dogmatika tárgyában. Ez év október 8-án foglalta el állását Újhelyben, és azután 44 éven át hűségesen folytatta is lelkipásztori hivatását.

Az irodalmi élettel egyáltalán nem szakított. A költészetet folyamatosan művelte, írt színműveket, műfordítással is próbálkozott, Shakespeare-nek több darabját is fordította, de ültetett át műveket francia és latin nyelvből is. A paletta azzal bővült, hogy egyházi beszédeit is kiadta több kötetben. Az egyházkerület életében is igyekezett megtalálni a maga helyét, de lelkésztársai kezdetben távolságtartással fogadták. Ez egyrészt azzal magyarázható, hogy noha tiszáninneni származású volt, mégis külvülről jött. Ráadásul nem járta végig a szokásos utat, nem szenvedte el a káplánság kiszolgáltatott esztendeit, a kisjövendelmű falvak sarát sem taposta, hanem a katedrálról ugyan, de mégis csak kebelbeli kerületi előzmények nélkül az egyik legrangosabb gyülekezet pásztora lett. Ráadásul lassan közismertté vált, hogy rossz a házassága, 1877-ben el is vált a feleségétől. A bizalmatlanságot ez is erősítette irányában.

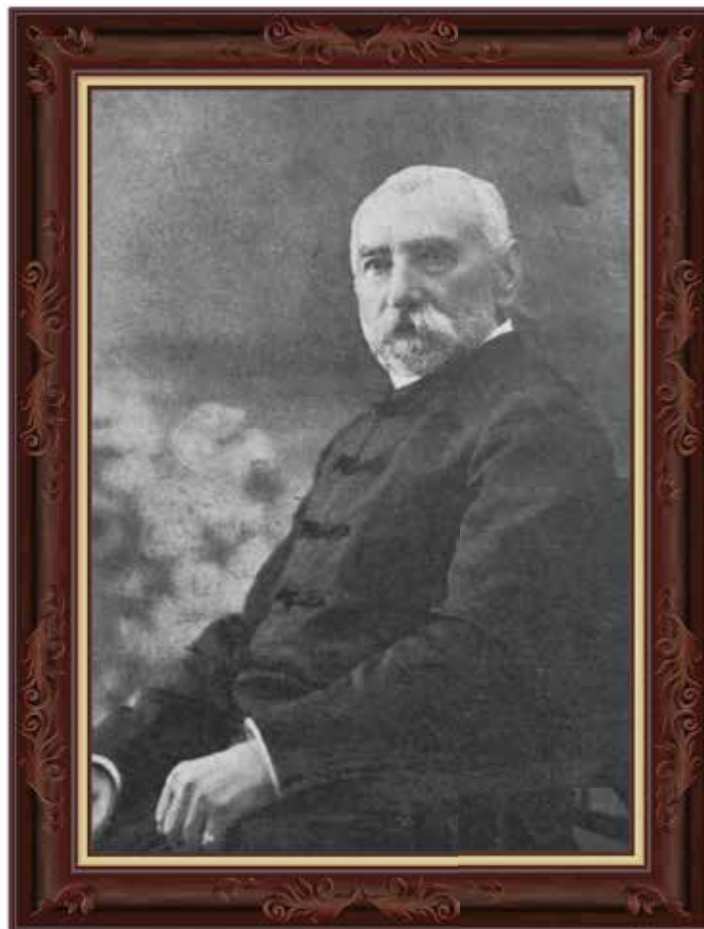
Közéleti munkássága nem is a kerületben indult, hanem az 1876-ban megalakult Protestáns Egyletben. Ez a nyugat-európai hátterű egyesület elsősorban az evangélikus és református értelmiséget tömörítette azzal a céllal, hogy a protestantizmus a maga sajátos örökségét érvényesítse a szellemi életben és a társadalmi kérdésekről szóló vitákban egyaránt. Ezt követően az egyházkerület is egyre nagyobb bizalommal számított rá, részben az 1881. évi zsinatot előkészítő bizottságban, részben pedig az énekeskönyv-reform ügyében. Ekkor az általános elismertsége, amit elsősorban gazdag

irodalmi munkásságának köszönhető, olyan nagy volt, hogy a zsinat megnyitó istentiszteletén Fejes István lett az „*ünnepi szónok*”. A megalakuló konventnek, vagyis az új, egységes alkotmányt kapott Református Egyház országos vezető testületének állandó tagja lett. Időközben ismét megházasodott, özv. Teleky Lászlóné Tóth Karolinát vette nőül (1881).

Ezekben az években igen intenzíven vett részt az egyházpolitikai életben. Eszménye a „*szabad hazában független református egyház*”, aminek jegyében következetesen politizált. Memorandumot készített elő a készülő középiskolai törvény ügyében, a református gimnáziumok autonómiáját féltve attól. A sárospataki kollégium lelkészi gondnokává választják 1882-ben, elismerve az iskola-politikában tett fáradozásait. Egyáltalán nem támogatta azt az állami kezdeményezést, hogy a református püspökök legyenek tagjai a főrendiháznak, s nagy küzdelmet folytatott az államsegély bevezetése ellen is. Az említett bizalmatlanság oldódott vele szemben, éppen az elvszerű közéleti tevékenységének köszönhetően, s a felső-zempléni egyházmegye 1895-ben esperesévé választotta, amiről azonban három év után lemondott, mivel a közegyházi – zsinati és konventi – működése nem adott elég időt a lelkiismeretes esperesi munkára, az egyházmegye kormányzására. A közéletben megmutatkozott elvhűsége teremtette meg számára azt az általános elismerést, melynek nyomán 1910-ben, hetvenkét évesen a tiszáninneri kerület püspöki székébe jutott. A huszonnyolc évvel fiatalabb Tüdős István 138 szavazatot kapott, Fejes Istvánt 227 gyülekezet támogatta.

A tisztelet ajándéka volt ez számára, mert egyházpolitikai küzdelmeiben lényegében a vesztes oldalra került. Az 1883. évi középiskolai törvényben az állam kizárólagos akarata érvényesült, a református püspökök 1885-ben helyet kaptak a főrendiházban. Az államsegély kérdésében Fejes – elvi ellenfele Tüdős Istvánnal szemben – egészen 1909-ig kitartott. Ekkorra azonban a sárospataki kollégiumnak olyan tetemes költségvetési hiánya halmozódott fel, hogy az intézmény megmentése érdekében államsegély igénybevételét határozták el. Kudarccal volt az is, hogy egyházközsége nem akarta, s talán nem is tudta megfelelően működtetni a népiskolát, ezért állami kézbe adta.

Ha a hatását keressük irodalmi munkásságának, akkor feltétlenül utalnunk kell az énekügyi reform mezején végzett tevékenységére. A templomi és temetési ének-lés kérdéseivel egyaránt foglalkozott. Az új énekeskönyv szerkesztésében döntő szerepet játszott, saját énekversei pedig hamar népszerűek lettek. Elsősorban azért, mert mélyen ismerte a magyar református népleletet. Reformátusságunk ekkor még döntő többségében a paraszti kultúra keretei között szocializálódott, saját népi

hagyományai még elevenen éltek. Fejes István ennek a közösségnek gondolatvilágához igazította énekeinek üzenetét, hangulatát. Amikor az 1948-as úgynevezett próba énekeskönyvet szerkesztették, teológiai szempontok szerint megrostálták a korábbi énekeskönyv darbjait. Fejes Istvánnak egyetlen éneke maradt: **Egyedüli reményem...**

Lelkipásztorként szelíd és nyájas volt, de nem leereszkedő, mert a lelkészi tekintélyt igen fontosnak tartotta. Rangos parókiát építtetett, megírta gyülekezetének történetét. Fejes látásában a prédikáció, amit egyébként formailag irodalmi igénnyel és igen magas színvonalon művelt, az ember valláserkölcsei életszínvonalát emeli, az élet egyre hasznosabb és szellemi értelemben vett igényesebb megéléséhez ad vezérfonalat. A temetési beszédekben pedig a küzdelmes életet tekinti át, s mérleget von felette.

Korának embere volt, a szószéken is inkább tanár, aki eszméltetni, ösztönözni akart a szépre, a jóra, arra, ami igaz és tisztességes. Valójában lelkipásztorként a keresztyén etika munkása volt.

Sátoraljaújhelyen hunyt el 1913. december 1-én.

**„Hiába születik Krisztus akár ezerszer is Bethlehemben,
Ha benned nem él, örökre elvesztél.
Hogy az istenfélelem megváltson a bajtól,
Váljék előbb szíved az Olajfák hegyévé.
A Golgotha keresztje sem szabadíthat meg a gonosztól,
Csak ha benned van felállítva.
Mondom néked, nem segít rajtad Krisztus feltámadása,
Ha tunyán heversz a bűnben, halálos béklyóba verve.
Ha magad fölé emelkedsz, és engeded, hogy Isten irányítson,
Akkor lelkedben a mennybemenetel végbemegy.
Isten számára te leszel az új Jeruzsálem, keresztényem,
Ha Isten szelleméből tökéletesen újjászületsz.
A menny benned van, de a pokol kínja is,
Amit választasz és amit akarsz, az lesz a tiéd mindenütt.”**

Angelus Silesius költő és teológustól

**„ÖRÜLJETEK AZ ÚRBAN MINDENKOR.
...AZ ÚR KÖZEL,, FILIPPI 4:4-7**